

7.7.15

מכללת סמינר הקיבוצים
הפקולטה לחינוך
המכון לחינוך דמוקרטי
קורס : סמינריון בחינוך דמוקרטי
מרצות : ד"ר יעל שטימברג ונעמה גולדברג

הארון הפדגוגי

**האם מורה הומוסקסואל צריך לצאת מהארון בפני התלמידים
והתלמידות שלו?**

מגיש :

אייל מגיר

תוכן עניינים

2.....	הקדמה
2.....	סקירה ספרותית
2.....	זהות הומוסקסואלית
3.....	יציאה מהארון
4.....	חשיפה עצמית- Self Disclosure
5.....	קשר בין טיפול לחינוך
5.....	חשיפה עצמית בחינוך
6.....	מטרות המחקר ושאלת המחקר
6.....	מתודולוגיה
7.....	ממצאים ודיון
8.....	קריטריון ראשון: מידת שלמותו של המורה עם זהותו ההומוסקסואלית
11.....	קריטריון שני: מידת התמיכה שהמורה זוכה לה בקרב צוות ביה"ס
18.....	קריטריון שלישי: טיב הקשר עם התלמידים והתלמידות
26.....	קריטריון רביעי: מידת הנוחות עם אוכלוסיית ביה"ס והסביבה בה המורה נמצא
30.....	מסקנות
31.....	סיכום
33.....	ביבליוגרפיה
34.....	נספחים
34.....	נספח א' - מתווה לראיון
35.....	נספח ב' - ראיונות
35.....	ראיון עם שחר מזרחי
46.....	ראיון עם אלק יפרימוב
58.....	ראיון עם אורן טיר
67.....	ראיון עם תומר ליבנה
81.....	ראיון עם גיל עוגן

הקדמה

עבודה זו התפתחה בעקבות שנתיים של דיונים ושאלות שעלו במסגרת "הפורום הגאה לאנשי ונשות חינוך פורמאלי", שהקמתי במכללת "סמינר הקיבוצים", בשנת 2013. מדובר בפורום של מורות ומורים בעיקר שהם מגדירים עצמם כלסביות, הומואים, טרנסג'נדרים או ביסקסואלים (להט"ב). הפורום נפגש פעם בחודש בשנתיים האחרונות (תשע"ד- תשע"ה) ומתנהל בצורה יומיומית באופן מקוון דרך קבוצה בפייסבוק. השאלה המרכזית בה דנו בפורום היא השאלה המופיעה בכותרת- האם מורה הומוסקסואל בפרט ולהט"בי בכלל צריך "לצאת מהארון" בפני התלמידים והתלמידות שלו?

בכל מפגש ומפגש התשובות השתנו והתפתחו. לבסוף, אחרי שנתיים של הנחיית הקבוצה ודיון נמשך על השאלה הזו החלטתי להפוך את השאלה למחקר. לפיכך בעבודה זו, ראשית אסקור את מושג הארון והיציאה ממנו, לאחר מכן, אתייחס למושג החשיפה העצמית (Self Disclosure) באופן כללי אצל אנשי טיפול ואקשר אותו לתחום החינוך. בהמשך אראיין חמישה מורים שמגדירים עצמם כהומואים בנושא הזהות המינית שלהם בביה"ס. זאת מתוך מטרה לזקק על פי אילו תבחינים מורים הומוסקסואלים מחליטים לצאת מהארון מול התלמידים שלהם, אם בכלל.

לבסוף, חשוב לי להגיד כי הבחירה לראיין הומואים בלבד, נעשתה משילוב של שיקולים רבים. בין השאר, מפאת קוצר היריעה, כדי להכיל את המחקר גם על לסביות, ביסקסואלים וטרנסג'נדרס (כלומר בהגדרות גסות, גם שאר החברות והחברים בקהילה הגאה), אני הייתי צריך לוותר על עומק המחקר ולהשאיר אותו יחסית שטחי וכללי. מבלי באמת להתייחס להבדלים ב"יציאה מהארון" של לסבית, ביסקסואל, ביסקסואלית, טרנסג'נדר וטרנסג'נדרית. בנוסף, כמות המחקרים על הומואים רחבה יותר, לפי מנוע החיפוש של מפתח חיפה. לבסוף, מבחינה טכנית היה לי קל יותר לקבוע ראיונות עם הומואים, היות שרוב באי הפורום הגאה לאנשי ונשות חינוך פורמאלי היו גברים הומואים.

סקירה ספרותית

זהות הומוסקסואלית

לאורך ההיסטוריה, אנשים בעלי זהות מינית הומוסקסואלית התקבלו בסביבתם ובתרבותם בצורות שונות. יחד עם זאת, הזהות המינית הזו צברה מטען תרבותי וחברתי של דימויים, הכללות וסמלים רבים – רובם בעלי אופי שלילי, וודאי שלא חינוכי. נוצרו דעות קדומות המתייחסות להומוסקסואלים כפושעים, סוטים, חוטאים וכדומה. בהתאם לכך, סבלו וסובלים עד היום אנשים

הומוסקסואלים מהומופוביה שמתבטאת באפליה, אלימות ויחס מזלזל ומשפיל מהחברה, התרבות ורשויות המדינה סביבם. (קמה, עמ' 18-23)

לפיכך, הומוסקסואלים חווים את הבושה כמאפיין מתמשך בגיבוש זהותם. הבושה משפיעה על התנהגותם, החלטותיהם והתמודדותם עם חייהם. כמו כן, בשונה ממיעוטים אחרים שחווים אפליה, אלימות ויחס מזלזל ומשפיל במידה (נשים, שחורים, זרים, בעלי מוגבלויות), זהותם המינית של הומוסקסואלים לא תמיד נראית ברורה מבחינה חיצונית. בצורה זו, אדם הומוסקסואל יכול לשלוט, או לפחות לנסות לשלוט, בדיעה על זהותו המביישת בסביבות החברתיות השונות. (קמה, עמ' 23-24)

ד"ר עמית קמה מונה שלוש טקטיקות של הומוסקסואלים בניסיון לשלוט על גבולות המרחב החברתי מבחינת הידיעה על זהותם המינית. ראשונה- טקטיקה של הימנעות או בידוד. כלומר, לא לדבר על נושאים מיניים או רומנטיים בחברה ולחצוץ בין החיים הפרטיים לחיים המקצועיים, החברתיים. שנייה- טקטיקה של התחזות או זיוף. הכוונה היא למצב בו האדם ההומוסקסואל מסגל לעצמו סממנים שנחשבים סטרייטים, מדבר בסביבתו על זוגיות הטרוסקסואלית וכולי. אפשר שהטקטיקה הזו גם תתבטא בחוסר פעילות. כלומר, שימוש בהנחה הכללית שרוב האנשים הם הטרוסקסואלים ולא לעשות דבר כדי להפריח אותה עבורו (קמה, עמ' 24). שתי הטקטיקות הללו נחשבות כטקטיקות "הישארות בארון". כלומר מאפיין הבושה בזהותם של ההומוסקסואלים מונע מהם להצהיר על זהותם המינית בסביבות חברתיות. כאילו בסביבתם החברתית הם נמצאים בתוך ארון ולא מוכנים לדבר על חלק זה בזהותם. לעומתם, הטקטיקה השלישית היא היציאה מהארון. כלומר מצב בו האדם ההומוסקסואל משתף את זהותו המינית עם סביבתו. (קמה, עמ' 25)

יציאה מהארון

היציאה מהארון נחשבת לתהליך השלמה של האדם עם הזהות המינית שלו. תהליך בו האדם שגדל כמיעוט ללא קבוצת שווים סביבו, שספג לאורך התבגרותו דעות קדומות שליליות על זהותו המינית, אוזר אומץ, נחשף ומספר לסביבות חברתיות שונות על היותו הומוסקסואל. יחד עם זאת, מושג היציאה מהארון מכיל בתוכו סתירה מהותית. כלומר, מצד אחד יש להתבונן ביציאה מהארון כאירוע חד פעמי, כיוון שאדם יוצא מהארון בפני אדם אחר רק פעם אחת, אין צורך להמשיך ולצאת מהארון בפני אותו אדם. אבל מצד שני, היציאה מהארון אינה מסתיימת לעולם, כל עוד האדם ההומוסקסואל פוגש אנשים חדשים ונכנס למעגלים חברתיים חדשים, הוא יצטרך להתמודד עם שאלת היציאה מהארון כל פעם מחדש. (קמה, עמ' 25-30)

מחקרים אף מעידים כי יציאה מהארון מאפשרת להומוסקסואלים, באופן כללי, להרגיש שלמים יותר, בעלי ביטחון עצמי גבוה יותר ועם רווחה אישית טובה יותר (שילה, עמ' 94-93). אף על פי כן, תהליך היציאה מהארון מלווה בדרך כלל בחששות מההשלכות האפשריות כמו יחס שלילי, דחייה, הצקות, פיטורין ואפילו אלימות. ראוי לציין, שלפי מחקרים אחרונים, כמעט עשירית ממקרי ההומופוביה המדווחים בישראל מתייחסים ליחס מבזה ללהט"בים במקום העבודה (ברמלי, 2014). לכן, ההחלטה לצאת מהארון מול אדם כזה או אחר, מושפעת ממשתנים רבים. ביניהם ההיכרות עם אותו אדם, שאלה של נזק מול תועלת, שאלה של הרלבנטיות להיכרות ועוד. (קמה, עמ' 26-25)

יתר על כן, שאלת היציאה מהארון הופכת מורכבת עוד יותר בתפקידים של מורים הומוסקסואלים למול התלמידים שלהם. התלמידים אינם קולגות, אלא ילדים ונערים, שלא נמצאים בקבוצת השווים למורה. אמנם ההומופוביה קיימת אצל תלמידים כמו אצל מבוגרים, אך העובדה הזו מעלה שאלות על הטיפול הראוי להערה הומופובית מתלמיד לעומת קולגה. רוצה לומר, מה הם הגבולות הראויים במקרה של מורה הומוסקסואל, בינו לבין תלמידיו? איך שומרים על הגבולות הללו? בחלק הבא אתייחס למושג החשיפה העצמית (Self Disclosure) כפי שהוא בא לידי ביטוי בדיון בין פסיכואנליטיקאים ופסיכולוגים.

חשיפה עצמית - Self Disclosure

החשיפה העצמית הוא מושג מעולם הטיפול הפסיכותרפי. מושג זה מתייחס לגבולות החשיפה של מטפל למטופלו. הכוונה היא בדברים אישיים של המטפל שהוא משתף בהם את המטופל שלו-דעותיו, מחשבותיו ומידע נוסף שלא נובע מהמטופל באופן ישיר (מיטשל ובלאק 337-333).

בין המתנגדים לחשיפה האישית נמצא זיגמונד פרויד, אבי הפסיכואנליזה. לפיו, על המטפל להיות "מסך ריק" אליו המטופל יכול להקרין את כל מחשבותיו, חוויותיו, תובנותיו וכדומה. תפקידו של המטפל, להכיל את הדברים שהקרינו עליו ולהתייחס רק לזה. דומה לארכיאולוג, שכל תפקידו הוא רק לסלק את החול והאבק שמכסים על הממצא אותו הוא רוצה לחשוף. כך למעשה, המטפל אמור לשמור על ניטרליות ואובייקטיביות (ליבנה, 2002).

עם זאת, ראוי לציין שלפי דיווחי הטיפולים של פרויד, הוא עצמו לא פעל בצורה הזאת. כמו כן, קיימים פסיכולוגים ותיאורטיקנים המתנגדים לגישתו זו של פרויד ואף טוענים, שאי אפשר באמת לשמור על יחסים ניטריים בין מטפל למטופל, כפי שקובע פרויד. לפיהם, לחשיפה עצמית יתרונות רבים: בין השאר חשיפה עצמית של המטפל גורמת להצפה של מערכת היחסים הקיימת בין מטפל למטופל, נותנת למטופל תחושות נוחות יותר מול המטפל ובכך תורמת לתהליך הטיפול. יחד עם

זאת, חשוב להשתמש בחשיפה העצמית במשורה, ולהשתמש בה רק אם החשיפה היא לטובת המטופל. בחשיפה עצמית לא מבוקרת, יש סכנות של הפרת גבולות אתיים של הטיפול, ובכך לפגוע בתהליך הטיפול. (יאלום, 2002, עמ' 122-95)

על אף כל הנכתב בסעיף הזה, בבואי להשאיל את מושג החשיפה העצמית מעולם הטיפול הפסיכולוגי לעולם החינוך, עליי להסביר את הקשר בין התחומים. בחלק הבא אתייחס לדומה ולשונה בין התחומים, תוך קביעת הנחות להמשך המחקר.

קשר בין טיפול לחינוך

בדומה לחינוך, גם הטיפול הפסיכולוגי בא במטרה וביומרה לשפר את האנשים שחווים אותו. בדומה לטיפול, גם בחינוך משתמשים המנחים בכלים פסיכולוגיים על הנחנים. עם זאת, ישנם הבדלים גדולים בין טיפול פסיכולוגי לחינוך בבית הספר. ראשית, בבית הספר המטרה לשפר את התלמידים שבו באה לידי ביטוי בהקניית ידע, מיומנויות והרגלים, שבדרך כלל מוכתבים מגורם מוסמך, ממלכתי, זר לתלמידים. בטיפול פסיכולוגי, המטרה לשפר את האדם שחוה את הטיפול באה מתוך עצמו. כמו כן, הטיפול מתבצע אחד על אחד ובצורה זו מתפתחת מערכת יחסים מסוימת, ששונה ממערכת יחסים בין מורה לתלמיד, בתוך כיתה. בהמשך לכך, לתלמיד או תלמידה יש מורים רבים ושונים בזמן שהותם בבית הספר, למטופל יש מטפל אחד (אזרחי, 2014, עמ' 36).

אבל יחד עם זאת, אנשי החינוך, לצד ההתייחסות להישגים השכליים של התלמידים, לא מתעלמים מההיבטים וההישגים הרגשיים והפסיכולוגיים של התלמידים בבית הספר. יותר מזה, מושגים רבים מעולם הטיפול הפסיכולוגי משמשים מנחים כבר זמן רב. מושגים כמו התנגדויות, השלכה, הכלה וכדומה (אזרחי, 2014, עמ' 37).

לפיכך, לתוך המושגים הללו אני רוצה להוסיף גם את מושג החשיפה העצמית, תוך הבנה שמערכת היחסים בין מורה לתלמיד שונה ממערכת היחסים בין מטפל למטופל, אך שני תחומי הדעת משתמשים במונחים מקבילים, שקיבלו התאמה לכל תחום.

חשיפה עצמית בחינוך

כאמור, המושג חשיפה עצמית לא מופיע אצל חוקרי חינוך. יחד עם זאת אפשר למצוא התייחסות למהות המושג אצל חוקרי חינוך ומנחים שונים. קארל רוג'רס, מתייחס לממשיות של המורה כתכונה המסייעת ללמידה. הוא כותב:

"אם המסייע (המורה, א.מ.) הוא אדם ממש, אשר הנו מה שהוא באמת ואשר נכנס לזיקה עם הלומד מבלי להעמיד פנים או להתחזות כמה שאיננו, יש לו הרבה סיכויים להצליח. [...]. מנקודת ראות

זאת אני רוצה לטעון, שהמורה יכול להיות אדם ממשי ביחסיו עם התלמידים שלו. הוא יכול להתלהב, הוא יכול להשתעמם, הוא יכול להיות מעוניין בתלמידים; הוא יכול לכעוס, הוא יכול להיות רגיש ואוהד. [...] באופן כזה הוא אדם בעיני תלמידיו, ולא התגלמות חסרת פרצוף של תביעות תוכנית לימודים, ולא צינור סטרילי שבו מוזרמת דעת מדור לדור. (רוג'רס, 1973, עמ' 110-111).

לפי דבריו, ניכר כי הוא תומך בחשיפה אישית. החשיפה האישית של המורה תורמת ללמידה של התלמידים. אך ראוי לציין שהוא מגביל את החשיפה האישית של המורה לרגשותיו האמתיים ודעותיו האוטנטיות על הסביבה. הוא לא מתייחס לחשיפה של מורים עובדות על חייהם הפרטיים. לרוג'רס מצטרף גם יאנוש קורצ'אק, שמתייחס למורים שלא משתמשים בחשיפה האישית, אלא מעמידים פנים שהם משהו אחר. הוא כותב:

"עליך לשמש דוגמא. אבל כיצד תישמר מחולשות, ממגרעות ומגיחות? תנסה להסתיר? וודאי, הדבר יעלה בידך. כמה שתשתדל להסתיר, יעמידו הילדים פנים, שאינם רואים ואינם יודעים. ורק בלחש יצחקו וילעגו לך." (קורצ'אק, 1976, עמ' 14-15).

מטרות המחקר ושאלת המחקר

מתוך הדברים הללו של קורצ'אק, שגורס כי מורים לא באמת יכולים להסתיר מהתלמידים שלהם את זהותם, מחקר זה מעלה את השאלה: האם מורים הומוסקסואלים צריכים לצאת מהארון בפני התלמידים שלהם? כמו כן, מטרת המחקר היא לבדוק מה הם המשתנים שמורה הומוסקסואל לוקח בחשבון בהחלטתו לצאת או לא לצאת מארון מול תלמידיו.

מראש ראוי לציין, שאני ניגש למחקר זה עם דעה אישית חזקה וחד משמעית בנוגע לנושא. אני חושב שמורה הומו חייב לצאת מהארון בפני התלמידים והתלמידות שלו, כל שנה מחדש, בתחילת השנה, בהתאם לגיל התלמידים והתלמידות. כל אחד צריך למצוא את הדרך המתאימה לו לעשות זאת. מורה שנמצא בארון, משדר לתלמידיו ריחוק, חוסר אותנטיות, בושה ומקדם את קידוש הקונפורמיזם וביטול האינדיבידואליות והשונויות שבכל אדם. לכן, עושה עבודה חינוכית לא טובה, בלשון המעטה. אך זו דעתי, נכון לטרום כתיבת המחקר. אני מצפה מהמחקר הבא שיאפשר לי להרהר ולערער על דעתי זו דרך ספרות המחקר בתחום ודרך הראיונות עם המורים ההומואים.

מתודולוגיה

לשם בדיקת שאלת המחקר, ערכתי במהלך חודש יולי 2015, ראיונות אתנוגרפיים פתוחים עם חמישה מורים הומוסקסואלים מבתי ספר שונים בערים ראשון לציון, ת"א, אור יהודה והרצליה. המורים, מלמדים מקצועות שונים, גילאים שונים של תלמידים (7-18) ורובם מלמדים פחות מחמש

שנים במערכת החינוך, בצורה פורמלית. את חמשת המורים הכרתי במסגרת הלימודים ב"סמינר הקיבוצים" ובמסגרת הפעילות של "הפורום הגאה לאנשי ונשות חינוך פורמאלי".

הראיונות נערכו לרוב במכללת 'סמינר הקיבוצים', הוקלטו והוקלדו לאחר מכן. בשונה מרוב המחקרים על הומוסקסואלים, פרטי המרואיינים לא טושטשו ושמותיהם לא שונו. זאת בהסכמה עם המרואיינים, ומתוך תפיסה אישית של כותב הטקסט לגבי הדרך הראויה והנכונה להתייחסויות על זהות מינית של הומוסקסואלים בגירים (באקדמיה ומחוצה לה) - מחוץ לארון וללא טשטושים. יחד עם זאת, מצאתי לנכון לטשטש פרטים מזהים, שנאמרו על תלמידים וקולגות של המרואיינים. בטבלה הבאה מוצגים נתונים דמוגרפיים על המרואיינים בעת קיום הראיונות.

טבלה 1- תיאור המדגם

שם	קבוצת גיל	תפקיד בביה"ס	כיתות	עיר ביה"ס	שנות ותק	מצב משפחתי
שחר	25-30	מחנך, מורה לגיאוגרפיה, תנ"ך, תאטרון והכנה לצה"ל	תיכון	אור יהודה	2	יחיד
אלק	30-35	מחנך, מורה להיסטוריה וספרות	חט"ב	הרצליה	2	יחיד
אורן	45-50	מורה למתמטיקה	תיכון	ראשון לציון	10	יחיד
תומר	25-30	מחנך, מורה לספרות, לשון	חט"ב	תל אביב	1	יחיד
גיל	30-35	מחנך, מורה לתנ"ך, מפתח הלב	יסודי	תל אביב	3	בזוגיות

ממצאים ודיון

הראיונות העלו חמישה סיפורים שונים אך אפשר למצוא כמה קווים מקבילים בין הסיפורים. אחד הקווים שעוברים בכל הראיונות הוא עניין היציאה מהארון. ראוי לציין שכל המורים, באופן כללי נוטים להסכים שעל מורה הומוסקסואל לצאת מהארון. הם מייחסים לאקט היציאה מהארון משמעויות חינוכיות שונות:

שחר: "דוגמה אישית, לא חסרים... הומואים מתבגרים שבותרים בדרך הזאת. ובחרתי אחרת. ואפשר אחרת. אז להראות להם. הרי זה המהות של חינוך: להראות להם שאפשר אחרת."

אלק: "ונחשוב על המשמעות החינוכית [...] למה שבן אדם יבחר להסתיר ולא לספר? זאת אומרת, הדיפולט (default- ברירת המחדל, א.מ.) הוא תמיד לא להסתיר. להסתיר זאתי התגובה הלא טבעית,

נאמר ככה, של האדם בכלל... בכל מצב. [...] אז גם פה: אם מישהו בוחר להסתיר, סימן שיש משהו... שמשו לא בסדר בחברה."

אורן: "צריך לקחת בחשבון אפשרות, נגיד, שתלמיד... פתאום, יעלה את העניין האישי שלו. ו... ואז למורה יש אחריות כלפי התלמיד הזה. תלמיד שמחליט לצאת מהארון ורוצה לקבל איזושהי עזרה... אז מורה שעשה את הדרך הזאת ויצא מהארון ודיבר על עצמו, גם צריך להיות מוכן לעזור לתלמיד כזה, אם הוא מבקש עזרה."

תומר: "הם בשלב תיכון ו... חטיבה, שזה השלב של הלבטים. אני חייב להיות שם בשבילם כדמות, שגם מראה שזה בסדר וגם שיכולה להיות בר סמכא בשבילם או ייעוץ בשבילם."

גיל: "בתיכון, אני חושב שזה חובה, מההיבט החינוכי. ביסודי, זה חובה גם מההיבט החינוכי, אבל גם כדי לייצר קרקע נורמטיבית כדי... המון, המון בסיסים שאתה מניח ביסודי, זה גם התפיסה החינוכית, המון בסיסים שאתה מניח ביסודי אמורים לשבת ולגדל את הילד כשיהיה מבוגר, כשיהיה... בתיכון. וזה חלק מהעניין."

תומר: "כי אם אני שמתני את עצמי בפניהם, הם יכולים לבוא ולשים את עצמם לפני. ואני בטוח שזה עשה את זה. שזה קשור לעצם זה, שכבר בתחילת השנה סיפרתי להם שאני הומו."

אך עם זאת לא תמיד קל ואפשרי לצאת מהארון. שחר בחר שלא לספר לתלמידים שלו על זהותו המינית, אך מצא דרכים יצירתיות להביא את האג'נדה שלו לכיתה. גיל לא סיפר לתלמידיו, אך שלח בסוף השנה מייל להורי התלמידים והתלמידות. במייל הוא כתב שהוא לא ממשיך ללמד בביה"ס כי בן זוגו קיבל מלגת לימודים בניו יורק והוא עובר איתו. כמו כן, במהלך השנה תלמיד מכיתה אחרת שאל אותו אם הוא הומו והוא ענה לו בחיוב. אלק, שחינך השנה כיתה ח', התלבט זמן מה עד שהוא סיפר לתלמידים בשכבת ט', שהוא הומו. אורן הוא הוותיק מהמרוויינים יצא מהארון מול תלמידיו רק השנה, ולא המשיך לעסוק בזה כלל מול התלמידים, אלא בראיונות בעקבות זאת בעיתונים ובטלוויזיה. ותומר התחיל השנה ללמד ויצא מהארון עם תחילת שנת הלימודים. לכל אחד מהמורים הללו משתנים שונים שהוא לקח או לא לקח בחשבון ביחס ליציאה שלו מהארון מול התלמידים והתלמידות שלו. בחלק הבא אתאר את אותם משתנים מהפנימיים הקשורים למורה עצמו עד לאלה החיצוניים למורה.

קריטריון ראשון: מידת שלמותו של המורה עם זהותו ההומוסקסואלית
ראוי לציין שמראש חיפשתי מרוויינים שמגדירים את עצמם מחוץ לארון. בתוך כך, אפשר לראות שלמושג 'מחוץ לארון' יכולות להיות פרשנויות רחבות. גיל ושחר, שלא סיפרו לתלמידים שלהם

בצורה מסודרת שהם הומואים, הבהירו שהם שלמים לגמרי עם זהותם המינית ובכל מקום יודעים שהם הומואים, אבל בשום מקום הם לא אומרים לסביבתם במפורש: "אני הומו", כי רואים עליהם בקולם, בהתנהגות שלהם ובצורת הלבוש שלהם. שחר טוען:

"אני לא חושב שאני צריך להגיד. כאילו, אתה מבין? אני לא רואה בזה משהו שאני צריך להגיד. [...] אני זה מי שאני. כששואלים אותי, אני אומר שכן. [...] אני בדעה כזאתי שאם אני מעוניין להפוך את זה לגיטימי, אני לא צריך לה... לא צריך להפוך את זה ל... לשונה. כשאני אומר: "אני הומו", אני הופך את זה לשונה. כשאני לא מדבר על זה בכלל ואני... אם זה עולה, אז אני... אני אומר את זה. ואם זה לא עולה, אני מעלה את זה. [...] אני לא נמנע מזה. אני לא בורח מזה. [...] הדיבור שלי הוא לא דיבור של איזה... איזה בת ימי. אפילו שאני מבת ים (במלעיל, א.מ.). [...] אמנם אני לא נשי, אבל אני גם לא גברי. כאלו אנ... אני גבר עדין. אני גבר... אני גבר עדין. כאילו אני לא אוהצ'ה, לא נשית. אני גבר, אבל גבר עדין. יש לי מניירות. כאילו... ואני בסדר עם זה לגמרי. כאילו... בגלל זה כששואלים אותי נורא מוזר לי- מה אתה שואל? אנחנו חיים 2015, כאילו... אני מקבל את זה כאקסיומה."

גיל אומר על עצמו, בהקשר של הזהות ההומוסקסואלית שלו: "תשמע איך אני מדבר וזה דיי ברור". אבל בשונה משחר, הוא חושב שמורים חייבים לצאת מהארון מול התלמידים והתלמידות שלהם. יחד עם זאת, הוא לא קיים את מה שדרש ולא באמת עשה שיחה מסודרת עם הכיתה שלו או עם חברי וחברות הצוות שלו על הזהות המינית שלו. בהקשר הזה הוא טוען:

"כל יציאה מהארון היא תמיד קשה. אני אומר את זה כזה חד וחלק, אבל זה באמת תהליך שהוא קשה. [...] אתה תמיד תחשוב, מה יחשבו עליך ואתה תמיד אה... לפחות אני לפחות, מפחד שאולי לא יאהבו אותי בגלל זה. כי כל חיי, רוב חיי לא אהבו אותי, לתחושותי, בגלל זה. לא בהכרח, אבל לתחושותי. אה... (צוחק) יכול להיות, בטח היו עוד סיבות אבל... אבל זה לתחושותי, וזה מה שחשוב."

לפיכך, אם אני מחבר את שני הדברים של שחר וגיל, שניהם טוענים שאפשר להבין לבד לפי ההתנהגות החיצונית שלהם שהם הומוסקסואלים, ולכן הם לא יוצאים מהארון מול אנשים סביבם באופן כללי והתלמידים שלהם בפרט, בצורה מסודרת. אחת הסיבות, שמעלה גיל, היא שיציאה מהארון קשה לו. הוא מציף פחד מילדותו, שבגלל זה לא יאהבו אותו. נוסף לכך, בהמשך דבריו גיל מתייחס גם לצורה שגברים הומואים יוצאים מהארון:

"אני לא זוכר את עצמי אומר למישהו: "אני הומו". אני חושב שלמנהלת החדשה אמרתי, בשיחת ההיכרות, שאני חי עם בן זוגי. שזה נורא קל, כשיש לך בן זוג להגיד. כי אתה לא צריך להגיד: "אני

הומו", אתה יכול להגיד : "אני חי עם בן זוג". זה כאילו נשמע יותר קל לעיכול. ול... וגם יותר קל להגיד את זה. אה... לא נראה לי שממש עשיתי יציאה מהארון כלשהי. כאילו, זה דיי ברור [...]. אני גם חושב, שככל שאתה יותר מתברגן והופך את החיים ההומוסקסואלים שלך ליותר הטרונורמטיביים, יותר קל לך לתווך אותם. חד משמעית, אם הייתי רווק, הולל יותר, הולל פחות, היה לי הרבה יותר קשה לתווך את החיים שלי במערכת החינוך, גם לילדים וגם למורים."

כאן, גיל טוען שקל לו יותר לצאת מהארון כשהוא בזוגיות. כך הוא מרגיש שהוא מתרחק מההכללות החברתיות על הומוסקסואלים כרווקים הוללים. ובעצם כך הוא יוצר הטרונומטיביות של ההומוסקסואליות שלו.

שאר המרואיינים יצאו מול התלמידים שלהם בשיעור. במהלך הריאיון הם מביעים שלמות עם זהותם כהומואים (ולא רק כגברים שבזוגיות עם גבר). אלק, במהלך הריאיון אף הביע סלידה מעצם השימוש במושג 'יציאה מהארון'. מבחינתו זהותו המינית לא צריכה לצאת משום ארון, אלא להיות משהו נורמטיבי ורגיל. כך הוא גם מתייחס אליה. הוא אומר :

"אני מתאב את המושג "בארון". אני חושב שהוא מעיד על חברה חולה. מעיד על איזושהי... איזושהי מצב אה... לא הגיוני. שכן אדם אמור להיות בעצם זה ש... אה... בוא נתחיל מזה שאני מגדיר את עצמי כמובן מחוץ לארון בכל אה... בכל אה... מסגרת חברתית, נאמר ככה, או עם כל מי שאני בא איתו במגע. אני לא בארון בשום מצב. אני לא אוהב להגיד על עצמי בכלל- בארון לא בארון, כי זה... זה באמת משהו נורא מבזה, נורא משפיל. [...]. מה זה בארון? מה זה בן אדם שחי בארון? זה, זה... זה מזעזע בעיני. [...]. אני... אין לי שום אהמ... סודות מאף אחד לגבי הנטייה המינית שלי."

תומר מוסיף :

"אין לי שום בעיה לדבר על זה. הדבר הראשון ש... כשאני צריך להציג את עצמי, הדבר הראשון שאני אגיד זה לא שאני הומו. יש דברים קודמים לזה. אה... אבל אני כן אומר את זה מהר. אם שואלים אותי על בת הזוג, או למה אין לי ככה או למה ככה, אז אני אגיד : "גם את תהיה, זה יהיה בן זוג ולא בת זוג" או כל מיני כאלה."

ואורן בתחילת הריאיון כבר אומר :

"אני לא מתאמץ להסתיר את זה אף פעם. אם שואלים אותי אני לא נכנס ללחץ, מנסה לחשוב : כן להגיד? לא להגיד? אני פשוט לא... לא צריך כל הזמן אה... לשים פילטרים. אז זה מבחינתי להיות מחוץ לארון. כמובן שגם ההורים יודעים שזה גם סוג של קריטריון. אה..."

ומצד שני אני גם לא כל הזמן טורח לדבר על זה. כמו שיש כאלה שאומרים: "לנפנף בדגלים". אז... זה שאני מחוץ לארון זה יותר עניין של State of mind ולא דווקא משהו שבא לידי ביטוי בהתנהגות."

בהקשר ההתנהגותי, אורן מבטא גישה שונה מזו של שחר. בעוד הראשון שם דגש על זהותו המינית כמשהו תודעתי ולא התנהגותי בהכרח, שחר מדגיש את ההתנהגות שלו כתחליף ליציאה מילולית מהארון. עם זאת, שניהם היחידים שטוענים במהלך הריאיון שמורה הומו לא חייב לצאת מהארון. את התנאים שלהם לכך אפרט בהמשך.

לסיכום, לפי הקריטריון הזה, כל חמשת המרואיינים הגדירו עצמם כהומוסקסואלים מחוץ לארון ושלמים עם זהותם המינית. עם זאת, ישנם הבדלים בין המרואיינים בתפיסתם אותם כמחוץ לארון. יש מי שלא אומרים לסביבתם, אלא מתנהגים בצורה שתבהיר, יש מי שאומרים, אך מעדיפים לעטוף את האמירה בהקשר מצבם המשפחתי הזוגי, ויש מי שרואים בזהותם המינית מצב נורמטיבי ואף מתנגדים למושגים כמו "יציאה מהארון". לפי הקריטריון הזה קיים מתאם בין המורים שלא נוהגים להגיד לסביבתם בצורה ברורה שהם הומואים לבין מורים שלא קיימו שיחות מסודרות עם התלמידים והתלמידות שלהם.

קריטריון שני: מידת התמיכה שהמורה זוכה לה בקרב צוות ביה"ס. הקריטריון השני הוא קריטריון של ביטחון שהמורה מקבל מהצוות שעובד יחד איתו בביה"ס. כלומר, טענתי היא שמורה שמרגיש בטוח ומוגן בצוות ומול ההנהלה, ירגיש בטוח יותר גם לצאת מהארון מול התלמידים והתלמידות שלו. בקריטריון הזה אני אסקור את חמשת המרואיינים ואתייחס לשלושה תתי נושאים שעלו (אם עלו) בראיונות: הצוות באופן כללי, תגובות הצוות למורה הומו ודמותו/ה של המנהל/ת.

ראשון תומר, שזו הייתה השנה הראשונה שלו בצוות ביה"ס. כשהתייחסנו לאופי ביה"ס אמר:

"בית הספר שם דגש מאוד גדול על ערכים חברתיים, על פעילות חברתית ואומר על עצמו שהוא מחנך להומניזם ולאקטיביזם."

אחת הנגזרות מהערכים החברתיים, עליהם מושתת ביה"ס, באה לידי ביטוי במורות ובמורים. צוות ביה"ס מורכב ממורים חדשים יחסית במערכת, רובם צעירים. נוסף על כך, חוץ ממנו ישנם עוד 2 מורים הומואים, 4 מורות מוסלמיות, אחת דתית, ולפיו כנראה שנה הבאה יצטרף מורה שהוא קרוס-דרסר¹.

¹ קרוס-דרסר: גבר שנוהג ללבוש בגדי נשים.

בנוסף מבחינת ההתנהלות, תומר מתאר יחסים מעולים בצוות, ושיתופי פעולה ענפים בין חברי וחברות הצוות. כשאני שאלתי מה זה אומר, הוא ענה :

"זה אומר שאין לי בעיה להיות מחוץ לארון... שאין בעיה להביע עמדה... גם אם היא שונה. שיש המון פרגון, המון שיתוף פעולה. אה... המורה לאנגלית העבירה איתי השנה סדנאות אה... מיניות, בכיתה שלי. המורה לספורט העביר... עשינו שיתוף פעולה. [...] היועצת היא האינפוזיה שלי והיא מהממת. רכז השכבה הוא מופרע, אבל אנחנו ביחסים טובים. הוא יצירתי ו... ונרא כיף לעבוד איתו. וגם עושה דברים מאוד מאוד יפים. [...] נראה לי שיש תמיכה. שאנשים באים לקראתי, ותורמים, ועוזרים ומציעים רעיונות."

כאמור, זו הייתה השנה הראשונה של תומר בביה"ס. למרות זאת, הוא סיפר לתלמידיו שהוא הומו יחסית בתחילת השנה. הקושי שלו, לא היה להגיד: "אני הומו", אלא להבין מה הוא עושה עם זה הלאה:

"עכשיו, לא התרגשתי (אחרי שסיפרתי לתלמידים, א.מ.), כי היה לי ברור שזה (בסדר, א.מ.), אבל ממש היה מדהים לראות את זה. ואז חשבתי: "מה אני עושה עם זה?"."

בהמשך אף הגיע אליו תלמיד שסיפר לו שיש לו מחשבות על בנים ושוב עלתה השאלה: "מה אני עושה עם זה?". בשביל להתמודד עם שאלות אלה, פנה תומר לאנשי צוות שמלמדים איתו בביה"ס. אנשי ונשות הצוות תמכו ונתנו עצות.

בהמשך לכך, חשוב להגיד שבינו לבין המורים ההומואים האחרים התקיים שיח בנושא היציאה מהארון. שני המורים האחרים חלוקים על דעתו של תומר והם לא יצאו מהארון מול התלמידים שלהם.

דמותו של המנהל בביה"ס היא מרכזית מאוד בעיצוב אופי הצוות וביה"ס בכלל. תומר מתאר אותו כמנהל חזק מאוד, שנותן גיבוי למורות ולמורים שלו:

"הוא בכלל מנהל שמאוד מגבה את המורים שלו על כל מיני דברים אחרים. אם איזשהו הורה יעז להגיד משהו בסגנון, אתה יודע, שיהיה חצי, רבע הומופובי, ... הוא ייכנס בו בכל הכוח. זה אין לי ספק. אין לי ספק וזה... אבל לכולם אין ספק. [...] יש לי גיבוי מלא. אני באמת משוכנע בזה."

בהמשך לתומר שתיאר צוות תומך מאוד, גם אלק מתאר באריכות את הצוות בבית ספרו כצוות משפחתי, חם ומשתף פעולה:

"יחסי האנוש שם (בצוות, א.מ.) הם מאוד מאוד חמים. זאת אומרת, זה שזה חטיבה ולא בית ספר שש שנותי, נגיד, אז הוא יותר קטן. ומעצם זה, יש שם איזשהם יחסים קצת יותר הדוקים, קצת יותר משפחתיים. באמת, אני מאוד מאוד אוהב אותו מהבחינה הזאת. [...] אין איזה דיסטנס כזה ואין ריחוק, זאת אומרת, בין ההנהלה למורים והמורים כמובן מכירים אחד את השני, מכירים טוב. ויש... יש משהו באמת משפחתי... זה לא, לא רק סיסמה. [...] לא יודע איך להסביר, זאת תחושה שאני... שאני שממש יש לי רגשות חיבה ואהבה לחלק גדול מהמורים. ממש כזה... כיף כזה ביחד ו... ובאמת מאוד עוזרים אחד לשני. ומאוד... אה... מאוד משתפים ותומכים אחד בשני. מי שצריך עזרה, אז מיד מתגייסים. זאת אומרת, זה מאוד ברור. גם רכזי המקצוע... הם לא... אתה לא עובד איתם באיזשהו- מנהל והכפופים לו, אלא מעין עבודה כזאת שהיא... אה... שהיא מאוד אה... שכולם תומכים אחד בשני. והרכזים, הרכזות שיש לי הן מקסימות. הן מאוד- מאוד, מאוד אוהבות אותי והן, הן מאוד עוזרות ו... שום דבר לא ממקום של לכפות... אה... עליך דברים, אלא ממקום מאוד חם ואנושי."

לפיכך, גם מבחינת זהותו המינית, הצוות קיבל אותו בצורה מלאה. אחרי שאלק סיפר לתלמידים שלו שהוא הומו, המחנכת של הכיתה ניגשה אליו. כך הוא מתאר את השיחה איתה:

"היא אומרת: 'אתה לא תאמין מה, מה עשית להם. כל מה שעשיתי איתם היום, היו לי איתם איזה שני שיעורי חינוך, לא שווה כלום ליד השיחה זאת. מה שאתה עשית. הם באו אלי', היא אומרת, 'אחרי השיעור שלך, רק יצאת, כל הבנות באו אלי מיד ואמרו: 'איזה חמוד, ואיך הוא עשה את זה, ואיך הוא דיבר על זה בצורה ישירה, אמר: 'אני הומו' בלי לנסות למצוא לזה כל מיני ניסוחים מעודנים ולצאת וככה...' ופשוט... והם, הם היו ב... באיזה אקסטזה. [...] ואחרי זה, והצטרפו עוד מורות לשיחה וכולן, כולן כזה באיזו תמיכה והתלהבות כזו ו... וזה פשוט היה נפלא. מורות ומורים, כן? אמרתי מורות, אבל היו גם מורים. ו... זה היה כיף. זה היה משהו."

גם הצוות בביה"ס של גיל מתואר בסופו של דבר כצוות תומך, או לפחות חלקו מתואר כתומך. בהקשר הזה היו כמה בעיות ומורכבויות. בעיות אלו נבעו ממשברים חיצוניים כמו תחלופה של שתי מנהלות, צוות מורים שרובו עזב וחוסר מוגנות שנובע מסביבת ביה"ס אליה אתייחס בקריטריון הרביעי. אך עד שאתעמק בו, אלה הדברים שגיל אמר על הצוות שלו:

"צוות המורים... הוא חלש, כי הוא מורכב מכל מיני דמויות. חלק... כשאני הגעתי לבית הספר, בתחילת השנה, בשנה הראשונה, אז הוא הורכב מקבוצה מאוד מגובשת, מאוד חזקה. אה... שהיה לה מאוד מאוד קשה לקבל כל אדם חדש, שמאיים על הדינמיקה. והם מאוד מחוברים למנהלת

הקודמת, והם כאילו היו במן פוסט טראומה כזה של עזיבה. חרדת נטישה כזאתי. היה מאוד מאוד קשה להיכנס, חברתית, לתוך בית ספר, בצוות המורים. זה הלך והתפרק לאט, לאט במהלך השלוש שנים. חלק, פשוט, מהדמויות עזבו ואז הדינמיקה התפרקה. חלק ... אהמ... גם עבר זמן. וחלק מזה היה קשור לזה שפשוט שהתחלנו להתחבר ו... נכנסתי יותר לעומק, לתוך בית ספר."

עם זאת, את הקשר עם המורות שמלמדות איתו בשכבה, הוא מתאר כקשר קרוב מאוד :

"צוות המורות הקטן, זה שנגיד חינוך איתי יחד את אותה שכבה היינו... הם מכירים, הם הכירו את הבן זוג שלי, הם הכירו את כל הדייטים שהיו לפניו. כלומר, זה היה משהו שהוא... ככה הם עקבו אחרי זה... במתח... נראה לי שזה הוסיף עניין לחייהן ה... אפורים. [...] כאילו אני מספר : "היה לי דייט וזה... עשינו ככה, עשינו ככה...". הן היו ממש נרגשות. ליוו את כל תחילת מערכת היחסים עם בן זוגי הנכחי."

בהמשך לכך, כששאלתי אותו אם יש עוד מישהו או מישהי בצוות שהם להט"בים, הוא מיד אמר שלא ואחרי כמה שניות נזכר בקיומה של מורה לסבית שאפילו התחתנה השנה, אך הוא לא הלך לחתונה. מתוך כך, אני יכול להבין שבאופן כללי, הקשר עם "צוות המורות הקטן", שהתבסס על חיבור מקצועי, היה הקשר המשמעותי שהיה לו בביה"ס.

במקביל, גם אורן שם דגש על החיבור המקצועי בצוות. יותר מכך מבחינתו של אורן, הצוות לא מקיים פונקציה חברתית במיוחד. הוא אומר :

"יש, באופן טבעי, כאלה שאני יותר מחובר אליהם. כמובן שצוות המתמטיקה, שהוא אחד הצוותים הגדולים, אז אליהם אני במיוחד מחובר. כי אני חלק מהצוות הזה. אבל גם בצוות הזה יש אנשים שאני יותר מחובר אליהם ופחות... יש מורות מחוץ לצוות שאני יותר מחובר אליהן. [...] (פאזזה) אהמ... (פאזזה) תראה אין אף מורה שאני... נגיד עכשיו בחופש הגדול אין מישהי שאני בקשר רצוף איתה, שאני נפגש איתה בחופש או משהו כזה.

במהלך שנת הלימודים... גם זה בעיקר אינטראקציה בתוך בית הספר. אני לא כל כך אה... אני לא כל כך חבר ממש של מורות מתוך בית הספר... בצורה כל כך קרובה שזה אחר כך גם ממשיך מחוץ לביה"ס. לא יודע למה, אבל... אבל אני חושב שכן יש לי קשרים טובים, למרות שזה לא משהו שנמשך מחוץ לביה"ס. כי מחוץ לביה"ס יש לי את החברים שלי שהם ממעגלים אחרים. מעגלים פוליטיים, מעגלים להט"בים. כל מיני דברים כאלה, שהם גם מעסיקים אותי חוץ מה... אתה יודע."

בהקשר של קיומו של מורה הומו אחר שישנו בבית הספר, הוא אומר :

"לא יצא לי לדבר איתו על זה ישירות. וזה גם לא מורה שאני... מחובר אליו מאוד או מעריך מאוד.
לא מרגיש צורך לדבר איתו על זה."

עם זאת, ראוי לציין שאחרי שהוא יצא מהארון מול התלמידים שלו, הוא נקט בפעולה יחסית ייחודית ופרסם את יציאתו מהארון ב"משוב" הבית ספרי, שזה מן אתר הודעות שכל מורי ביה"ס מחוברים אליו. הוא דאג לכתב גם את מורי חטיבת הביניים, כי חלקם מכירים אותו וחשוב היה לו לדאוג שהיציאה הזו תהיה פומבית. כל כך פומבית שבעקבותיה, הוא התראיין לעיתון מקומי, לתוכנית בוקר בערוץ 10 ואף קיבל תעודת הוקרה מעיריית ראשון לציון.

לגבי התגובות של הצוות לכך, הוא מבדיל בין המנהל לבין שאר הצוות. לגבי המנהל, הוא כותב:

"מנהל ביה הספר, שהוא לא בן אדם עם תודעה להט"בית מפותחת, נגיד, היו לו חששות כתוצאה מהיציאה שלי מהארון. אה... וכשכתבתי על זה ב"משוב" מול כל הצוות, אז הוא הגיב לכל הצוות. הוא כתב שהוא חושב שנטייה מינית זה עניין פרטי אה... ו... לא זוכר איך הוא בדיוק ניסח את זה, אבל הוא הביע איזושהי הסתייגות מזה שהחלטתי לדבר על זה. אחר כך אני גם אה... בעקבות היציאה שלי מהארון מול הכיתה, אז גם הזמינו אותי להתראיין במקומון בראשון (לציון, א.מ.) בשלב מסוים, אחר כך גם בערוץ 10. שוב פעם, ההסתייגות שלו ככה... המשיכה קצת. זאת אומרת, הוא... הוא הזמין אותי לשיחה. הוא אמר: "טוב, זה בטח סבבה בשבילך להתראיין. ואני כמנהל לא יכול להגיד למורה לא לעשות את זה. אם אני אגיד דבר כזה, אז אה... עלולים לעשות מזה עניין-מה פתאום המנהל (צוחק) מתערב?... " וזה. אבל אה... בסופו של דבר הוא אישר את זה והוא גם ראה את הריאיון בערוץ 10. ואני חושב שזה גרם לו להבין ש... שהייתי בסדר ולא... לא עשיתי שום נזק, משהו כזה... מבחינתו, איך שהוא רואה את הדברים."

לגבי שאר הצוות:

"שאר הצוות, חלק מהם מאוד פרגנו [...] למשל אחת המורות אמרה: "כל הכבוד על האומץ ו...". אתה יודע, יש אה... יש מורות שמבינות את ה... החשיבות של הנושא הזה כחלק מהתפיסה של אה... קבלת האחר והתייחסות למיעוטים. [...] יש להם תפיסה אידיאולוגית שכן רואה ביציאה מהארון משהו חשוב. אז כן קיבלתי פידבקים חיוביים. היו... הרבה מורים שלא הגיבו בכלל. לא לטובה ולא לרעה. ולא קיבלתי שום פידבקים שליליים."

מנהל מסתייג נוסף ואף יותר מכך, אפשר לראות בסיפורו של שחר, שטוען:

"פיטרו אותי על רקע הומופובי. [...] מנהל שלי הוא הומופוב. אני... אני לא... אני לא ידעתי את זה."

אז איך אתה יודע עכשיו?

כי סיפרו לי. אתה יודע, כשהמנהל עוזב... עכשיו גם המנהל עוזב ויש עכשיו ניקוי ארובות. כל אחד מנקה את העסק שלו. אז אמרו שהוא גם ככה תכנן לפטר אותי, כי הוא הומופוב ואני הומו מוצהר וזה לא מתאים להם."

מבחינת הצוות, בתיאור של שחר קיימות כמה סתירות מסוימות, שכדי ליישב אותן, אני צריך להניח שהתיאורים הסותרים שלו מתייחסים לחלקים שונים בצוות. ראשית, באופן כללי על בית הספר והצוות, שחר טוען שהמורות והמורים האחרים בבית הספר טובים, אבל לא ממש רוצים לעבוד בו:

"בית הספר לא מאורגן. אין בו סדר. זה בית ספר צומח. זה בית ספר... השנה... השנה הוא מסיים את השנה החמישית שלו. הוא בית ספר בצמיחה, הוא בית ספר ש... הסוג של המורים מחזיקים את בית הספר ולא הפך. אין לבית הספר איזושהי אג'נדה ש... זה."

"מורים לא רוצים לעבוד בבית הספר הזה, כי זה בית ספר מאוד מאוד מורכב."

"הצוות מכיל (את התלמידים, א.מ.). באמת יש פה צוות שהוא טוב. הוא צוות מכיל. הוא צוות שעובד לעניין. הצוות כצוות באינטגרציה (אינטראקציה, א.מ.) עם הצוות לא עובד בשיתוף פעולה." "יש כאלה שבאים לעבודה, להחתים כרטיס ולעשות מה ש... זה. יש את המורים שבאים לעבוד באים לתת את עצמם, באים להיות שם. זה... אני יכול להגיד לך ש... שמהצוות, רוב הצוות בא לעבודה."

מבחינת החיבור שלו לצוות, הוא מתאר חוויה של אדם שונה משאר הצוות. הוא מתאר את עצמו כחלוץ, פורץ דרך ובעקבות זאת מעורר קינאה בתוך בית הספר, בלי קשר ישיר לזהותו המינית:

"אני? איפה אני מתברג? אני הפשט... אני הפשוט שבעם, שההנהלה מאוד אוהבת אה... וההנהלה רוצה לקדם אה... וזה מעורר קנאה. אני יודע שזה מעורר קנאה בצוות. הגיע פִּישָׁר קטן שעכשיו סיים סמינר הוראה ועכשיו עושה תוך ארבעה חודשים מה שהם לא עשו שמה שלוש שנים. [...] זה מזעזע את המערכת, אני ועוד אחת. כן? אני ועוד אחת, לא רק אני. אמ... באנו ביחד. אני לא הכרתי אותה. ו... כן וזעזענו להם את המערכת. באנו לבית ספר שאנחנו לא מכירים והראנו להם שאפשר. אפשר אחרת. "יאללה, תזיזו את עצמכם". עשינו שמה דברים מטורפים. אני בשכבה הבוגרת, היא בשכבה הצעירה. [...]"

לא ידעתי שאני בכלל בתחרות. אני בא לעבוד, אני לא נכנס לכל ה"בובע מייסעס" האלה. אבל, אבל כש... כשהודעתי שאני עוזב, אז גיליתי הרבה דברים שלא... שלא שמחתי לשמוע. כמו: "יופי עכשיו

אני אתקדם". אני הייתי אמור להיות הרכז של השכבה הבוגרת. הייתי אמור להתקדם. ו... פיטרו אותי. פיטרו אותי כי לא רצו שאני אתקדם."

כאן עולה סתירה מסוימת. כי אם ההנהלה אוהבת ורוצה לקדם, למה המנהל פיטר אותו? לא שאלתי את שחר לגבי זה, אבל אפשר להבין שיש גורמים בהנהלה שנוטים לצד כזה ויש שנוטים לצד אחר.

בהמשך לחלוקה לשתי קבוצות שונות בהנהלה ובצוות, בהקשר הזהות המינית שלו, שחר טוען שכולם בצוות יודעים שהוא הומו. גם כאן, התגובות שלהם מתחלקות לשני סוגים:

"יש את האלה של אמ... עכשיו בארצות הברית יש את האישור (לנישואים חד מיניים, א.מ.) אז אחת אומרת: "אני בעד איילת שקד. אני חושבת מה שאיילת שקד אומרת." אז... אז היא אמרה: "הומואים יכולים להתחתן עם נשים אם הן לסביות- מה הבעיה?" אז אמרתי לה: "את חשבת על זה לבד? או שעזרו לך?" כאילו....

[...] ויש את הצד השני שהוא פתוח וליבראלי ו... אתה יודע, אני גם חושב שאיפשהו דיי שמתי את זה על המפה. את ההומוסקסואליות בבית הספר. כאילו הייתי מדבר עם התרפיסטיים: "נו יאללה, שייצא מהארון כבר, יאללה שייצא נו, מה הוא בארון?" על תלמידים. יאללה כאילו. הייתי מדבר איתן על זה, כאילו, מלא."

בנוסף לשחר, יש בצוות ביה"ס עוד מורה הומו. כך הוא מתאר את הקשר ביניהם:

"יש עוד מורה אחד, הוא לא מורה [..] הוא עוזר הוראה (פאוזה) הומו. הוא גם נשי. אנחנו מדברים על זה המון. אין בינינו קשר, כי הוא עוזר הוראה אהה... והוא בשכבה הנמוכה. סליחה בשכבה הצעירה. אז בשגרת היום יום אין לנו מערכת של עבודה. אבל אחרי... אתה יודע בהפסקות וזה, אנחנו כן מדברים. אה... אה... וגם לנו הייתה... וגם שאלתי אותו... גם התייעצתי איתו: "מה אתה אומר? אם לספר, לא לספר?" והוא גם היה בדילמה הזאת. כי, כי זאת... הוא אמר את מה שאני חשבתי: שזה לא רלוונטי."

בסופו של דבר, שחר מתאר צוות שהיה לו קשה לתפקד בו. צוות ללא הנהגה ברורה עם קו אידאולוגי. מתאר את רוב המורות והמורים כחסרי מוטיבציה וכמאוימים ממנו ומהשינויים שהוא מביא. לפיכך, כמעט ואין שיתופי פעולה בין המורות והמורים בצוות, אין באמת תמיכה הדדית. לגבי זהותו המינית, למרות שקיים מורה הומו נוסף, הקבלה בצוות הייתה חלקית ומעל הכל הפיטורים על רקע הומופובי לא מוסיפים הרגשת תמיכה וביטחון.

לסיכום, באופן כללי אפשר לראות מתאם בין צוות תומך, מקבל ומשפחתי לבין הרגשת הנוחות של מורה לצאת מהארון מול התלמידים והתלמידות שלו. המצב ההפוך גם כן מקיים מתאם בין הרגשת חוסר מוגנות וחוסר ביטחון בצוות לבין הישגים בארון. יוצא מן הכלל כאן הוא אורן, שגם מבחינת גיל, הוא המבוגר ביותר. אורן מתאר צוות מקצועי, בלי חיבור אישי חברתי רחב במיוחד, בלי שיתופי פעולה בין המורות והמורים בצוות ואף עם מנהל שדעותיו אינן תומכות באופן מלא ביציאה מהארון פומבית. יחד עם זאת, אורן בחר לצאת מהארון רק בשנתו הרביעית בבית"ס ואחרי שנים רבות בתור מורה. לפיכך, אפשר גם לשאול האם הצורה הפומבית במיוחד בה בחר לצאת מהארון היא תוצאה של הדחקה רבת שנים בתוך המערכת.

קריטריון שלישי: טיב הקשר עם התלמידים והתלמידות הקריטריון הזה מתייחס לתלמידים והתלמידות של המורה. רוצה לשאול: עד כמה משמעותי הקשר בין המורה לתלמידים בהחלטה של המורה לצאת מהארון בפניהם? בתוך כך, אתייחס לרמת החשיפה העצמית שהמורה נוהג מול התלמידים והתלמידות שלו באופן כללי ולגיל התלמידים. לבסוף גם אתייחס לתגובות התלמידים, אם קיימות.

אתחיל הפעם עם היוצא מן הכלל מהסעיף הקודם, אורן. בהקשר הזה, אורן בחר לצאת מהארון מול חלק מהתלמידים שלו, אלה שהוא לימד כבר שנתיים והרגיש מחובר אליהם באופן אישי. הוא עשה זאת בשיעור הראשון תוך כדי משחק ההיכרות "אמת ושקר". עם זאת, הוא החליט שלא לספר לכיתה אחרת שהוא מלמד. הוא מסביר:

"הם (הכיתה הראשונה, א.מ.) כבר הכירו אותי ב(כיתה, א.מ.) י" וי"א... האמת שהם ידעו שאני הומו, למרות שלא דיברנו על זה. הם ידעו כבר ב... ב(כיתה, א.מ.) י" וי"א, כי הם נכנסו לי לפייסבוק. ושם גם לא הסתירתי את זה. אז אה... לא היה כאן איזשהו Big Deal. זאת אומרת, הם סך הכל... מבחינתי זה היה לשם את זה על השולחן, מתוך העיקרון של פומביות.

[...] בכיתה השנייה אני התחלתי ללמד השנה. זאת הייתה כיתה אתגר, כיתה מאוד קשה... הכיתה הכי קשה בבית"ס. אה... ובגלל שעדיין לא הייתי מחובר אליהם, לא הרגשתי נוח לדבר איתם על הנושא הזה. למרות ש... גם הם, בעצם, שמעו על זה שאני הומו ו... אם הם היו מדברים איתי על הנושא הזה, הייתי מדבר איתם. אבל... איכשהו זה לא עלה על פני השטח. לא... לא ממש דיברנו על זה."

מבחינת תגובות התלמידים ליציאתו מהארון, אורן מקדים ואומר שבכיתה שהוא יצא בה מהארון היה תלמיד מחוץ לארון, שאף חבר בקבוצה חברתית של 'איגי' (ארגון הנוער הגאה). כמו כן, הוא מניח שישנם כמה תלמידים אחרים שמתלבטים לגבי הזהות המינית שלהם. ואף על פי כן :

"הם לא שאלו אותי שום דבר. ובגלל שזה כיתה ש... מאוד אהבה אותי, אז אה... קיבלו את זה בסבבה, כזה."

ראוי לציין, שמעבר ליציאה מהארון מול התלמידים והתלמידות שלו, אורן לא קיים שיח מעמיק על הנושא, או קידם פעילויות בנושא. כששאלתי אותו על מינון החשיפה האישית הכללית שהוא מביא לכיתה הוא שיתף שהוא נוהג לספר על תארים נוספים שיש לו ועל מעורבותו הפוליטית, בתור חבר מפלגת העבודה. בעקבות זאת, שאלתי אותו למה תרמו השיחות הפוליטיות, לדעתו. הוא ענה :

"תראה, זה תרם, אני חושב אה... לעובדה שהם הכירו צד אחר שלי. אה... וכשאנשים נמצאים בקשר ומכירים עוד צד ועוד צד, אז זה מעמיק את הקשר. ופוליטיקה זה דבר שהוא מאוד חשוב, זאת אומרת, בזהות שלי. אני בן אדם מאוד פוליטי, אני חבר מפלגה, אני מתעניין בפוליטיקה, אני מקשיב לחדשות, יש לי דעות בהרבה נושאים... אני משתדל לנמק את הדעות שלי. אז זה ששיעור שלם דיברנו רק על פוליטיקה... אה... זה גרם לזה שהם הכירו את הצד הזה שלי. [...]. הם רואים גם צד אחר שלי, אז... אה... למה זה חשוב? ... זה מוסיף משהו ל... לתפיסה שלהם את הקשר שלי איתם. אבל אולי זה לא כזה חשוב... אני לא יודע."

בהמשך לכך, אורן מעלה משתנה נוסף, שיכול לשלב בין הקריטריון הזה לקריטריון הראשון- מידת הנוחות של המורה לדבר על זהותו המינית מול התלמידים. הוא טוען שלמורים שונים יש אופי שונה. יש מורים שנוח להם לדבר על המיניות שלהם מול התלמידים ויש כאלה שלא. כמו שיש מורים שנוח להם לדבר על פוליטיקה עם התלמידים שלהם ויש מורים שלא. הוא מסביר :

"זאת אומרת, אני גם לא הייתי אומר שכל מורה צריך לדבר על פוליטיקה. יש מורים, כמו כל אדם אחר, לא מתעניינים בפוליטיקה. לא מעניין אותם ומעדיפים ללכת לראות קומדיה מאשר לדעת מי ראש הממשלה שלנו. וממורים כאלה, אני לא... לא מצפה מהם שידברו עם התלמידים שלהם על פוליטיקה."

לפיכך, אורן מתייחס למשך וטיב ההיכרות עם התלמידים שלו, כפקטור בהחלטה לצאת מהארון. הוא חוזר לאורך הריאיון כמה פעמים על כך שהיה לו קשר טוב וממושך עם התלמידים הללו. לבסוף הוא גם מוסיף שיציאה מהארון מול התלמידים, לא תמיד מתאימה לכל מורה.

המורה הבא שאתייחס לדבריו בנושא הוא גיל. גם הוא מתייחס למשך וטיב ההיכרות עם התלמידים כמשתנה שצריך לקחת בחשבון. זאת למרות שהוא לא יצא מהארון מול התלמידים והתלמידות שלו בצורה מסודרת.

גיל מורה בבית ספר יסודי. הוא מתאר קשר מאוד חם בינו לבין התלמידים והתלמידות בכיתות השונות שהוא חונך. כמו כן, הוא תומך מאוד בחשיפה אישית ונוהג להשתמש בה כך :

"אני מספר הרבה על המשפחה שלי, על ההורים שלי, על אמא שלי. יש שיר שאנחנו שומעים ביום שישי בקבלת שבת, שאימא שלי שרה ואנחנו... והילדים... מאוד אוהבים אותו. (אני מספר, א.מ.) על אח שלי שבזמנו היה בצבא. [...] על אחיינים שלי, שהם הילדים של אחי הגדול. אני בגדול בעד [...] כי זה הופך את זה לנגיש, כי זה הופך את זה... לאינטימי יותר.

את מה?

את השיחה בייני לבין הילדים. הרי, אני מביא את זה, כי זה משרת איזושהי מטרה חינוכית. מן הסתם אני לא מספר : "אתם לא מאמינים, הייתי בסוף השבוע הזה ואמא שלי חפרה לי בראש". לא, זה לא מעניין. אבל... זה כן מעניין אם אני רוצה להעביר איזושהו מסר, או ללמד משהו, או לספר משהו על הילדות שלי, שזה משהו ש... ש... שאני עושה בו שימוש. אפילו אני אולי עושה בו מניפולציה מסוימת שתשרת אותי, אבל זה לא בשם ה... לחשוף את עצמי, אלא כן בשם רעיון מסוים שאני רוצה להעביר.

אוקיי, מה הגבולות של זה?

קודם כל, המבוכה שלי ותחושת הנוחות שלי עם מי שאני."

הגבולות הללו, שמקבילים לתחושת הנוחות שאורן תיאר קודם, הם גם אחת הסיבות לכך שהוא לא סיפר לתלמידיו שהוא הומו. באופן אישי, הוא צריך זמן מה להכיר אותם לפני שהוא מספר להם. הוא נותן דוגמה, לילדה שלמדה בכיתתו, בת לשתי אימהות לסביות, בשיחה שנערכה בתחילת השנה :

"ישבתי איתם פעם אחת, באחת ההפסקות, ודיברנו, אני והילדים, אז הם שאלו אותי עם מי אני גר, אז אמרתי- עם חבר שלי. [...] שזה יכול להישמע לכאן או לכאן... אז היא אמרה : "מה, אתה הומו?". ככה, ילדה בכיתה ב', בתחילת כיתה ב', אנחנו לא מכירים אפילו. וכאילו, לא הגבתי לזה. [...] הופתעתי מאוד, אני מודה אה... אלף, מהמושג. בית, מהשליטה... מה... גם פתאום זה הרגיש לי נורא חודר, נורא אינטימי כזה. אה... לא יודע, קשה לי קצת להסביר את זה..."

לעומת זאת, עם הכיתה שהוא חונך במשך שנתיים הוא הרגיש קצת יותר בנוח. בשנה השלישית לעבודתו בביה"ס הוא כבר לא חונך אותם, אבל המשיך ללמד אותם תנ"ך. לקראת סוף השנה, כשהוא כבר ידע שהוא לא ממשיך בביה"ס הנושא הזה עלה. הוא מסביר:

"אני לא זוכר (בדיוק איך הנושא עלה, א.מ.). אני רק זוכר שאמרתי את זה. אמרתי: "נגיד אני ובן זוגי" ... אה, כן, סיפרתי להם. סיפרתי להם, כי כאילו אנחנו מאוד מאוד מחוברים. אני מאוד מאוד אוהב אותם, מאוד מרגיש שהם שלי. מי שהם הפכו להיות מאוד בזכותי. ו... וסיפרתי להם לקראת סוף השנה שאני מסיים ללמד בבית ספר 'היובל', כי אני נוסע לשליחות של שנה ואולי יותר עם בן הזוג שלי."

במקביל לכך, לקראת סוף השנה, גיל שלח מייל לכל הוריי התלמידים בכיתה החינוך שלו ובו כתב דברים דומים. אף על פי, שהוא לא היה חייב לכתוב שעובר לחו"ל עם בן זוגו. כששאלתי אותו למה הוא הוסיף את העניין שהוא נוסע עם בן זוגו, הוא ענה:

"היה לי חשוב, שהם ידעו למה אני עוזב. קצת כדי להגיד: "אני לא עוזב אתכם, כי אני לא אוהב אתכם". כלומר, אין לי מה לעשות, אני ... בן זוגי עובר, אני חייב לעבור איתו ... כזה. כאילו תירוצי. וגם היה לי חשוב להגיד להם (שאני הומו, א.מ.). כאילו, אם זה לא נאמר עד כה ... זה חשוב לי שזה ייאמר עכשיו."

מבחינת תגובות התלמידים, כשהוא סיפר לתלמידים בכיתה ד' הוא מתאר צחקוקים של מבוכה וחוסר נוחות. לגבי התגובות של התלמידים לאחר המייל שנשלח להורים, הוא לא מפרט.

נוסף על כך, ראוי לציין גם את האתגר של גיל לדבר על זהותו המינית עם תלמידים צעירים. הוא משתף בהתלבטות שלו:

"יש איזשהו ספק לגבי היכולת שלהם להכיל את זה, להבין את זה ... ואם ... הנה, וזה מתחלק לשניים. אני חושב שהם מסוגלים להבין משהו. מה הם מסוגלים? מה המושגים? כי נגיד על משיכה מינית, אין מה לדבר, הם לא מבינים מין אפילו מה זה. אז ... אולי הם מסוגלים להבין, שאני כאילו חי עם גבר, כמו שההורים שלהם חיים, אבא שלהם חי עם אישה או אמא שלהם חיה עם גבר. אז את זה הם מסוגלים להבין. ואז אני שואל ... אני כאילו שואל מה החשיבות של זה? כאילו למה זה חשוב? [...]"

שזה גם, זה נורא מצחיק, כי אולי הם מסוגלים להבין ואני לא בדקתי, אבל אני גם לא ... לא אבדוק. אני לא אראה להם סרט, שבו מראים גופות מרוטשות מהשואה, כדי לראות אם הם מסוגלים להבין

את זה. אני לא... אתה לא בודק את זה. ו... אני לא נתקלתי במחקרים, שבהם יש התייחסות אה...
חינוכית, פסיכולוגית, למה ילד מסוגל להבין ביחס לתחום הזה. ו... גם לא יותר מידי חיפשתי."

לסיכום, מבחינתו של גיל, טיב הקשר עם התלמידים, ונוסף על כך גם משך הקשר עם התלמידים
הוא משתנה חשוב מאוד בהרגשת הנוחות שלו לספר להם שיש לו בן זוג. משתנה זה גם קשור בגיל
התלמידים ובמידת ההבנה שלהם.

המורה הבא שאתייחס אליו הוא שחר, שמלמד תלמידים ותלמידות בגיל תיכון. יחד עם זאת ביה"ס
בו הוא מלמד מוגדר בית ספר לנוער בסיכון בעלי לקויות למידה רב בעייתיות. כלומר התלמידים
של שחר מאובחנים כבעלי הפרעות התנהגותיות, הפרעות נפשיות, פיגור ואוטיזם. בהתאם לכך,
שחר מתאר את הקשר עם התלמידים כקשר מאוד קרוב:

"המחנכים של התלמידים בבית ספר הם נקודת האור היחידה שלהם. אני לא אומר את זה כדי
להאדיר את המחנכים שעובדים בבית הספר הזה, זו עובדה בשטח: אם יש להם בעיה, הם
מתקשרים אלי. הם לא מתקשרים להורים שלהם בכלל. הם לא... הם עברו טסט? הם שולחים לי
הודעה: "עברתי טסט". כאילו "התנשקתי עם בחורה" שלחו לי הודעה. כאילו המחנכים הם באמת
הדמות ה... הדומיננטית שלהם בחיים."

אבל לא רק התלמידים משתפים את שחר בחייהם האישיים, גם שחר משתמש איתם ברמת חשיפה
אישית גבוהה:

"אני מספר להם על החיים שלי הכל, הכל. ברמה של הם יודעים... על אחיינים שלי ואחותי ועל,
על אחים שלי והורים שלי ועל מערכת היחסים שלי עם ההורים שלי. זה גם הסיבה למה נהיה לנו
כזה קשר טוב לי ולכיתה שלי."

כשאני שואל את דעתו על התרומה של החשיפה האישית שלו, הוא עונה:

"דוגמה אישית. אפשר אחרת, אפשר אחרת. אני לא חייב להסכים לאימא הנרקומנית שלי ולאבא
המסומם שלי. אפשר אחרת. ואני בא מ... אני בא מ... אזור... עם רקע... דומה ויכולתי גם לבחור
בדרך כזאת. לא חסרים... הומואים מתבגרים שבחרים בדרך הזאת. ובחיתי אחרת. ואפשר
אחרת. אז להראות להם. הרי זה המהות של חינוך: להראות להם שאפשר אחרת."

ודווקא מתוך כך, הוא לא מספר להם שהוא הומו. הוא מסביר: "אני לא יודע. לא יודע מה יהיה.
אבל אני לא רוצה לקחת את הסיכון ולמרר להם את החיים". כלומר, התלמידים בביה"ס עברו כל
כך הרבה, ומגיעים ממשפחות בתפקוד לקוי עד שלמחנכים בבית הספר יש תפקיד שלעתים מהווה

תחליף להורים. ואם תלמיד שבוטח במחנך שלו מגלה שהוא הומו, זה עלול להרוס את כל הקשר המשמעותי היחיד שהיה לו.

אך באותה נשימה הוא טוען שהם יודעים, ואף מביא מספר דוגמאות לכך :

"הם יודעים שאני הומו. הם תמיד שאלו אותי ואף פעם לא הכחשתי. תמיד חייכתי, תמיד אמרתי מה זה... כאילו, זה לא רלוונטי. יום אחד אני זוכר [...] אמרתי את המשפט שמאחורי כל גבר מצליח עומדת אישה מצליחה. אז אחד התלמידים שאל: "ושחר, ומי עומד מאחוריך?" שים לב איך הוא אמר את זה. אז חייכתי ואמרתי לו: "כרגע אף אחד לא עומד מאחוריי" וחייכתי. ואז הוא הסתובב ואומר: "ידעתי שהוא הומו, נו אמרתי לכם". עכשיו אני עומד מולו [...] חייכתי, צחקתי, התרגשתי והמשכתי [...].

הם שאלו אותי: "שחר, אתה לא רוצה להתחתן כבר וזה". אמרתי להם: "בטח, אני מחכה לזוגיות המושלמת וזה, וזה... ואז הם אומרים: "נו, מה עם איזו מישהי?" אני כזה: "מישהי פחות קורצת לי כרגע". ואני אומר להם את זה, אני לא מסתיר. זה כמו שיש פיל ואני לא אומר אותו. אמא של אחת התלמידות שלי אומרת... בשנה שעברה קצת הייתי יותר שמן... בעשרים קילו. אז היא אומרת לי: "שחר, מה זה הבטן הזאתי? תוריד, מי...", והיא אומרת: "מי ירצה אותך ככה?". כאילו...

לא מי תרצה אותך.

כן, או שזה היה ממש כאילו... ממש כאילו בפנים. אחת האימהות אומרת לי: "אני שמחה שהמחנך שלו הומו. אחותו לסבית והוא לא מקבל אותה. עכשיו שאתה הומו, הוא יקבל". כלומר הם יודעים."

בצורה הזו, שהזהות המינית של המורה בצד אחד ברורה, אך מצד שני לא מוצהרת, שחר מאפשר לעצמו להיות מבוגר משמעותי הן עבור תלמידים שקשה להם עם הומוסקסואלים והן עבור תלמידים שנוח להם עם הומוסקסואלים. כך הוא מאמין שהוא מצליח לשמור על תפקידו בצורה מיטבית.

המורה הבא שמתייחס לטיב הקשר עם התלמידים שלו הוא אלק, שמלמד תלמידים בגיל חטיבת ביניים. כשסיקרתי את הקריטריון הראשון הוא הביע תיעוב מעצם המושג לצאת מהארון. אך בקשר עם התלמידים שלו, הוא מתאר מצב קצת מורכב יותר.

"עם תלמידים זה קצת, באמת, היה קצת אישיו, כן. שם כן העניין שונה. [...] שם כן לקח לי זמן להגיע למצב, זאת אומרת, שאני שאלתי את עצמי את השאלות: עד מתי אני... אני הרי אני לא

בארון בכל מקום כולל גם לא בחדר מורים... מהרגע הראשון שהגעתי לשם, כמו בכל מקום שאני מגיע אליו. זאת אומרת, זה לא, אני לא, זה לא אישיו. אם זה עולה, אני אומר את זה, אם זה לא עולה זה לא. [...] אבל עם תלמידים, כן הייתי באיזה... באיזה מסלול התחמקות עד ש... קיבלתי את ההחלטה שלא."

מבחינת החשיפה האישית, אלק נוהג להשתמש בה כחלק מתודי, בעיקר בלימודי הספרות. מתוך גישה שמקצוע הספרות מתעסק בחיבור האישי של הקורא עם היצירה. לכן, גם המורה צריך לתת דוגמה ולהסביר את הקישור האישי שלו ליצירות. מעבר לכך, הוא גם טוען: "זה (החשיפה האישית, א.מ) מוריד את המחיצות. [...] אני בא כבן אדם והם (התלמידים, א.מ) נורא צמאים לזה". בהקשר הזה הוא גם מתייחס ליציאה מהארון. כלומר, מורים צריכים לצאת מהארון בהתאם למידת החשיפה האישית שהם נוהגים בכיתה.

יחד עם זאת, אלק סיפר שהוא הומו לכיתה אחרת מזו שהוא מחנך, כיתה בשכבה בוגרת יותר. גם עם הכיתה הזו, אלק מתאר קשר חם וקרוב. ההבדל הוא שבכיתה הבוגרת יותר, חלק מהתלמידות בכיתה שאלו אותו באופן אישי ובעקבות זאת החלו לרוץ קצת שמועות בין התלמידים והתלמידות בכיתה. לבסוף, הוא נכנס לכיתה וכך הוא מתאר את השיעור:

"נכנסתי לכיתה [...] ואמרתי להם, הקדמתי ואמרתי: "אנחנו נדבר על משהו אישי". אז כבר התחילו קצת צחקוקים... בכיתה. אבל כבר, זאת אומרת... כבר התחיל להיות ה... אתה יודע, החשמל הזה באוויר. הקשב הזה, הנה מה הולך להיות פה? אה... ואמרתי ש"הגיעו אלי מכם כל מיני שמועות ואני... למה שיהיו שמועות? אני מעדיף שהדברים יהיו פתוחים וגלויים. אני הולך לספר לכם משהו על עצמי. ואחרי שאני אספר, אתם תוכלו לשאול אותי שאלות, אם מישהו ירצה". זהו, זאת הייתה ההקדמה. ואז אמרתי: "אני הומו". אה... (פאוזזה) אני חושב שסיפרתי ממתי אני יודע את זה, זאת אומרת ממתי הדברים התחילו להתבהר לי ו... וכולי. לא זוכר, האמת מה עוד, זאת אומרת מה הפרטים שסיפרתי. אבל ממש ככה, בכמה דקות. ואז אמרתי: "או. קיי אתם מוזמנים..."

אלק מספר שתגובות התלמידים היו נהדרות. הם העריכו אותו על השיתוף שלו ושמחו לדבר איתו על הנושא, בעיקר לקראת מצעד הגאווה. אך אחת התגובות המרגשות ביותר הייתה תגובה של תלמיד אחד בסוף השנה:

"בסוף השנה, כשעשינו להם... ממש עשינו להם איזו הפתעה, אני והמחנכת. אני הבאתי גיטרה ואנחנו שרנו להם שיר. ו... ו... והם... ואז פשוט אחד התלמידים, באופן ספונטני קם בסוף ואמר: "תודה לך על מה שנתת לנו. אף, אף מורה לא היה אתנו פתוח כמו, כמו שאתה היית".

בתוך כך, כששאלתי למה הוא לא סיפר לכיתה שהוא מחנך, הוא ענה :

"לא יודע. אבל שם לא נשאלתי אף שאלה כזאת. להיפך, שם נראה לפי... שם גם היחסים שלי איתם הם כמובן מאוד קרובים, מאוד אישיים, אבל קצת יש לי רמה אחרת. כי בכל זאת יש הבדל בין ח' לט'. לא יודע איך להסביר את זה. אבל כמה שאני תופס אותם כמאוד מפותחים מבחינה, אתה יודע, אינטלקטואלית, אין להם את הברות. לא יכולתי לנהל איתם את השיחות שניהלתי בכיתה ט'6. אה... אפילו שהם כיתת החינוך שלי. ולא, לא שאלו אלא להיפך. זה נראה לי כאילו הם... בכלל לא בכיוון... לא, לא... אין שם שמועות כאלה."

אף על פי כן, אלק הביע נכונות ורצון עז לספר לתלמידי כיתת החינוך שלו מיד בתחילת שנת הלימודים הבאה.

לסיכום, אלק קישר בין השימוש המתודולוגי של חשיפה אישית ליציאה מהארון. הוא מתאר מערכות יחסים טובות מאוד עם התלמידים בכיתות שהוא מלמד, אך במקביל איזושהי הרגשת מתח ומורכבות בשיח הזה עם התלמידים. ברמה העקרונית, אלק חשב שיש לספר לתלמידים על זהותו המינית, אך התלבט כיצד לעשות זאת. בפועל אלק סיפר, רק אחרי שהנושא עלה מהתלמידים.

המורה היחיד שלא מתייחס לטיב הקשר בינו לבין התלמידים הוא תומר. הוא יצא מהארון בתחילת שנתו הראשונה בביה"ס. לא רק בכיתת החינוך שלו אלא בכל אחת מהכיתות שהוא מלמד בהן. תגובות התלמידים היו אוהדות ותומכות מאוד, עד כדי מחיאות כפיים.

בהקשר של החשיפה האישית, הוא דוגל בגישה שעליו להכיר את התלמידים והתלמידות שלו ברמה גבוהה. הוא אומר :

"אני רוצה לדעת על הבעיות. אני רוצה לדעת מה קורה בבית. אני רוצה לדעת על... אם יש התלבטות מינית, אם יש בעיות בהקשר הזה. וגם לנסות לעזור. כן, אני בגישה, שאני גם עובד סוציאלי. אה... ולכן אני נחשב, למי שמכיר את העבודה שלי, לסמן ימני בחינוך – כמישהו שמאוד מאוד מעורב."

לשם כך, כדי שהתלמידים ישתפו אותו בחייהם הוא מאמין שגם הוא צריך לשתף בחייו. בצורה זו, הוא הופך להיות מורה נגיש יותר ולא מרוחק.

יחד עם זאת, בהקשר של חשיפת הזהות המינית, הוא טוען שיש משמעות לתדירות הקשר בין המורה לתלמידים, לגיל התלמידים ולמעמדו של המורה. כדוגמה הוא מביא אירוע שקרה לפני התחיל לעבוד כמורה במשרה מלאה והתנדב בעמותה שמקיימת פעילויות בתדירות של פעם בשבוע

בבתי ספר שונים. באחד מבתי הספר למד תלמיד שהתייחס לנושא בצורה בוטה. בעקבות זאת, נכתבו והועברו לכיתתו מערך שיעורים בנושא זהות מינית. אך בהתלבטות עם יועצת ביה"ס והממונים עליו הוחלט: "על אף הקשר הטוב, אני פוגש אותם יומיים בשבוע, אני לא דמות כזאת משמעותית... אני לא יוצא בפניהם מהארון".

לסיכום, בקריטריון זה קיימות כמה חוסר הסכמות בין המורים שראיינתי. רובם, אמנם ראו לנכון לצאת מהארון מול התלמידים שלהם, אבל חלקם מעדיפים לצאת מול כיתות או תלמידים שהם מרגישים נוח יותר איתם, מכירים אותם יותר זמן ומחוברים אליהם יותר מתלמידים אחרים. כאן מתחבר הקריטריון הזה עם הקריטריון הראשון שמתייחס למצבו הספציפי של כל מורה והרגשתו האישית, לא רק ביחס לשלמותו עם זהותו המינית, אלא גם לזיקתו לתלמידים שלו.

בהקשר עקרון החשיפה האישית, כלל המורים המרואיינים הסכימו ששימוש בחשיפה אישית, תורם לעבודתם. בין אם כחלק מלימוד דיסציפלינרי ובין אם כעבודה חינוכית. בכך חלק מהמורים חיברו בין עיקרון זה, לבין יציאה מהארון. רוצה לומר: שהיציאה מהארון היא חלק מהחשיפה האישית, שהמורה מנהיג בלימודו את תלמידיו. אך עם זאת, לעתים, קיים גם הבדל בין ההצהרה למעשים. בעיקר כי חסר למורים כלים מעשיים על הדרך שבה נכון וראוי לספר לתלמידים שלהם. במיוחד, ביחס לתלמידים צעירים.

לבסוף, נקודה אחת שהעלה שחר, תקשר אותנו לקריטריון הבא, והיא האופי של אוכלוסיית ביה"ס. כלומר, בביה"ס של שחר משמעותו של המורה לתלמידים לעתים רב יותר ממשמעותם של ההורים. לכן, קיימת אחריות גדולה מאוד למורה שמחליט לצאת מהארון באוכלוסייה כזו.

קריטריון רביעי: מידת הנוחות עם אוכלוסיית ביה"ס והסביבה בה המורה נמצא כאמור, הקריטריון האחרון קשור קצת לקריטריון הקודם, אך מתייחס למעגל החיצוני של ביה"ס-הסביבה בה הוא נמצא. בתוך כך, אפשר למצוא התייחסויות לשכונה, להורים, לקשר עם הפיקוח. רוצה לטעון שמורה שנמצא בתוך בית ספר שבו נוח לו עם האוכלוסייה וסביבת בית הספר, כנראה תהיה לו הרגשת בטחון גבוהה יותר. ולפיכך, יהיה גם קל לו יותר לצאת מהארון.

בקריטריון הזה, אפשר לחלק את ההתייחסויות של המורים לסביבת בתי הספר שלהם לשלוש קבוצות: סביבה מוחלטת, סביבה רגילה - ממוצעת וסביבה אליטיסטית. בחלק הזה אסקור את טיעוני המרואיינים, לפי החלוקה הזו.

אתחיל בשחר, שמלמד בבית ספר לנוער בסיכון באור יהודה. בהתחלה כשביקשתי ממנו לתאר את סביבת ביה"ס, הוא אומר שהבעיה של בית הספר אינה התלמידים אלא ההורים. הוא מסביר:

"אור יהודה, שזה גם ככה אזור מאוד מאוד מוחלש. זה כאילו פריפריה... ענת וקסמן הגדירה את זה בצורה לא פוליטיקלי קורקט אבל הגדירה את זה נכון: "ביבי, ביבי, תן לי עוד ביבי" זה, זה. זה כאילו, זאת האוכלוסייה. זאת האוכלוסייה- ירוחם ליד... ב... דקה מתל אביב. מאוד מוחלשת. [...]. זה אנשים ש... דרום תל אביב כשאתה עובד את (רחוב, א.מ) שלמה לכיוון... זה... זה האוכלוסייה. אנשים ש... אני כשחר ביום יום שלי לא הייתי מסתכל עליהם. הם האנשים השקופים שאני לא מסתכל עליהם ביום יום. מפחידים. אנשים מפחידים, עם עיוותים בפנים, כאילו ממש עיוותים בפנים. אה... עיוותים וקעקועים כל הגוף והולכים כזה... נורא, נורא... הבגדים שלהם לא מסודרים... (פאזזה) [...]. כאילו אני פתאום קלטתי... אני אומר fuck מה אני רוצה מהילד. זו הסביבה שהוא גר בה. זאת הדודה שלו וזה ה... חבר של האח. וזה החברים שלו שהולכים לחוה של נאגי (בעל חוה ליד ביה"ס. מעסיק תלמידים ומשלם להם בסמים ואלכוהול, א.מ) ומעשנים סמים אחרי הבית ספר. כי נאגי נותן להם כוחות... לא יודע מה הוא עושה שם. זו אוכלוסייה נורא, נורא קשה. וגם למשפחות שלהם קשה. זה משפחות שאני כאילו... אני לא... לא מסתכל עליהם. הם (אנשים כאלה, א.מ) באים אלי שאני בבית קפה: "אפשר שקלז?", "סליחה לא!". ממש ככה, אני ממש עושה להם עם היד: "לא, אל תפריעו לי". זו אוכלוסייה מאוד, מאוד קשה."

כאמור, שחר לא יצא מהארון מול התלמידים שלו. הסיבה המרכזית שלו היא זו. החשש שלו לאבד את הקשר הטוב והחיבור שהוא יצר עם התלמידים והתלמידות שלו. קשר שהוא קריטי בסביבה של ביה"ס.

מהצד השני של החברה הישראלית, המורים אלק, תומר וגיל מתארים את אוכלוסיית בתי הספר שלהם כאוכלוסיות עמידות וחזקות בחברה הישראלית. יחד עם זאת, מתוכם, רק גיל ייחס לעניין חשיבות. הוא מתאר:

"בית ספר במרכז תל אביב. [...] מגיעים אליו ילדים שגרים באזור ה... באזור כיכר רבין והסביבה. הורים שהם רובם עצמאיים, שמרוויחים יפה מאוד. חלקם מנהלים גדולים, דמויות מרכזיות בשוק... בשוק העבודה ובשוק הכלכלה הישראלי. מה שהופך אותם למאוד מאוד דומיננטיים, ומאוד משכילים וגם מאוד מאוד מעורבים.

הילדים מאוד מקסימים, וחמודים, ואינטליגנטים ו...שבעים. אה... שבעים במובן... אלף, הם לא מגיעים רעבים לבית הספר. כך שזה לא משהו שצריך להתעסק בו. ושבעים כי הם מגיעים עם הרבה ידע, והרבה תרבות והרבה... מחשבות וזה משהו שהוא מאוד... לי היה מאוד מאוד מהנה, כי היה פה... היה הרבה מה לעשות עם זה.

הם מאוד ליברלים, ביחס לעניינינו. אה... בית ספר שיש בו אה... לא ספרתי, אבל אני מניח שיש למעלה מעשר משפחות חד מיניות, שהילדים שלהם לומדים בבית הספר. כלומר, זה משהו שהוא קיים במרחב הבית ספרי."

לפי התיאור הזה, היה אפשר לחשוב שבבית ספר כזה, דווקא יכול להיות יחסית קל מאוד לצאת מהארון. אבל השילוב של הדומיננטיות של ההורים והמעורבות שלהם, יחד עם הצוות החלש (כפי שתואר בקריטריון השני) יצרו אווירת חוסר בטחון וחוסר מוגנות לצוות בביה"ס. גיל מדגים:

"זוג הורים לא היה מרוצה מהתנהלות של מורה בתוך השיעור, הם פנו למפקחת. המפקחת באה לעשות בירור. כלומר, זאת מן דינמיקה כזאת ש... עכשיו המנהלת שעזבה היא אה... כי פשוט קבוצה של הורים עבדה מאוד מאוד קשה, כדי להעיף אותה. כלומר, התחושה היא שבית הספר היא לא סביבה אוטונומית שלנו, המורים וההנהלה."

אמנם גיל טוען, שבכיתה שלו הוא שרטט להורים גבולות ברורים ובכך יצר גם אמון אצל ההורים. אך אף על פי כן, גם הוא הושפע מהאווירה הזו. זה המקום להגיד שבסעיף הקודם, דילגתי על אירוע בבית הספר של גיל שבמהלכו תלמיד מכיתה ו', בזמן שיעור שאל את גיל אם הוא הומו. גיל בתגובה, אמר לו שזו שאלה אישית ואם הוא רוצה, שיבוא לשאול אותו בהפסקה. כשהתלמיד ניגש אליו בהפסקה ושאל שוב, גיל ענה בחיוב. ראוי לציין, שבכיתה המקבילה לאותה כיתה ו', שבה נשאלה השאלה, למד ילד שאחותו הקטנה, למדה בכיתתו של גיל באותו זמן. הסיבה שאני מעלה את האירוע הזה בסעיף הזה היא שבעקבות האירוע הזה, נוצרה התערבות של אחת האימהות שמתוארת כך:

"ואז איזו אמא אחת, שיש לה תלמידה אצלי בכיתה, באה אלי, יום אחד, במבוכה רבה כזה וזה ו"במטותא, וסליחה, ואני יודעת, וזה... נורא מצטערת שאני שואלת, אבל הילד שלי חזר הביתה וסיפר ש... כתבת לו... כתבת לכל הכיתה מכתב וסיפרת להם שאתה הומו."

בנקודה הזו, בהתאם לכוחם והשפעתם של הורי ביה"ס, גיל חשש במידה לעתידו המקצועי ולכן מצא את עצמו בסיטואציה שהוא מתנצל על אירוע שלא היה וגם מתנצל על מי שהוא באופן כללי. הוא מסביר:

"אלף, זה לא קרה. אבל הייתי, כאילו, עמדתני במצב שהייתי צריך גם להכחיש משהו שבאמת לא קרה וגם... כאילו... להרגיע אותה שה"סוטה" [...] לא סיפר לבן שלך על ה... "סטייה" שלו, גם לא מול הכיתה."

עכשיו אני יודע שהילדים מדברים על זה. ואני יודע שיש התרחשות סביב זה. ואני מניח שכאילו הם דיברו על זה, זה עלה ... אה... כאילו, חרושת השמועות. ואני עומד מולה וכאילו מתנצל על ... מי שאני, בתחושה הפנימית שלי, וגם מכחיש משהו שהוא... זה כאילו יצא שאני מכחיש משהו שלא קרה, אבל בטון... טון הדיבור שבו עשיתי את זה, היה גם טון מתנצל על מי שאני. [...] התגובה שלי הייתה: "לא, מה פתאום... וזה... כמובן שאני לא מדבר על זה עם ה...". היא אומרת: "מה אתה מדבר על זה עם הילדים?", אמרתי לה: "לא מה פתאום, אני לא מדבר על זה עם הילדים..." כאילו, הייתי צריך להגיד לה: "כן. אם הילדים ישאלו, אני עונה. זה חלק ממי שאני. אם יש לך בעיה... אני, נראה לי שאת צריכה להתמודד."

בהמשך, גיל סיפר ליועצת ביה"ס ולמנהלת, שגיבו אותו. היועצת הרגיעה אותו ואמרה לו שמדובר בחייו הפרטיים והוא לא חייב לענות על השאלות האלה. יחד עם זאת, את התמיכה המשמעותית, קיבל גיל מהמחנכת של כיתה ו', שבה למד בנה של אותה אמא:

"והיא (המחנכת, א.מ.) התעצבנה... היא פלפלית כזאתי, היא בחורה פלפלית והיא אה... אה... אמרה לי: "זה מעצבן אותי. אלף, אם היה לה משהו להגיד, שתבוא ותגיד לי. ו... זו הומופוביה מה שהיא, איך שהיא דיברה אליך", והיא באה והיא נופה בה. היא אמרה לה" "זה לא לעניין, ואת גרמת לגיל תחושות לא נוחות, וזה, וזה, וזה..."

והיא, כמובן, פולנייה כזאתי, האימא פולנייה: "Oh my God, לא, לא, לא, אני לא התכוונתי, אני פשוט...". כאילו הייתה בבלבול שלה ולא היה לה מקום, לא היה לה, לא ידעה איך לעשות, לנתב אותו נכון. [...] בכל מקרה, היא באה אלי בסוף, אותה האימא, אחרי שהמורה, המחנכת של הכיתה נופה בה. נורא התנצלה, ואמרה: "אין לי שום בעיה עם זה", היא לא אמרה אף פעם, לא פעם אחת את המילה. אמרה: "אין לי בעיה שאתה זה, ואין לי בעיה עם זה, ואין לי שום... באמת ואנחנו משפחה מאוד... ליברלית ו...". כאילו ה... אה... כאילו עאלק ליברלים כאלה. בסדר."

לפיכך, אפילו שבית הספר ממוקם במרכז תל אביב, שנחשב מיקום מאוד מקבל להט"בים, ואפילו שבבית הספר ישנן משפחות חד מיניות, עדיין גיל לא יצא מהארון מול התלמידים שלו, אלא רק בסוף השנה הזו, שבסופה טס לנוי יורק לזמן מינימלי של שנתיים. אווירת חוסר המוגנות, בגלל האוכלוסייה המתערבת יתר על המידה, הייתה חזקה יותר מהמיקום והאוכלוסייה הנחשבים ליבראליים.

גיל מוסיף גם על המשמעות של אוכלוסיית בית הספר, בהקשר התרבותי חברתי. בשנה הבאה הוא ייצא לשליחות בניו יורק, שבארצות הברית. שם יש קודים תרבותיים שונים. הוא מסביר:

"אלה לא ישראלים, זה אמריקאים. הם... לגמרי עובדים ל... לפי השיטה של *Don't ask, Don't tell*, חיי הפרטיים אינם עניינו של בית הספר, בצורה חד משמעית. כלומר זו... מדיניות בית ספרית כזאת. [...] זה גם נאמר לי באחד הראיונות, שחיי הפרטיים נשארים שלי פרטיים וחשוב שאני לא אדבר עליהם. גם... גם בגלל מי שהם וגם בגלל שזה הקוד בארה"ב."

בדומה לגיל, תומר ואלק מתארים גם הם בתי ספר עם אוכלוסייה מבוססת וחזקה מבחינה סוציאקונומית, אך לעומתו הם לא מתארים את המשתנה הזה כמשמעותי על בחירתם לצאת מהארון. נוסף עליהם, גם אורן, שמגדיר את ביה"ס שלו כ"בית ספר ציבורי, רגיל" לא מתייחס למשתנה האוכלוסייה תפקיד משמעותי במיוחד בהחלטתו לצאת מהארון. בבית הספר שבו אורן מלמד ישנם תלמידים משתי שכונות קרובות בראשון לציון, אחת מבוססת ואחת מוחלשת. עניין זה השפיע על החלטתו לצאת מהארון.

לסיכום, אפשר לראות שמשתנה זה משמעותי בצורה שונה ממורה למורה. יחד עם זאת, מעניין לראות שאוכלוסיית ביה"ס יכולה להשפיע על מורה להישאר בארון בין אם מדובר באוכלוסייה מבוססת מאוד ובין אם מדובר באוכלוסייה מוחלשת.

לפני שאעבור למסקנות, ראוי לציין שישנו עוד קריטריון שלא נכנס לדיון המחקרי, למרות שחלק מהמרואיינים התייחסו אליו, והוא ותק המורה בהוראה בכלל ובביה"ס בפרט. גיל לימד במשך שלוש שנים שתי כיתות. אחת לאורך שנתיים (כיתה ב' - ג') והשנייה שנה אחת (כיתה ב'). הכיתה הראשונה, הייתה כיתת החינוך הראשונה שלו. הוא מעיד על עצמו: "הייתי מאוד צעיר. [...] הייתי בתחילת ההוראה שלי. לא הייתי במקום הזה (מקום של יציאה מהארון, א.מ)". שחר גם כן מוסיף: "אני שנה שעברה, הייתי בשנת סטאז'. לא הייתי בטוח בעצמי שאני אעמוד בריקושטים. השנה הייתי הרבה יותר בטוח בעצמי ועדיין... לא עשיתי את זה". אך עם זאת, ראוי לציין שאת משתנה הוותק, לא לקחתי בחשבון בדיון שהבדלים בוותק בין רוב המורים שראיינתי אינם משמעותיים מספיק.

מסקנות

כאמור בתחילת הפרק הקודם, כל המורים הסכימו שמורה הומו צריך לצאת מהארון. אפילו אלה שלא יצאו מהארון הביעו במהלך הריאיון הרגשת פספוס כלשהי לנוכח ההסתרה. ראוי לציין שהראיונות הוקלטו במהלך חודש יולי 2015, לפני אירוע הדקירות והרצח במצעד הגאווה בירושלים. לכן, אף אחד מהמרואיינים לא מתייחס לאירוע ולמשמעות הפוליטיות והחברתיות של מורה שיוצא מהארון, מול התלמידים שלו.

בחזרה למחקר שערכתי, שמתוכו עלו ארבעה קריטריונים מרכזיים שמשפיעים על מורים הומוסקסואלים לצאת מהארון בפני התלמידות והתלמידים שלהם. אפשר לראות שלא כל מורה לוקח בחשבון כל אחד מהקריטריונים שמניתי. כמו כן, מידת המשמעות שלהם משתנה מאדם לאדם, אבל אפשר לראות שכל מורה שיצא מהארון מתאר שילוב של כמה קריטריונים, כמסייעים ליציאה מהארון.

נוסף על כך, ישנם משתנים שיכולים גם לעקב וגם לתמוך ביציאה מהארון. אחת הדוגמאות לכך היא הקריטריון הרביעי, שהראיתי איך אוכלוסייה מבוססת ואוכלוסייה מוחלשת יכולות, כל אחת מהן לעבד יציאה מהארון.

אך מעל הכל, אחת המסקנות המרכזיות שעולות מהמחקר היא שמורים הומואים לא תמיד יודעים איך נכון וראוי לצאת מהארון מול תלמידים. גם אלה שעשו זאת, מדווחים על הרגשה של חוסר וודאות מלא. אורן עשה זאת באמצעות משחק, ותומר ואלק נעזרו במורים אחרים שיעזרו להם ויתמכו בהם.

סיכום

מחקר זה העלה את השאלה: האם מורים הומוסקסואלים צריכים לצאת מהארון מול התלמידים שלהם? לפיכך, ערכתי ראיונות עם חמישה מורים הומוסקסואלים שונים. מתוך הראיונות עלו ארבעה קריטריונים מרכזיים אפשריים להחלטה של מורה הומוסקסואל לצאת מהארון מול תלמידיו או לא: ההשלמה האישית של המורה עם זהותו המינית, מידת תמיכה שהמורה זוכה לה בצוות ההוראה שאיתו, מערכת היחסים עם התלמידים שלו ומידת הנוחות שהמורה מרגיש עם אוכלוסיית ביה"ס.

הראיתי שמורים שונים מתייחסים לקריטריונים הללו בצורה שונה. יש מי שקריטריון אחד הוא משמעותי לגביו ויש מי שקריטריון אחר הוא המשמעותי. בסופו של דבר מדובר בשילוב של הקריטריונים הללו יחד עם אופיו הספציפי של המורה.

מבחינתי, אני הגעתי עם דעה מאוד נחרצת וחד משמעית לגבי התשובה שלי לשאלה זו. יחד עם זאת, המחקר הזה הרחיב לי מעט את המחשבה מעבר למשמעותו של המורה ההומוסקסואל כמורה. קודם כל הוא אדם, ולאדם הזה יש קצב אישי לחשיפה אישית וליציאה מהארון. אמנם, אני חושב שיציאה מהארון היא חובה באופן כללי וכמה שיותר אנשים להט"בים צריכים לצאת מהארון. אך, מתוך הראיונות הבנתי שאין זה נכון ללחוץ על מורים לצאת מהארון, אלא יש ללחוץ על החברה לקבל את הלהט"בים בכלל ואת ההומואים בפרט. רק כך, להט"בים יוכלו לחיות בשוויון.

מחקר זה נכתב, נערך ונחתם לאורך קיץ 2015. קיץ שהתחיל באישור נישואים חד מיניים בארה"ב והמשיך באירוע דקירות ורצח במצעד הגאווה בירושלים. אסיים את העבודה הזו בתקווה שהחברה הישראלית ובית המחקקים הישראלי יקשיבו להלך הרוח בעולם המערבי ויתקדמו לקבלת הלהט"בים. רק כך המורים ההומוסקסואלים, ועוד אחרים, כבר לא ירגישו בתוך ארון, שיש לצאת ממנו.

ביבליוגרפיה

- אזרחי, א'. (אוקטובר 2014). פסיכואנליזה וחינוך: קרובים רחוקים. *הד החינוך* (פ"ט(1)), 34-37.
- ברמלי, ד'. (18 אוגוסט 2014). *יחס מבזה להומואים ולסביות עקב נטייתם המינית*. אוחר מתוך אתר האינטרנט של 'גלובס': www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1000964240
- יאלום, א'. (2002). *מתנת התרפיה*. (כ' גיא, מתרגמים) תל אביב: הוצאת כנרת.
- ליבנה, נ'. (19 ספטמבר 2002). *פולחן פרויד*. אוחר מתוך אתר האינטרנט של עיתון 'הארץ': <http://www.haaretz.co.il/misc/1.1558814>
- מיטשל, ס' א', & בלאק, מ' ג'. (1995). מחלוקת בנוגע לטכניקה. ב- *פרויד ומעבר לו* (ע' פכלר, מתרגמים, עמ' 333-337). תל אביב: הוצאת תולעת ספרים.
- קורצ'אק, י'. (1976). *כיצד לאהוב ילדים*. (י' צור, מתרגמים) תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- קמה, ע'. (2003). *העיתון והארון*. תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- רוג'רס, ק'. (1973). *חופש ללמוד*. (י' שטרנברג, מתרגמים) תל אביב: הוצאת פועלים.
- שילה, ג'. (2007). *החיים בוודוד*. תל אביב: הוצאת רסלינג.

נספחים

נספח א'- מתווה לראיון

1. הסבר על ראיון אתנוגרפי- ראיון יחסית פתוח, אבל יכול להיות שאני אבקש שתבהיר את נקודות נוספות שאולי מבחינתי הן ברורות, אך לצורך המחקר, אני רוצה שההסברים שלך יהיו בפרוטוקול.
2. הסמינריון שאני עושה הוא על יציאה מהארון של מורים הומואים מול התלמידים שלהם. אורך הריאיון הוא בערך 25 דקות. בהתחלה אשאל שאלות כלליות עליך ועל ביה"ס ואז נגיע ליחס שלך לסוגית היציאה מהארון. חשוב לי לציין שאם תרצה, בפרסום העבודה, אני לא אחשוף את השם שלך, אלא אכתוב שם בדוי. יכול להיות שתוך כדי הריאיון אני אכתוב נקודות מסוימות בשבילי. בוא נשב במקום נוח לך.
3. שאלות:
 - a. אתה יכול לתאר לי אותך? שם, גיל, מקצוע...
 - b. ואיך אתה מגדיר את עצמך: בתוך הארון או מחוץ לארון? מה זה אומר?
 - c. תאר לי את ביה"ס, אופי התלמידים, הצוות. יש עוד מורים להט"בים בביה"ס?
 - d. מי יודע שאתה הומו בביה"ס? המנהלת יודעת? מה דעתם על זה?
 - e. תאר לי רגע של גילוי. מתי בחרת לספר? למה?
 - f. למה לא לספר? למי לא לספר?
 - g. באופן כללי- מה דעתך על כך שמורים משתפים בחייהם האישיים את התלמידים
 - h. ובאופן ספציפי- האם מורים הומואים צריכים לצאת מהארון בפני התלמידים שלהם?

נספח ב' - ראיונות

13.7.15

ראיון עם שחר מזרחי

אתה יכול לתאר לי את עצמך? שם, גיל, דברים כאלה.

אז אני שחר. בהכשרתי אני א... עם תואר בחינוך מיוחד... עשיתי אומנות. כאילו, הגברתי אומנות וכישורי שפה, כל ההוראה המתקנת... כל הדברים האלה ושפה... אמ (פאזזה). בן 28 עוד מעט. אמ... כרגע אני עובד... עבדתי שנתיים בתור מחנך כיתה של י'- י"א... התחלתי איתם בכיתה י' והמשכתי איתם לי"א. אמ... לימדתי בשכבה הבוגרת. כלומר י', י"א, י"ב. עשיתי את כל הקטע של ההכנה לצה"ל ושירות משמעותי. לאו דווקא צה"ל, גם גיוס... התנדבותי.

מה זה כלל?

כלל. קודם כל אני ארגנתי שיהיה בבית"ס חיילים... לאו דווקא מורה חייל, אלא גם חיילים שעובדים בתל השומר. העברנו מערכי שיעור ממש בל"ז עם החיילים ובנפרד. זה התחיל בנפרד עד שראיתי שזה יהיה... עד שחשבתי שזה יהיה אפקטיבי יותר שאני והם שנעבוד ביחד. ואז שחררתי, כי ראיתי שזה עובד מצוין. אז הייתי בכיתה אבל, כי אני אמור להיות בכיתה, אבל נתתי להם לארגן הכל, וזה היה מהמם.

הבאנו את כל השירות הלאומי, כי יש כאלה שלא יכולים להתגייס לצה"ל מהסיבות שלהם, בכל זאת זה בית ספר לחינוך מיוחד. לא אמרתי, זה בית ספר לנוער בסיכון. הוא מוגדר כבית ספר ללקויות למידה רב בעייתיות. כלומר כל הבית ספר הוא הפרעות התנהגות, הפרעות נפשיות חלקם, קצת פיגור, קצת אוטיזם אהה...

מה אתה מלמד שם?

הרוב, רובם נוער בסיכון, סוציאקונומי נמוך. מה אני מלמד... אני לימדתי, אתה יודע, אני הגשתי לבגרות בגיאוגרפיה, עירוטופ (עבודת חקר בגיאוגרפיה, א.מ), אז גם לימדתי תנ"ך ובעיקר, בעיקר, בעיקר כל הפן של הכישורים החברתיים, העצמה אישית. זה תחום שבשנה השנייה שלי בבית הספר בהתחלה לקחתי על עצמי. זה גם המיוחדות שלי בתור שחר

זה הבית ספר הראשון שאתה...

מחנך

מחנך בו?

שאני מלמד בו, אחראי על הלמידה. עשיתי בו את הסטאז', לפני שנתיים והשנה הזאתי בעצם הייתה השנה השנייה... אז לימדתי תנ"ך, תאטרון, אחראי טקסים... כל מיני כאלה... אומנותי. בקיצור בחור אומנותי.

איפה הבית ספר?

באור יהודה, שזה גם ככה אזור מאוד מאוד מוחלש. זה כאילו פריפריה... ענת וקסמן הגדירה את זה בצורה לא פוליטיקלי קורקט אבל הגדירה את זה נכון: "ביבי, ביבי, תן לי עוד ביבי" זה, זה. זה כאילו, זאת האוכלוסייה. זאת האוכלוסייה- ירוחם ליד... ב... דקה מתל אביב. מאוד מוחלשת. אוכלוסייה מאוד... מאוד... לא יודע איך להגדיר את זה במילים.

בכל זאת תנסה

ענת וקסמן אמרה את זה הכי יפה: "ביבי, ביבי, תן לי עוד ביבי". זה, זה כאילו אין מה לעשות. זאת האוכלוסייה.

שמה, במה הם עובדים?

קש"י יום, קש"י יום. כשהם עובדים... כשהם עובדים הם עובדים ב... משלח יד. אתה יודע, הם טבחים במסעדות, מאבטחים בקניונים או במוסדות מסוימות, אה... גננים, עירייה, הם עובדים בעירייה. וכשהם לא עובדים הם בגמילה. כאילו כשהם לא עובדים, הם במוסדות לגמילה, או שהם עקרי בית, עקרות בית. זה המאפיינים של ההורים של התלמידים שלי. חלקם ב"שוק שחור", מאפיה.

מה זה אומר "שור שחור"?

מאפיה, גובים. כאילו גובים. דופקים לך בדלת באים לוקחים לך דברים. כי זו העבודה שלהם.

ואיך ביה"ס? תאר לי אותו.

בית הספר לא מאורגן. אין בו סדר. זה בית ספר צומח. זה בית ספר... השנה... השנה הוא מסיים את השנה החמישית שלו. הוא בית ספר בצמיחה, הוא בית ספר ש... הסוג של המורים מחזיקים את בית הספר ולא הפוך. אין לבית הספר איזושהי אג'נדה ש... או קיי... אמ... זה הבית ספר, זה מה שאני צריך... בוא נמצא את ה... זה. בגלל שמורים לא רוצים לעבוד בבית הספר הזה, כי זה בית ספר מאוד מאוד מורכב, לא רק בגלל התלמידים. התלמידים הם ממש לא הבעיות שלנו. ההורים הם הבעיה.

אני אביא לך דוגמה. בדיוק לפני שלושה שבועות, אבא של אחד התלמידים נפטר. אלכוהוליזם... הוא היה אלכוהוליסט, היה לו סמים וגם היה לו סרטן. והוא נפטר כאילו הכל ביחד. ו... באנו לשבעה. השבעה הייתה בשבת באחת בלילה. הלכנו לשבעה, המורים. ו... ראינו וראינו מי מגיע ל... מי הגיע לשבעה.

מי הגיע?

זה אנשים ש... דרום תל אביב כשאתה עובד את (רחוב, א.מ) שלמה לכיוון... זה... זה האוכלוסייה. אנשים ש... אני כשחר ביום יום שלי לא הייתי מסתכל עליהם. הם האנשים השקופים שאני לא מסתכל עליהם ביום יום. מפחידים. אנשים מפחידים, עם עיוותים בפנים, כאילו ממש עיוותים בפנים. אה... עיוותים וקעקועים כל הגוף והולכים כזה... נורא, נורא... הבגדים שלהם לא מסודרים... (פאזזה)

החווייה שלי הייתה לא כל כך נעימה. מאוד לא נעימה. כאילו אני פתאום קלטתי... אני אומר fuck מה אני רוצה מהילד. זו הסביבה שהוא גר בה. זאת הדודה שלו וזה ה... חבר של האח. וזה החברים שלו שהולכים לחוה של נאג'י (בעל חוה ליד ביה"ס. מעסיק תלמידים ומשלם להם בסמים ואלכוהול, א.מ.)

ומעשנים סמים אחרי הבית ספר. כי נאג'י נותן להם כוחות... לא יודע מה הוא עושה שם. זו אוכלוסייה נורא, נורא קשה. וגם למשפחות שלהם קשה. זה משפחות שאני כאילו... אני לא... לא מסתכל עליהם. הם (אנשים כאלה, א.מ.) באים אלי שאני בבית קפה: "אפשר שקל?", "סליחה לא!". ממש ככה, אני ממש עושה להם עם היד: "לא, אל תפריעו לי". זו אוכלוסייה מאוד, מאוד קשה.

ואיך הצוות? שאר הצוות מתייחס לאוכלוסייה, מתמודד עם זה?

הצוות מאוד מאוד מכיל. הצוות מכיל. באמת יש פה צוות שהוא טוב. הוא צוות מכיל. הוא צוות שעובד לעניין. הצוות כצוות באינטגרציה (אינטראקציה, א.מ.) עם הצוות לא עובד בשיתוף פעולה. כלומר, מעט מאוד אנשים... אתה בטח מכיר את זה. בתי הספר מתחלקים לשניים: יש את אלה שבאים לעבודה ויש את האנשים שבאים לעבוד.

מה ההבדל?

ההבדל הוא שיש כאלה שבאים לעבודה, להחתים כרטיס ולעשות מה ש... זה. יש את המורים שבאים לעבוד באים לתת את עצמם, באים להיות שם. זה... אני יכול להגיד לך ש... שמהצוות, רוב הצוות בא לעבודה. בא לעבודה.

למה אתה חושב שזה ככה?

כי אין ציפיות גם מהצוות. אין ציפיות מהצוות. הציפיות שלי... הציפיות ממני הן שאני אהיה מחנך כיתה ואני אביא את הכיתה שלי למצב מסוים. זה שלקחתי על עצמי גם את זה וגם את זה וגם את זה, זה סבבה. בית הספר מרוויח, התלמידים הרוויחו. אבל בשורה תחתונה, אני לא נמדד על כל מה שעשיתי אקסטר. אני נמדד רק על מה שמצופה ממני. גם אמרו לי שעכשיו אתה מגיע לבית ספר חדש, הם מאוד אוהבים אותי בהנהלה, אתה מגיע לבית ספר חדש, נכון שיש לך יכולות ואתה "ראש גדול" וזה... בהתחלה תתמקד במה שביקשו ממך לעבוד. ביקשו ממך להיות מורה משלים? אתה תהיה מורה משלים. אתה תהיה המורה המשלים הכי טוב ואז תיקח על עצמך עוד דברים.

ואיך, או.קיי, איך אתה מגדיר את מערכת היחסים שלך עם הנהלה, עם הצוות? איפה אתה בתוך הקבוצות האלה מתברג?

אני? איפה אני מתברג? אני הפשט... אני הפשוט שבעם, שהנהלה מאוד אוהבת אה... והנהלה רוצה לקדם אה... וזה מעורר קנאה. אני יודע שזה מעורר קנאה בצוות. הגיע פישר קטן שעכשיו סיים סמינר הוראה ועכשיו עושה תוך ארבעה חודשים מה שהם לא עשו שמה שלוש שנים. זה מעורר...

מזעזע את המערכת

זה מזעזע את המערכת, אני ועוד אחת. כן? אני ועוד אחת, לא רק אני. אמ... באנו ביחד. אני לא הכרתי אותה. ו... כן זעזענו להם את המערכת. באנו לבית ספר שאנחנו לא מכירים והראנו להם שאפשר. אפשר אחרת. "יאללה, תזיזו את עצמכם". עשינו שמה דברים מטורפים. אני בשכבה הבוגרת, היא בשכבה הצעירה. עשינו שם דברים...

איך אתה חווה את הקנאה הזו?

לא חוויתי אותה עד לפני... עד לאחרונה.

מה קרה?

לא ידעתי שאני בכלל בתחרות. אני בא לעבוד, אני לא נכנס לכל ה"בובע מייסעס" האלה. אבל, אבל כש... כשהודעתי שאני עוזב, אז גיליתי הרבה דברים שלא... שלא שמחתי לשמוע. כמו: "יופי עכשיו אני אתקדם". אני הייתי אמור להיות הרכז של השכבה הבוגרת. הייתי אמור להתקדם. ו... פיטרו אותי. פיטרו אותי כי לא רצו שאני אתקדם. עזוב... זה לא רלוונטי... זה באמת לא רלוונטי, אבל עכשיו בדיעבד אני יודע שפיטרו אותי, כי לא רצו שאני אתקדם. גיליתי עוד משהו, שאולי זה כן קשור לסמינריון. פיטרו אותי על רקע הומופובי.

מה זאת אומרת?

המנהל שלי הוא הומופוב. אני... אני לא... אני לא ידעתי את זה.

אז איך אתה יודע עכשיו?

כי סיפרו לי. אתה יודע, כשהמנהל עוזב... עכשיו גם המנהל עוזב ויש עכשיו ניקוי ארובות. כל אחד מנקה את העסק שלו. אז אמרו שהוא גם ככה תכנן לפטר אותי, כי הוא הומופוב ואני הומו מוצהר וזה לא מתאים להם.

מוצהר בצוות?

כן.

מי יודע?

כולם יודעים.

איך?

לא... אני לא הסתרתי את זה לשנייה. (פאוזזה) אני מדבר על זה מלא. אני מדבר על זה מלא.

תן לי דוגמה

יום האיידס הבין לאומי. "היי", (מוחא כף) אני כותב על הלוח "יום האיידס הבין לאומי", "הנה מערכ... שיעור לז'-ח', לט' וי' ו"א וי"ב. זה מה שאני מוכן לעשות. אני מוכן לבוא בשעות החופשיות שלי, להיכנס לכיתה ולהסביר" למשל.

אה... בתאטרון, אז אנחנו כותבים ביחד הצגות. אז הם אומרים לי: "כן ואז האבא והאמא..." ואני כזה: "כן אבל למה אבא ואמא? זה בנאלי, בואו נעשה אבא ואבא (מקיש באצבעות). אתה יודע הם ילדים אז כאילו "אה, או"קיי מגניב- אמא ואמא". כל מיני דברים כאלה.

ומה התגובות של הצוות לזה?

זה מתחלק לשתיים. כמו כל דבר. אז יש את האלה של אמ... עכשיו בארצות הברית יש את האישור (לנישואים חד מיניים, א.מ.) אז אחת אומרת: "אני בעד איילת שקד. אני חושבת מה שאיילת שקד אומרת." אז... אז היא אמרה: "הומואים יכולים להתחתן עם נשים אם הן לסביות- מה הבעיה?" אז אמרתי לה: "את חשבת על זה לבד? או שעזרו לך?" כאילו....

רגע, זה שיח שנעשה ב...

בחדר המורות

תוך כדי הפסקה? קפה?

כן, הפסקה, קפה וזה. חדר מורות, מדברים על זה. אה... נגיד עם ביבי, כל מה שהיה עם ביבי עם המוסלמים. "אני לא מבינה, אני לא מבינה מה הוא עשה לא בסדר. ברור הערבים באים להצביע". אני כזה: "ברור לך שזו מדינה דמוקרטית והערבים אמורים ללכת להצביע? כאילו... הם לא עשו שום דבר שהם לא אמורים לעשות... נוהרים לקלפיות? גם היהודים נוהרים לקלפיות, את יודעת את זה? נוהרים לקלפיות! מצביעים המחנה (הציוני, א.מ.) או משהו כזה, אבל מקבלים ביבי בסוף. כאילו נוהרים לפה ולפה."

ויש את הצד השני שהוא פתוח וליבראלי ו... אתה יודע, אני גם חושב שאיפשהו דיי שמתי את זה על המפה. את ההומוסקסואליות בבית הספר. כאילו הייתי מדבר עם התרפיסטיית: "נו יאללה, שייצא מהארון כבר, יאללה שייצא נו, מה הוא בארון?" על תלמידים. יאללה כאילו. הייתי מדבר איתן על זה, כאילו, מלא.

וביום הזיכרון לשואה ולגבורה, דיברתי על זה גם עם התלמידים. עשיתי להם את המשחק שאני שם אה... על חלק מהכיתה, שם עליהם מדבקה וחלק מקבלים כאילו פתקים, שהם הנאורים והם המשובחים ואלה שיש עליהם את המדבקות הם הלא יוצלחים של השכבה. ואז הם צריכים להתייחס אליהם בצורה מסוימת. זה היה... אתה מכיר את הפעילות הזו?

אני יכול להבין מה הכיוון.

ורק לאחת הבאתי את שתי האופציות. להיות גם וגם והיא בחרה להיות, כמובן, זאתי שנכנסת ומקללת. ואז הסיכום היה: "רגע ואם היה פה... רגע איך אתם מצפים שאני אתייחס אליכם? אותו דבר ו... ואם היה פה ילד הומו איך הייתם מתייחסים אליו? או ילד אתיופי איך הייתם מתייחסים אליו? איך הייתם מתייחסים אליו?" כלומר השיח גם בכיתה הוא גם מאוד, מאוד מכבד הומואים וזה. הייתה איזו פעם שהם אמרו...

(טלפון מצלצל. שחר עונה לרגע)

בקיצור, מאוד שמתי את זה. באתי למנהל שלי ואמרתי לו שאני רוצה להביא לבית הספר את "חושן" (ארגון ההסברה של הקהילה הגאה, א.מ.). הוא אמר שלא.

למה?

כי הוא לא מוכן. בדיעבד גיליתי שהוא הומפוב אבל רק בשבועות האחרונים. אז הוא אמר שהוא לא מוכן... למה פה ושם, כי הם עדיין לא במקום הזה, עדיין לא פה, עדיין לא שם. אבל בסדר, שחררתי. זה היה רק כשהגעתי לבית ספר.

יש עוד מורים או מורות להט"בים?

יש עוד מורה אחד, הוא לא מורה הוא אזור...הוא עוזר הוראה (פאזזה) הומו. הוא גם נשי.

ואיך מערכת היחסים ביניכם?

סבבה. לגמרי.

אתם מדברים על זה?

אנחנו מדברים על זה המון. אין בינינו קשר, כי הוא עוזר הוראה אהה... והוא בשכבה הנמוכה. סליחה בשכבה הצעירה. אז בשגרת היום יום אין לנו מערכת של עבודה. אבל אחרי... אתה יודע בהפסקות וזה, אנחנו כן מדברים. אה... אה... וגם לנו הייתה... וגם שאלתי אותו... גם התייעצתי איתו: "מה אתה אומר? אם לספר, לא לספר?" והוא גם היה בדילמה הזאת. כי, כי זאת... הוא אמר את מה שאני חשבתי: שזה לא רלוונטי.

באוכלוסייה בה אנחנו נמצאים בבית ספר, שגם ככה הם קשיי... קשי יום. גם ככה כל נושא החיברות שלהם ולסמוך על אנשים מאוד קשה להם לסמוך על אנשים. ואם אני אגיד להם שאני הומו, שאני הנקודת אור היחידה שלהם, שיש להם ב... ואני אומר את זה ברצינות. המחנכים של התלמידים בבית ספר הם נקודת האור היחידה שלהם. אני לא אומר את זה כדי להאדיר את המחנכים שעובדים בבית הספר הזה, זו עובדה בשטח: אם יש להם בעיה, הם מתקשרים אלי. הם לא מתקשרים להורים שלהם בכלל. הם לא... הם עברו טסט? הם שולחים לי הודעה: "עברתי טסט". כאילו "התנשקתי עם בחורה" שלחו לי הודעה. כאילו המחנכים הם באמת הדמות ה... הדומיננטית שלהם בחיים.

ואם יגלו שהמחנך שלהם הומו?

אז אני לא יודע. לא יודע מה יהיה. אבל אני לא רוצה לקחת את הסיכון ולמרר להם את החיים. בוא נגיד את זה ככה: הם יודעים שאני הומו. הם תמיד שאלו אותי ואף פעם לא הכחשתי. תמיד חייכתי, תמיד אמרתי מה זה... כאילו, זה לא רלוונטי. יום אחד אני זוכר... אני דיברתי איתם על... עשינו איזו הכנה לטיול הש...נתי...איכשהו הגענו לפמיניזם ושוביניזם. ואני יותר פמיניסטי מאשר שוביניסט. אני... אני לא אוהב את כל ה... חיפצון (החפצה, א.מ), בין אם זה גברים, בין אם זה נשים. אני... אני נגד. ואז אמרתי שיש את המשפט הזה ש... אני הגעתי לזה בדרך מסוימת... ואז אמרתי את המשפט שמאחורי כל גבר מצליח עומדת אישה מצליחה. אז אחד התלמידים שאל: "ושחר, ומי עומד מאחוריך?" שים לב איך הוא אמר את זה. אז חייכתי ואמרתי לו: "כרגע אף אחד לא עומד מאחוריי" וחייכתי. ואז הוא הסתובב ואומר: "ידעתי שהוא הומו, נו אמרתי לכם". עכשיו אני עומד מולו והוא כזה: "אמרתי לכם שהוא הומו" וזה. ואז כאילו...

ואיך הגבת לזה?

חייכתי, צחקתי, התרגשתי והמשכתי. בר... מה זה... כאילו... ברגיל לחלוטין. הם שאלו אותי: "שחר, אתה לא רוצה להתחתן כבר וזה". אמרתי להם: "בטח, אני מחכה לזוגיות המושלמת וזה, וזה, וזה... ואז הם אומרים: "נו, מה עם איזו מישהי?" אני כזה: "מישהי פחות קורצת לי כרגע". ואני אומר להם את זה, אני לא מסתיר. זה כמו שיש פיל ואני לא אומר אותו.

אמא של אחת התלמידות שלי אומרת... בשנה שעברה קצת הייתי יותר שמן... בעשרים קילו. אז היא אומרת לי: "שחר, מה זה הבטן הזאתי? תוריד, מי...", והיא אומרת: "מי ירצה אותך ככה?". כאילו...

לא מי תרצה אותך.

כן, או שזה היה ממש כאילו... ממש כאילו בפנים. אחת האימהות אומרת לי: "אני שמחה שהמחנך שלו הומו. אחותו לסבית והוא לא מקבל אותה. עכשיו שאתה הומו, הוא יקבל". כלומר הם יודעים

מה אמרת על זה?

חייכתי, ואמרתי שאני שמח... שמח לשמוע. כאילו... (פאזזה) הם גם אנשים שהם הם בלי טאקט. כלומר... אתה שמת לב, כאילו (פאזזה) מה... א... אחד ההורים בא אלי ועושה לי: "מה? (טופח לעצמו על הבטן) אוכלים טוב ב'בית אקשטיין'הא?". כאילו הכי... זה. כלומר... מה... א... איזו מישהי באה לאחת המורות, שהיא ברזילאית, יש לה תחת. אז היא אומרת לה: "אם היה לי תחת כמו שלך, בעלי לא היה הולך לעבודה". כאילו... איך אתה אמור להגיב לכזה דבר? אז זה... זו האוכלוסייה שאנחנו מתעסקים בה. כאילו... כאילו זה האוכלוסייה. מה? מה אני אמור להגיב?

ובאופן כללי, מחוץ מבית הספר, אתה מגדיר את עצמך מחוץ לארון? בתוך הארון?

מחוץ לארון.

מה זה אומר מבחינתך להיות מחוץ לארון?

שכולם יודעים שאני הומו.

מי זה כולם?

כולם זה כולם.

סבתא?

זיכרונה לברכה. סבא שלי לא יודע. אה... מהסיבות... שלו... אבל כל שאר המשפחה יודעת. סבתא שלי מהצד השני יודעת... אה... הדודים, דודות, הבני דודים, הבני דודות, האחיינים שלי, שהם בני חמש ושש.

וכשאתה מגיע למקום חדש, לא יודע אם עבודה, אבל מקום חברתי חדש, תוך כמה זמן אתה אומר או תוך כמה זמן אנשים יודעים?

אני לא חושב שאני צריך להגיד. כאילו, אתה מבין? אני לא רואה בזה משהו שאני צריך להגיד. אני... אני אביא לך דוגמה. עכשיו... אה... כאילו... אני זה מי שאני. כששואלים אותי, אני אומר שכן. כאילו,

אני לא... אני לא חושב שאנחנו ב... אני, אני בדעה כזאתי שאם אני מעוניין להפוך את זה ללגיטימי, אני לא צריך לה... לא צריך להפוך את זה ל... לשונה. כשאני אומר: "אני הומו", אני הופך את זה לשונה. כשאני לא מדבר על זה בכלל ואני... אם זה עולה, אז אני... אני אומר את זה. ואם זה לא עולה, אני מעלה את זה. כאילו, אני לא נ... אני לא, אני לא נמנע מזה. אני לא בורח מזה. כלומר, אז... אז, אז אני מעלה את זה לדיון.

אני אתן לך דוגמה הכי קלאסית. לפני שבוע, הלכתי למשרד החינוך עם עוד מישהי שעובדת... שהיא תעבוד איתי בבית הספר ה...חדש. ואז היא באה אלי ואמרת לי: "אני חייבת לשאול אותך שאלה ואני מתביישת". אז צחקתי ואמרתי לה: "מה?", "אני לא יודעת אם לשאול אותך". אמרתי לה: "נו, באמת, תשאל". היא אומרת לי: "אתה הומו?". עכשיו צחקתי ואמרתי לה: "באמת אנחנו עוד שואלים את זה? מה נראה לך?", "נראה לי שכן", "נו, אז מה השאלה?". כאילו, אני הייתי בהלם שהיא שואלת. כי בתפיסה שלי- למה לשאול? זה כל כך obvious ... כאילו, אני לא... לא...

למה אתה חושב שזה obvious?

כי אני לא, אני לא מח... אני לא, אני לא, אני לא... אני לא מסתיר את זה בהווה שלי. אני, גם... דיי רואים עלי שאני הומו. הדיבור שלי הוא לא דיבור של איזה... איזה בת ימי. אפילו שאני מבתי ים (במלעיל). זה נורא מצחיק, אני הולך למו...עדונים, אז בכניסה שואלים אותי: "סליחה, אתה יודע שכאן זה מו...עדון של גייז?". מה אני לא נראה הומו? אז אני עושה להם (בדיבור נשי): "אני יודעת". כאילו... נראה לי נורא מוזר ששואלים, זהו. אני ת... אני תופס את עצמי כהומו.

שגם נראה הומו

שגם נראה הומו. אמנם אני לא נשי, אבל אני גם לא גברי. כאלו אנ... אני גבר עדין. אני גבר... אני גבר עדין. כאילו אני לא אוצ'ה, לא נשית. אני גבר, אבל גבר עדין. יש לי מניירות. כאילו... ואני בסדר עם זה לגמרי. כאילו... בגלל זה כששואלים אותי נורא מוזר לי- מה אתה שואל? אנחנו חיים ב-2015, כאילו... אני מקבל את זה כאקסיומה.

אתה חושב שבבית"ס החדש שלך אתה כן תספר

אם אני הומו או לא?

כן, לתלמידים בצורה יותר ברורה?

שמע. אני יכול לספר לך משהו. לפני חודש, הבאנו לבית ספר את תומר היימן. ש..הוא, הוא במאי והראינו להם את הסרט: "תומר והשרוטים". וזה אותו דבר כמו שהיה לי עם התלמידים שלי. נוער בסיכון, פחות או יותר באותו גיל שלהם...

ובסרט הוא מספר (שהוא הומו, א.מ.)?

בסרט הוא מספר ונצבט לי הלב. כי אני מאוד רציתי... גם, גם אמר... גם שאלתי את הבוסית שלי... את הבוסית שלי... את הרכזת שכבה שלי, אם לספר להם עכשיו שאני הומו. כי משהו בי נורא רצה לספר. משהו בי לא היה שלם עם זה שלא סיפרתי להם שאני הומו.

איך זה מתיישב עם מה שאמרת לפני זה שזה לא רלוונטי... כן רלוונטי?

כי אני באמת חושב שזה לא רלוונטי!

אז למה בכל זאת רצית?

כי אני מספר להם על החיים שלי הכל, הכל. ברמה של הם יודעים... על אחיינים שלי ואחותי ועל, על אחים שלי והורים שלי ועל מערכת היחסים שלי עם ההורים שלי. זה גם הסיבה למה נהי... למה נהיה לנו כזה קשר טוב לי ולכיתה שלי.

אתה חושב שזה תורם זה שהם יודעים על החיים האישיים שלך באופן כללי?

תשמע, אני מביא את זה, אני מביא את זה כדוגמה אליהם. כלומר אני לא... אני לא בא ואני אומר להם: "אוקיי", היום אני בא ואני מספר על שחר ובואו..." כאילו אוהבים אותך שחר. כאילו לא... זה בא כדי להביא להם דוגמאות על זה שאני לא מקבל דברים כמובן מאליו. אני אמר... הם יודעים על מערכת היחסים שלי עם אבא שלי, כי אמרתי להם: "אבא שלי הוא בן אדם שחצן... וזה בסדר שהוא שחצן, ואני אמרתי לו: כשאתה מדבר איתי, אני מצפה שהשיחה בינינו תהיה בצורה מסוימת. אם לא תתנהג בצורה הזאתי, לא תהיה שיחה..." אבל... אני מראה להם כאילו את ה... הדוגמה, איך אפשר לנהל שיח, גם אם זה אבא. אני מת על אבא שלי, אני אוהב אותו.

אני שואל שוב, האם אתה חושב שזה שאתה משתף אותם בחיך האישיים תורם משהו?

כן.

מה?

דוגמה אישית. אפשר אחרת, אפשר אחרת. אני לא חייב להסכים לאמא הנרקומנית שלי ולאבא המסומם שלי. אפשר אחרת. ואני בא מ... אני בא מ... אזור... עם רקע... דומה ויכולתי גם לבחור בדרך כזאתי. לא חסרים... הומואים מתבגרים שבחרים בדרך הזאתי. ובחרתי אחרת. ואפשר אחרת. אז להראות להם. הרי זה המהות של חינוך: להראות להם שאפשר אחרת.

ונצבט לי הלב שלא סיפרתי להם שאני הומו. כי אני חושב שבאיזשהו מקום... לבוא ולהגיד להם, כשהם שבוע לפני שנגמר הלימודים: "אני הומו" ואין תהליך, זה מפגר. אז אם נגיד הייתי עושה את זה בפברואר, זה היה... זה היה... יותר...

היית יכול לאסוף את ה...התפרקויות, אם היו.

בדיוק. אתה מבין? הייתי יכול ל... לעשות עם זה משהו. ויש... וזאת שאלה מאוד טובה, ששאלת אותי. אתה, כאילו... עם זה אני יוצא הלאה. האם לספר או לא לספר? ואם כן, אז מתי לספר? והאם זה באמת רלוונטי לספר? אתה מבין?

זה... זה השאלות שאני גם בודק. ומה התשובות שלך כרגע, עכשיו, בנקודה הזאתי? האם מורה הומו צריך לצאת מהארון או לא? עם כל ה"כן, אבל" או לא...

זה מאוד תלוי

במה?

תלוי באוכלוסייה, תלוי בבן אדם עצמו- אם הבן אדם שלם עם עצמו. אני, נגיד, מאוד שלם עם עצמי. בגלל זה אני מרגיש פספוס שלא סיפרתי להם בכל זאת. אה... כי זה מצחיק, כי אח...ת התל...מידות ראתה אותי הולך למו...עדון של גייז ודיברתי איתה: "מה קורה? מה המצב?" כאילו הכי ברגיל. ולא התביישתי. אז למה בבית ספר? כאילו, אני... אני גם לא מתבייש בבית ספר. וזה אולי נראה, כשאני חושב על זה, מהצד השני, אולי זה נראה כאילו אני מתבייש. לא מתבייש. אולי להם זה נראה ככה. לא יודע... אה... זאת הייתה דילמה. באמת דילמה- לספר או לא? השורה התחתונה שלי, שזה תלוי. זה לא חד משמעי.

זה תלוי באוכלוסייה, תלוי בבן אדם...

אם הוא שלם עם עצמו. כי אם הוא לא שלם עם עצמו, עדיף שלא יספר. זה מעביר מסר לא טוב. אה... (פאזזה) זה גם תלוי ב... עד כמה הוא בוטח בעצמו שהוא יעמוד ב... ריקושטים. אני שנה שעברה, הייתי בשנת סטאז'. לא הייתי בטוח בעצמי שאני אעמוד בריקושטים. השנה הייתי הרבה יותר בטוח בעצמי ועדיין... לא עשיתי את זה.

הרשית לעצמך יותר השנה משנה שעברה?

מה...בחינה של האוכלוסייה? המון. מה? הראיתי להם בפנים. דברים... לא, אתה לא מבין. אני פסיכי... אחד ה... הראיתי להם מלא... מצעד גאווה, עם כל הדברים שקורים שם. הם היו... היו... לא... לא היה להם נעים.

ואיך התמודדת עם חוסר הנעימות?

זה חלק מהחיים. צריך להתמודד. עשיתי גם מערכי שיעור... מרתקים על אה... על 'האחר הוא אני' (הנושא השנתי של משרד החינוך בשנות הלימודים תשע"ה- תשע"ו, א.מ). למשל, עשינו על אנושיות. עשינו שמש אסוציאציות של 'אנושיות'. ואז אני רואה כל מיני דברים של 'אנושיות' ואז הם גם אמרו... הם אמרו גם 'בני אדם' והם, הם אמרו גם 'הומואים ולסביות'. (פאזזה) ואז שאלתי אותם, התעכבתי על זה: "למה אתם שמים את 'הומואים ולסביות', כאילו בצד? כי הם?", אז הם אמרו, גם בני אדם. אז אם הם גם בני אדם אז הם כלולים גם בקטגוריה של 'בני אדם'. לא צריך להוסיף אותם... הם כבר כתובים.

זה מאוד דומה גם ל... לגישה הכללית שלך.

כן. לא לייחד. אנחנו לא מיוחדים. אנחנו מאוד חלק... אני מאוד חלק מה... אין לי חברים הומואים. אין לי חברים הומואים. אני, החברים שלי סטרייטים. (פאזזה) וזה טיפה עצוב לי, כן? כי... אין לי חברים גייז, אז נגיד אם אני הולך למועדונים, אני הולך לבד. אין לי מה לעשות. אה... החברים שלי... אה... אני חלק מ... החברה לגמרי. כאילו... ואני באמת מאמין שזה צריך להיות ככה. במקרה... ומצד שני, אני מאוד מאמין ב'איג' (ארגון הנוער הגאה, א.מ). ש... הוא טיפה שונה בתפיסה שלו ממני. אהמ... טיפה שונה, אבל אני מאמין שכן צריך שיהיה משהו כזה לבני נוער.

אתה הייתי ב'איגי'?

אני הייתי ב'איגי', אבל הייתי ב'איגי' כשהייתי בן 21, 22, 23. כן, כבר הייתי במקום אחר. אני הייתי עוזר מנחה שם. כאילו... הייתי במקום אחר לגמרי. שם הכרתי את שלומי (בן זוגי, א.מ.), דרך אגב. אהמ... אז 'איגי' מהבחינה הזאת, לא עזר לי לעצב את הזהות, אלא הרבה יותר פתח אותי לכיוונים אחרים, שזה מהמם. כאילו... אה...

איזה כיוונים?

הרבה דברים שאני לא ידעתי הומואים ולסביות ודברים שפחדתי לשאול על הומואים ולסביות. על מגדר. לא ידעתי שיש כזה דבר שקוראים לו מגדר. מין, זהות מינית (ביולוגית, א.מ.) ונטייה מינית. אתה מבין? לא חשבתי שיש גם בנוסף לזהות מינית (ביולוגית, א.מ.) ונטייה מינית יש גם מגדר.

אתה יודע, היום במבחנים שלי או בצורה בה אני מדבר. אני זוכר היה לנו את, את...המפגש עם הטרנסג'נדר... המורה... המורה הטרנסג'נדר, נכון? (במסגרת הפורום הגאה לאנשי ונשות חינוך פורמאלי, א.מ.). שזה כן שינה לי משהו בתפיסה, בדרך שבה אני מדבר. עוד לפני זה התייחסתי למגדרים. היה לי מבחן זכר, מבחן נקבה, מבחן מגדרי שווה. זכר, נקבה, מגדרי שווה. ממש היה לי ככה. היה מבחן שכל המבחן... הוא בלשון נקבה. אז ה... הזכרים: "מה לא". "הן סובלות מזה כל החיים שלהן, תתמודדו". אז גם... אתה יודע, עשיתי להם שיעור על מה זה זהות מינית, מה זה מגדר, מה זה זה. האם יכול להיות גבר שהוא טרנס, הפך לאשה, והוא אוהב גברים? או שהוא אוהב נשים? כן יכול להיות, אתה יודע, כאילו... אני יודע שהם (התלמידים, א.מ.) קיבלו דברים שאף אחד לא קיבל.

כן, ובגלל זה אני חווה את הפספוס- הייתי צריך להגיד להם, אבל לא בשבוע האחרון... זה לא, לא היה לזה אפקט. והם יודעים, מה... ביום הראשון שנכנסתי לכיתה, התלבשתי טיפ טופ. אחת הבנות: "תראי איזה מהמם הוא לבוש בטח הומו". (מוחא כף, א.מ.) כאילו... עכשיו הם כל כך חסרי טאקט שהם אומרים את זה בפנים. כאילו... אז זה בסדר. זה בסדר. זה בסדר.

טוב

אתה שואל אותי אם כן להגיד או לא להגיד? (פאזה) זה תלוי בשלושה דברים: סוג האוכלוסייה, הבשלות של הבן אדם והביטחון של הבן אדם.

14.7.15

ראיון עם אלק יפרימוב

אתה יכול לתאר לי את עצמך? גיל, מקצוע שם...

אהמ... שמי אלק יפרימוב, אני בן 34 מתל אביב. עובד כבר שנתיים בבית ספר, כלומר עכשיו סיימתי את השנה השנייה, בחטיבת ביניים בהרצליה. אה... מחנך כיתה... זאת אומרת, חנכתי כיתה ז', ח' ועכשיו הם עולים לט'. אני מחנך כיתה ט' בשנה הקרובה. אה... לספר מה אני מלמד? זה רלוונטי?

כן

היסטוריה וספרות ו... גם לשון. לפי הצורך בבית הספר. ו... זהו. למדתי ב'סמינר הקיבוצים', בחממה ליזמות חינוכית, אה...

הבית ספר שאתה מלמד בו זה הבית ספר הראשון שאתה... לימדת בו כמורה?

אה... כן, כן. היה, היו את בתי הספר שהיינו בהם בהתנסות במהלך התואר, אבל זה באמת קצת פחות נחשב, אולי. אבל כן. זה בעצם הבית ספר הראשון. זאת אומרת, סיימתי את שלוש... שלוש שנות הלימודים ו... ומיד בשנה שלאחר מכן התחלתי לעבוד במשרה מלאה... ולחנך כיתה.

בוא תספר לי רגע, תתאר לי את בית הספר.

בית הספר הוא בית ספר, מה שנקרא: ישראלי, רגיל, ממלכתי מצוי. אה... עם אוכלוסייה דיי טובה, אני חושב. אין לי איזשהם נתונים, באמת, מדעיים לגבי... כאלה... אבל הם כן שייכים כנראה ל... ל... רוב אוכלוסיית בית הספר שייכת לפלחים היותר גבוהים של האוכלוסייה. אה... ו... בית הספר הוא... ה... מאיזה בחינה אתה רוצה שאני אתאר? יחסי האנוש שם הם מאוד מאוד חמים. זאת אומרת, זה שזה חטיבה ולא בית ספר שש שנתי, נגיד, אז הוא יותר קטן. ומעצם זה, יש שם איזשהם יחסים קצת יותר הדוקים, קצת יותר משפחתיים. באמת, אני מאוד מאוד אוהב אותו מהבחינה הזאת.

בין מי למי?

בתוך צוות המורים. וגם עם ההנהלה. זאת אומרת, הכל כזה... אין איזה דיסטנס כזה ואין ריחוק, זאת אומרת, בין ההנהלה למורים והמורים כמובן מכירים אחד את השני, מכירים טוב. ויש... יש משהו באמת משפחתי... זה לא, לא רק סיסמה.

תסביר לי, תן לי דוגמה להרגשה המשפחתית בצוות.

(פאזזה) לא יודע איך להסביר, זאת תחושה שאני... שאני שממש יש לי רגשות חיבה ואהבה לחלק גדול מהמורים. ממש כזה... כיף כזה ביחד ו... ובאמת מאוד עוזרים אחד לשני. ומאוד... אה... מאוד משתפים ותומכים אחד בשני. מי שצריך עזרה, אז מיד מתגייסים. זאת אומרת, זה מאוד ברור. גם רכזי המקצוע... הם לא... אתה לא עובד איתם באיזשהו- מנהל והכפופים לו, אלא מעין עבודה כזאת שהיא... אה... שהיא מאוד אה... שכולם תומכים אחד בשני. והרכזים, הרכזות שיש לי הן מקסימות. הן מאוד-

מאוד, מאוד אוהבות אותי והן, הן מאוד עוזרות ו... שום דבר לא ממקום של לכפות... אה... עליך דברים, אלא ממקום מאוד חם ואנושי.

אבל... אבל הזכרתי את המילה לכפות. אז, אז כן יש את העניין הזה כמובן במסגרת אה... כחלק ממדיניות בית הספר. כאילו, אני מנסה לתאר את העניין האנושי יותר. אה... כמובן, יש גם מדיניות שהיא כן מדיניות ריכוזית בדברים מסוימים. ושם, אה... זה, כן יש לי כמה הסגות.

מה היחס בין מורים לתלמידים?

אה... (מתנשם, א.מ) הייתי אומר ש... האמת ש... זאת באמת שאלה קשה, כי אין לי למה להשוות. זאת אומרת, אני לא לימדתי בבתי ספר אחרים. ובית הספר שבו אני למדתי זה בית ספר שונה לגמרי. זה בית ספר קיבוצי. אז זה הקנה מידה היחיד והוא לא קנה מידה, נאמר, מאוד טוב להשוואה, אני חושב, ככה שאני לא יודע להגיד. אבל לא נראה לי שזה בית ספר מאוד מיוחד מבחינת היחס לתלמידים. אה... לא הייתי אומר שזה בית ספר עם איזה יחס אישי ברמה... יוצאת דופן. גם לא ההיפך. זאת אומרת, גם לא יחס גרוע באופן מיוחד. נראה לי מהבחינה הזאת, אם אתה שואל, זה בית ספר ממוצע, רגיל.

אז איך מתבטא ה... ממוצעות, איך מתבטאת הממוצעות שלו?

בזה ש... שהוא, הוא... אני בא מאותה גישה שאתה בא מבחינת חינוך דמוקרטי ויחסים קצת אחרים בין... בין מורים לתלמידים. ופה אתה רואה, אתה יודע, את הערכים של החינוך המסורתי, הרגיל: יחסים אוטוריטריים. זאת אומרת, בית הספר הוא בית ספר מאוד סמכותני. סמכות המבוגר מעל הילד. יש תקנון מאוד ברור. מה מותר ומה אסור לילדים. הילדים קמים כשהמורה נכנס. זה לא קיים, למשל, בהרבה בתי ספר ב... בארץ. שם, כן מקפידים על זה. אה...

(פאוזזה) מאידך, לפחות ב... במוצהר, כל הזמן מדברים על זה שכן משתדלים לראות כל ילד. והעניין של חינוך אישי קיים בביה"ס הזה. זה התוכנית הזאת של... שהרי המכון (לחינוך דמוקרטי, א.מ) התחיל אותה ומשרד החינוך אימץ אותה בשנים מסוימות ו... כל הזמן מנסים לסגור, לסגור. עכשיו מנסים לתת, לפצל כיתות לשני חצאים, שיש שני מחנכים. כך שיש פחות ילדים פר מחנך, יותר יחס אישי. ואז בית הספר כן כל הזמן מדבר על זה. אחת הסיסמאות של בית הספר זה לתפור חליפה אישית לכל ילד. זאת אומרת, שאם ילד צריך... ללמוד גם את זה וגם את זה, נגיד רוצה לבחור שני מקצועות שלא מסתדר ללמוד. אז מנסים כן להתאים לו את המערכת ככה וכולי. זאת אומרת, כן... כן, זה כל הזמן מדובר. זה לפחות במוצהר, עצם זה שזה מאוד מאוד בשפה של בית הספר, עזוב רגע כמה זה באמת מתממש, עצם זה כבר, אני חושב, מעיד על משהו חיובי לגבי בית הספר. ושוב, כמו שאמרתי, אבל מאידך, כן יש את היחסים האלה של ה... של הדיסטנס ושל ה... בין המורים לתלמידים ושל המבוגר שהוא מעל הילד. והכל מאוד, מהבחינה הזאת, מאוד אה... כאילו... קונסרבטיבי, ישן.

אתה אמרת קודם שהתלמידים הם... איך תיארת אותם? מפלח אוכלוסייה גבוה?

יחסית, כן... לא הייתי... זה לא הרצליה פיתוח. זה בהרצליה וכן האוכלוסייה ד"י גבוהה.

מה זה אומר? איך זה מתבטא?

(פאזזה) אמ... וואו, זה... זה... שוב, כדי לענות על זה אני צריך, כאילו, שיהיה לי איזה קנה מידה להשוואה. נגיד, מה ההישגים הממוצעים של, אני יודע מה, של מיצ"בים, של מבחנים בבתי ספר אחרים. אין לי את הדברים האלה. אני יכול... לפי דעתי, לתחושת ההישגים פה והיכולות האורייניות כאן (גבוהים, א.מ.)... אני יודע מה, רמת האלימות... האלכוהול וכל הדברים האלה היא נמוכה ביחס ל... למה שאני חושב שקיים במקומות אחרים.

אני כיוונתי למקום של סוציאקונומי.

אז, כמובן זה... אין, אין אפשרות לנתק את הסוציאקונומי מכל הדברים האלה. זאת אומרת, אני לא יודע מה הרמה הסוציאקונומית של כל המשפחות. אני יודע, אני... אני אפתח סוגריים רגע ואני אגיד שאני מחנך את כיתת המצוינות, שזאת הכיתה הכי גבוהה בבית הספר. אז הם לא קנה... הם בוודאי בשכבות הגבוהות מבחינה סוציאקונומית. זה משפחות... שם אני כן מכיר את ההורים. וזה... והם אכן באים מ... ממשפחות ד"י מבוססות. ו... ושוב, אתה רואה את זה בהישגים של התלמידים, ב... ברמה שלהם, (פאזזה) באופן ביטוי שלהם, בכושר ביטוי של התלמידים, אתה רואה את כל זה. סוגר סוגריים. כיתות אחרות ב... בבית הספר, לא כולן כאלה. שם... אתה כבר רואה את ההבדל בין הכיתה, נאמר שלי, לכיתות האחרות... ועדיין אני איפשהו חושב שאם אני לוקח איזשהו ממוצע בית ספרי, של כל הכיתות, עדיין הוא יהיה גבוה ביחס ל... לבתי ספר אחרים. וכנראה שזה גם בגלל שהם באים מרקע סוציאקונומי יותר גבוה. כי הרצליה... האמת שבדקתי את זה השנה, לא את הרצליה, אבל רעננה הייתה ממוקמת במקום מאוד מאוד גבוה. זה הנתונים נכון ללפני 12 שנה. לא יודע כמה זה נכון או לא, אבל באמת משכורות ואחוז זכאות לבגרות, אני מניח שהרצליה נמצאת מעל רעננה, והיא הייתה באחד המקומות היותר גבוהים.

שאלה אחרת. מחוץ לבית הספר, בחייך הרגילים, אתה מגדיר את עצמך מחוץ לארון, בתוך הארון, בין לבין?

אני מתאב את המושג "בארון". אני חושב שהוא מעיד על חברה חולה. מעיד על איזושהי... איזשהו מצב אה... לא הגיוני. שכן אדם אמור להיות בעצם זה ש... אה... בוא נתחיל מזה שאני מגדיר את עצמי כמובן מחוץ לארון בכל אה... בכל אה... מסגרת חברתית, נאמר ככה, או עם כל מי שאני בא איתו במגע. אני לא בארון בשום מצב. אני לא אוהב להגיד על עצמי בכלל-ברון לא בארון, כי זה... זה באמת משהו נורא מבזה, נורא משפיל. אה... אה... זאת אומרת, נראה לי שכן אדם תופס את עצמו שהוא בארון ואומר על עצמו "אני בארון", זה... נראה לי שכשגם אני הייתי "בארון", לא רואים פה את המירכאות שאני עושה...

אתה יכול להגיד

במירכאות, אני לא הגדרתי את עצמי בארון. זאת אומרת איפשהו אפילו אז, כשהיה לי עוד קשה לצאת עם זה החוצה, לצאת עם הנטייה המינית... איפשהו באיזה חלק של מוחי היה לי ברור שההגדרה "בארון" היא, היא, היא איזה, זה משהו רע. זה לא אמור להיות ככה. מה זה בארון? מה זה בן אדם שחי בארון? זה, זה... זה מזעזע בעיני.

אז איך מתבטא זה שאתה לא בארון?

אני... אין לי שום אהמ... סודות מאף אחד לגבי הנטייה המינית שלי. כמו שאין לי סודות לגבי הנטייה הפוליטית שלי. שאגב, לגבי זה (צוחק, א.מ) בשנים האחרונות בארץ, ראוי יותר להיות בארון, אם כבר. ראוי אני מתכוון לא באמת ראוי, אלא אפשר יותר להבין אנשים שמתביישים ב... נאמר ככה, ב... בהשקפות, בהשקפות השמאל שלהם, מאשר בהיותם הומואים. מבחינת, אני מתכוון, היחס הצפוי, שאתה צפוי לקבל מהסביבה. אבל אמרתי, הזכרתי את זה בשביל להגיד שאני לא מסתיר מאף אחד את מה שאני מאמין ואת מה שאני חושב וגם... עם מי אני שוכב. זאת אומרת, זה לא, זה לא, אני לא רואה את זה, אני משתדל לא לראות את זה כאישיו. עם תלמידים זה קצת, באמת, היה קצת אישיו, כן. שם כן העניין שונה.

מה זה אומר?

שם כן לקח לי זמן להגיע למצב, זאת אומרת, שאני שאלתי את עצמי את השאלות: עד מתי אני... אני הרי אני לא בראון בכל מקום כולל גם לא בחדר מורים... מהרגע הראשון שהגעתי לשם, כמו בכל מקום שאני מגיע אליו. זאת אומרת, זה לא, אני לא, זה לא אישיו. אם זה עולה, אני אומר את זה, אם זה לא עולה זה לא. אתה מבין מה הכוונה?

כן

אבל עם תלמידים, כן הייתי באיזה... באיזה מסלול התחמקות עד ש... קיבלתי את ההחלטה שלא. ואז קרו דברים נפלאים, לפי דעתי. אם אתה רוצה כבר עכשיו...

אני רוצה שתתאר לי את הלפני (היציאה מהארון), את ההחלטה ואת האחרי.

אתה מדבר על התלמידים?

כן.

אז עם התלמידים, תשמע, קודם כל שם... זאת שאלה שלא נתתי עליה את הדעת מספיק לפני זה. זאת אומרת, לא (פאזזה) לא יודע, אולי זה לא היה מספיק חשוב לי באמת לחשוב: מה אני עושה עם זה מול התלמידים? אני... מדבר על זה? לא מדבר על זה?

כן היה נגיד... זה לא היה ברור לי שם, כמו שזה נורא ברור לי, נגיד, בחדר מורים. כשהגעתי למקום עבודה חדש, אין לי מה להסתיר מאף אחד.

מה אתה עושה כשאתה מגיע למקום עבודה חדש? איך אתה אומר את זה?

כבר שנים לא הגעתי למקום עבודה חדש, חוץ מהמקום הזה. אבל, אבל כאן, איך אני... בגלל ש... אבל שוב, זה תלוי הכל ב... ב... כמה אתה חש קרבה לאנשים. זאת אומרת כמה אתה מרגיש שאתה מיוחד איתם ואתה מדבר איתם דברים, על דברים אישיים או לא. אם אתה מדבר איתם על דברים אישיים, זה אחד מהדברים האישיים, וזה עלה. זה הכל, בצורה מאוד לא... בלי שהקדשתי לזה מחשבה: אני אומר את זה או לא אומר את זה? זאת אומרת, זה היה לי מאוד ברור, שאם אני מדבר על החיי האישיים, מישהי מספרת, אני מספר על עצמי ו... וזהו והשיחה זורמת. זה לא... זה לא היה לי אישיו.

והיות שחדר המורים הוא כמו שתיארתי, מאוד חם והיחסים שם מאוד טובים, זה עוד יותר לא היה לי אישיו. זאת אומרת, זה עוד יותר היה... היה עוד יותר קל וטבעי, ו... אה... וזה כזה הפך ל... כן, לחלק מה... זאת אומרת, סבבה לי עם זה. לגמרי.

בוא נחזור לתלמידים. מה היה ההבדל?

התלמידים, שם כן שאלתי את עצמי את השאלות. מה היה ההבדל? שהם לא אנשים בוגרים. שם שאלתי את עצמי, עד כמה אני (פאזזה) אה... כמה זה נכון לדבר על זה, כמה נכון בכלל שאני אדבר על זה. כל העניין של Self Disclosure שהיה לנו עם נעמה (גולדברג, א.מ.), אם אתה זוכר, שהיה לנו ב... סדנת סטאז'.

עד כמה אני מספר על עצמי דברים אישיים או לא? אז בכל זאת, כאילו, אני כאילו... כן סיפרתי על עצמי דברים אישיים, אבל את זה איכשהו כן השארתי, זאת אומרת, מחוץ ל... לסיפור.

למה סיפרת על עצמך דברים אישיים? במה אתה חושב שזה תורם?

באופן כללי בשיעורי ספרות, ששם אני רואה את המקצוע, כדבר שהכי מחבר אישית. אז שם אני הרבה פעמים מנדב פרטים. כמו למשל: "אני מביא לכם סיפור, שכשהייתי בגילכם אמא שלי קראה לי אותו בבית בקול רם". זה, זה, זה מאוד מרגש אותם וזה... מובן למה. וזה כאילו, אני חושב שזה מחבר. זה גם... זה, זה, זה משהו שראיתי שלא כל המורים נוהגים לעשות. בעיני זה כן אה... זה כן טוב. זה איפשהו, כאילו אתה איפשהו מוריד מחיצות כאלה. אתה לא באיזו תחפושת, שבא ללמד אותם חומר, אתה בא לשתף אותם בסיפור ואתה אומר: "הנה אני, זה שלי אישי. אני מביא לכם משהו מאוד..." בקטע כזה.

אה... ועם זאת, אני אומר, בכל ההזדמנויות האלה... גם כשכן הייתה הזדמנות להזכיר את זה, שנגיד, יש לי חבר... לא, זה לא בא. מאז כבר אין לי... אבל...

תאר לי רגע שהייתה לך התלבטות שמה. כשעוד לא הרגשת נוח לספר והייתה לך איזו התלבטות.

אני לא זוכר. אבל אני כן יכול להיזכר בשלבים ששם כבר ההתלבטות הייתה... זה כבר עלה על גדותיו. ואז אמרתי: "זהו, אין לי מה להסתיר".

יש בבית הספר, איזושהי מסגרת שמפעילה העירייה, שנקראת "מועדונית". ו... זה בשעות אחרי הצהריים. כמה ימים בשבוע, נשארים שם תלמידים שהם גם נבחרו באופן ש... אתה יודע, שהם מהפלחים הכי הנמוכים מה... מבית הספר, מבחינה סוצ... מבחינת בית. כן. מבחינת הורים בבית. והם נשארים שם אה... כמה שעות, אחרי הצהריים, עם מורים מבית הספר, שעובדים במועדונית, מקבלים על זה, כמובן, משכורת נוספת מהעירייה, ו... ועושים איתם שיעורי בית. בעיקר עוזרים להם וכולי. וזה כמובן גם מסגרת לאיזה שי... חיבור יותר אישי קצת ואינטימי עם הילדים. כי זה קבוצות קטנות, אתה יושב לפעמים עם תלמיד אחד, עם שניים- שלושה. ושם מתפתחות שיחות הרבה יותר אישיות. כשמה שמעניין שזה תלמידים שאתה פוגש במהלך יום הלימודים בכיתה הרגילה.

ושם היו תלמידות, בעיקר משכבת ט'... אה... ושוב זה נראה כאילו מלמד בחטיבת ביניים ז', ח', ט'. יש הבדל אדיר, כמו שנעמה (גולדברג, א.מ) אז אמרה לנו, אז לא יכולתי להבין את זה, בין ז' ל ח' ובין ח' לט' ובוודאי בין ט' לז'. ובעיקר תלמידות מט' ככה נורא, כנראה הסתקרנו והתחילו לשאול אותי כל מיני שאלות אישיות: "נו, מה עם חברה שלך? יש לך חברה? ... תראה לנו תמונות". בשלב מסוים אמרתי: "די זהו". לעצמי, לא אמרתי להן: "די תפסיקו".

כמה פעמים התחמקת מהשאלות האלה?

התחמקתי ולא עניתי כמו ש... לא עניתי.

מה אמרת להן?

שתקתי, הלכתי הצידה, מצאתי איזה תירוץ ל... אתה יודע, זה לא קשה להתחמק, כי גם להם ברור שהם קצת עוברים את הגבול- זה שהם שואלים שאלה אישיות. אז אם המורה לא עונה, אז הם בטח לא יתעקשו. אה... זהו. אז ככה הייתי נוהג במשך כמה חודשים, עד שאמרתי לעצמי: "אני לא רוצה יותר להתחמק" ואני עניתי באופן אה... ישיר. אה... אני לא זוכר... זכורים לי שני מקרים, אני לא זוכר אם זה היה הראשון, נאמר ששניהם קרו בסמיכות אחד לשני. זה היה המקרה הראשון. כלומר, אמרתי: "זה לא חברה, זה חבר". ואז באמת הראיתי להן את התמונות שלו. זה היו שתי בנות. כן. אה...

(פאזזה)

ובמקרה אחר, זה היה כש... אה... הנה, אני ממש זוכר מתי זה היה. כי זה, חזרנו מחופשת פסח. זאת אומרת זה היה ב13 באפריל.

השנה?

כן, כן, כן. אני מדבר איתך על לפני שלושה חודשים. חזרנו והם שאלו אותי באותו... זה היה בכיתה, זה כבר לא היה במועדונית. זה היה בשיעור ספרות, בכיתה. שגם, יש לי... זו כיתה כזו שיש לי איתם יחסים מאוד חמים איתה. ואני שאלתי מה הם עשו בחופש, והם שאלו אותי מה אני עשיתי בחופש. ואמרתי שטיילתי. באמת נסענו למכתש הקטן וזה. והם שאלו: "עם מי?" ואמרתי: "עם בן זוגי". כאילו, אמרתי את זה מול הכיתה. והיה כזה רגע של שקט. באמת היה שקט ב... באותו... לא, לא, גם לפני... לא צריך ל... גם לפני זה היה שקט (צוחק). אז אמרתי את זה והמשיך להיות שקט. ואז המשכתי את השיעור. זאת אומרת, וזהו. ולא היו שום שאלות ושום תגובות. אבל זה ברור שזה נשמע. זאת אומרת, זה לא היה... לא אמרתי את זה בשקט. זה נשמע באופן מאוד ברור בכיתה. אבל זהו, לא, לא פיתחנו את זה מעבר לזה.

ואגב, שתי התלמידות ששאלו אותי את זה שם במועדונית, הן באמת גם מהכיתה הזאת. לא יודע אם זה במקרה או לא במקרה. אז אני לא זוכר שוב, מה היה... מה קדם למה? אבל זה היה סביב אותם... סביב אותם... תאריכים.

ואז? אחר כך מה קרה?

אהמ... ואז לא קרה כלום, לא קרה כלום, לא קרה כלום. ואז אה... באה אלי מחנכת, שאני בקשרים מאוד מאוד טובים איתה, של כיתה אחרת, גם כיתה ט', שאיתם אני בכלל ביחסים הכי טובים. זה, זה עצוב, כל השכבה בדיוק סיימה את בית הספר, בדיוק עברו לתיכון... ממש הייתה פרידה מרגשת. כיתה אחרת, ט'6. והיא אמרה אותי... היא אמרה לי: "תשמע, יכול להיות שסיפרת... סיפרת על עצמך לתלמידות מט'3?". אמרתי: "ט'3 לא, אבל במועדונית שתי בנות מט'1, ויכול להיות שבאמת דיברנו על זה... למה?". היא אומרת: "כי באו אלי תלמידים מהכיתה שלי, ממש הרבה, כן... קבוצה", או בשיעור הם שאלו אותה, בסיטואציה מאוד פומבית כזו. לא תלמיד אחד בא. ו (שאלו, א.מ.): "קרן תגידי, אלק הומו?". אמרתי: "נו ומה אמרת להם?". "אמרתי להם שזה... שזו שאלה להפנות אליך. שישאלו אותך. וזהו". אמרתי: "יפה, טוב... טוב עשית". ואמרתי לה: "תשמעי, אולי זו באמת הזדמנות ל... כאילו ממש הם הרימו לי להנחתה... באמת עכשיו אני אדבר איתם על זה". היא אומרת: "כן, קדימה, לך על זה. בוא... נעשה את זה". אפילו שאלה אם היא רוצה... אם אני רוצה שהיא תהיה איתי ב... בכיתה. אמרתי: "לא, מעדיף שלא. זה בייני לבינם" ו... וזהו.

אז תכננתי, מתי אני הולך לעשות את זה ואמרתי לה: "הנה, הנה...". כזה היה לי קצת פרפרים בבטן. קצת אה... זה. נכנסתי לכיתה ו... ו... ואמרתי להם: "תשמעו, אני...", אה... לא זוכר איך אמרתי את זה? אבל "שמעתי מקרן ש... זאת אומרת... הגיעו אלי קצת שמ...". לא, אמרתי להם, הקדמתי ואמרתי: "אנחנו נדבר על משהו אישי". אז כבר התחילו קצת צחקוקים... בכיתה. אבל כבר, זאת אומרת... כבר התחיל להיות ה... אתה יודע, החשמל הזה באוויר. הקשב הזה, הנה מה הולך להיות פה? אה... ואמרתי ש"הגיעו אלי מכם כל מיני שמועות ואני... למה שיהיו שמועות? אני מעדיף שהדברים יהיו פתוחים וגלויים. אני הולך לספר לכם משהו על עצמי. ואחרי שאני אספר, אתם תוכלו לשאול אותי שאלות, אם משהו ירצה". זהו, זאת הייתה ההקדמה. ואז אמרתי: "אני הומו". אה... (פאזזה) אני חושב שסיפרתי ממתני אני יודע את זה, זאת אומרת ממתני הדברים התחילו להתבהר לי ו... וכולי. לא זוכר, האמת מה עוד, זאת אומרת מה הפרטים שסיפרתי. אבל ממש ככה, בכמה דקות. ואז אמרתי: "אוקיי אתם מוזמנים..." ובאמת הייתה דממה, אתה יודע, דממה בכיתה של... של... אהמ... לא של הלם, כי זה היה ברור לי ש... כאילו עובדה שהשמועות כבר כן היו שם וזה כנראה זלג מהבנות ההן שסיפרתי להן קודם. זה הסתובב בשכבה הזאת, אין ספק. אבל הייתה דממה של התמוגגות. הם הסתכלו עלי בעיניים של... של "איזה כיף לנו שאתה בא ואתה פשוט מוריד את המחיצות. אתה פשוט אה... משתף אותנו במשהו שהוא אישי שלך". זה, זה משהו שהם לא רגילים.

ואני רגע אקפוץ קדימה, כרונולוגית. בסוף השנה, כשעשינו להם... ממש עשינו להם איזו הפתעה, אני והמחנכת. אני הבאתי גיטרה ואנחנו שרנו להם שיר. ו... ו... והם... ואז פשוט אחד התלמידים, באופן ספונטני קם בסוף ואמר: "תודה לך על מה שנתת לנו. אף, אף מורה לא היה אתנו פתוח כמו, כמו שאתה היית". ואני מבין מזה, כשאני חוזר אחורה לאותה נקודה, שהפתיחות הזו, שאני באתי וסיפרתי על החיים האישיים שלי, זה באמת משהו שילדים, כנראה, מאוד מעריכים. ובמערכת (החינוך, א.מ.) הרגילה... אתה מלמד בבית ספר דמוקרטי, אז אולי, כאילו ברור לך, ואנחנו גם למדנו זאת אומרת התחנכנו פה (המכון לחינוך דמוקרטי בסמינר הקיבוצים, א.מ.) על איזושהו חינוך מאוד כזה. בבית ספר רגיל, זה בכלל לא מובן מאילו שמורה בא ואומר: "תשמעו, אני הומו, יש לי חבר, נפרדתי, לא יודע מה". מה פתאום, זאת אומרת (המורה אומר, א.מ.) "תפתחו ספר כך וכך". אז... וזה נורא נגע לליבם.

מה? תסביר לי, מה נגע לליבם כל כך לדעתך?

אני חושב ששני דברים: א' זה שבאמת באתי וסיפרתי סיפור אישי. זאת אומרת, גם אם הייתי מספר סיפור אישי אחר, כמו שמה שסיפרתי "תראו את הספר הזה שאני מחזיק, אני נושא אותו איתי 30 שנה. מאז שאני...", גם זה מרגש. כי, שוב, זה מוריד את המחיצות. אני לא בא באיזה תפקיד, אני לא בא באיזה כובע של מורה. אני בא כבן אדם והם נורא צמאים לזה, אני חושב, ילדים. והם לא מקבלים את זה... לא באמת.

ונקודה שנייה, שזה כן סיפור שכן דורש איזה אומץ. שזה עדיין לא... גם בבית ספר בהרצליה בכיתה ט'6, שהיא כיתה אחת הגבוהות בביה"ס. זה עדיין לא מובן מאליו ש... אה... אה... להיות הומו. ולהיות פתוח עם זה. כשמורה בא ואומר: "אני הומו"... אני מניח שאם לי היה דבר כזה, אז לפני 20 שנה כשהייתי בגילם, אני חושב ש... החיים שלי יכלו להיות אחרת. זאת אומרת, הייתי יכול לצאת מהארון שלב הרבה יותר מוקדם... וזה... זאת אומרת... ואני בטוח שיש לזה אימפקט אדיר. גם לגבי אותו תלמיד או תלמידה שיושבים שם אולי ומתלבטים לגבי המינויות שלהם באותם רגעים כי... הם כבר בני 15... כיתת ספורט, מאוד בוגרים, מאוד מפותחים. וגם אם לא... גם אם לא, זה, זה, זה אומץ. אני בטוח שהם רואים את זה כ... כאומץ, כצעד אמיץ.

עוד שאלה. זה היה בכיתה ט'. הכיתה שלך זו כיתה ח'. מה קורה שם? השמועות הגיעו אליהם?

אהמ... לא יודע. אבל שם לא נשאלתי אף שאלה כזאת. להיפך, שם נראה לפי... שם גם היחסים שלי איתם הם כמובן מאוד קרובים, מאוד אישיים, אבל קצת יש לי רמה אחרת. כי בכל זאת יש הבדל בין ח' לט'. לא יודע איך להסביר את זה. אבל כמה שאני תופס אותם כמאוד מפותחים מבחינה, אתה יודע, אינטלקטואלית, אין להם את הבגרות. לא יכולתי לנהל איתם את השיחות שניהלתי בכיתה ט'6. אה... אפילו שהם כיתת החינוך שלי. ולא, לא שאלו אלא להיפך. זה נראה לי כאילו הם... בכלל לא בכיוון... לא, לא... אין שם שמועות כאלה.

אתה חושב ששנה הבאה אתה תדבר איתם על זה?

כן, אין לי ספק. אני לא חושב, אני בטוח. אני רק צריך לחשוב איך אני עושה את זה. זה ברור לי שאני הולך לעשות את זה. זה... איוולת לא לדבר איתם על זה.

באופן כללי, אתה חושב שמורים הומואים צריכים לצאת מהארון לפני התלמידים שלהם?

אני חושב שהמושג "ארון" צריך לעבור מהעולם.

אז אני אנסח את זה אחרת. האם אתה חושב שמורים הומואים צריכים להגיד לתלמידים שלהם: "אני הומו"?

אני חושב ש... ב... באותה... ביח... הם צריכים להגיד את זה ביחס ישר למידת Self Disclosure שלהם. זאת אומרת, כמה שהם מוכנים לשתף פרטים אישיים, כך גם הפרט הזה לא אמור להיות חבוי יותר מפרטים אחרים. זה עונה לשאלה?

זאת אומרת, שהמושג "בארון" לא אמור להיות שם. זה, זה, זה, זה... זה מזעזע. זה באמת... בוא רגע ונחשוב על המשמעות החינוכית... רגע, שלא ישתמע מתוך מה שאמרתי שיש... שאמור להיות איזשהו לחץ עליהם לעשות את זה. כמובן, כל אחד ומה שהוא מרגיש. אבל... אבל הלחץ הוא הפוך, הרי. כן? הלחץ הוא לא- כן לעשות את זה. הלחץ הוא... להישאר איפשהו עם הסוד הזה. זאת אומרת, הלחץ של החברה, אני מדבר. למה שבן אדם יבחר להסתיר ולא לספר? זאת אומרת, הדיפולט (default- ברירת המחדל, א.מ) הוא תמיד לא להסתיר. להסתיר זאתי התגובה הלא טבעית, נאמר ככה, של האדם בכלל... בכל מצב. זאת אומרת, אם אני מסתיר משהו אני צריך לשאול את עצמי: "למה לא?" או "למה אני מספר משהו?". כן? זו איזו אמירה כללית. אז, אז, אז גם פה: אם מישהו בוחר להסתיר, סימן שיש משהו... שמשוה לא בסדר בחברה.

... אבל אני אגיד עוד משהו על הריקושטים שהיו לי מיד אחרי אותו שיעור. זה... פשוט הייתי בעננים. תשמע, זה היה כל כך מרגש, היום הזה, ש... אחרי זה בהפסקה דיברנו, אני וקרן. והיא אומרת: "אתה לא תאמין מה, מה עשית להם. כל מה שעשיתי איתם היום, היו לי איתם איזה שני שיעורי חינוך, לא שווה כלום ליד השיחה זאת. מה שאתה עשית. הם באו אלי", היא אומרת, "אחרי השיעור שלך, רק יצאת, כל הבנות באו אלי מיד ואמרו: "איזה חמוד, ואיך הוא עשה את זה, ואיך הוא דיבר על זה בצורה ישירה, אמר: "אני הומו" בלי לנסות למצוא לזה כל מיני ניסוחים מעודנים ולצאת וככה"... ופשוט... והם, הם היו ב... באיזה אקסטזה מה... זאת אומרת, אני יודע את זה לא רק מהתחושות שלי, אלא גם, גם ממנה. שאיתה הם חולקים הכל, כן? הם מאוד קרובים איתה. היא המחנכת שלהם.

ואחרי זה, והצטרפו עוד מורות לשיחה וכולן, כולן כזה באיזו תמיכה והתלהבות כזו... וזה פשוט היה נפלא. מורות ומורים, כן? אמרתי מורות, אבל היו גם מורים. ו... זה היה כיף. זה היה משהו.

יש בצוות עוד מורים להט"בים?

למיטב ידיעתי, לא. למיטב ניחושיי... גם לא. (צוחק) לפי דעתי לא...

מעניין אותי לשאול רגע, על ההנהלה.

הם לא הומואים. (צוחק)

אבל האם הייתה להם איזושהי נגיעה, ביכולת שלך לבוא ולספר על זה?

תשמע, הגישה של בית הספר בעניין הזה היא שהנושא הזה... נגיד הם לא הביאו את "חושן" (ארגון ההסברה של הקהילה הגאה) בשום שלב. אה... ועם זאת הם איכשהו כן מאוד, כל פעם כן מעלים את זה למודעות.

איך?

קודם כל, הנושא השנתי שהיה עוד משנה קודמת, כן ה... האחר הוא אני. הם כן... כשהם עבדו על הנושא הזה מכל מיני זוויות, אז העניין הזה של נטייה מינית כל הזמן הוזכר. זאת אומרת, כן, כן מאוד חשוב להם להביא את זה... להפוך את זה לחלק מהנורמאליות. זאת אומרת שזה לא...

אבל איך?

לא... לא זוכר שהיה איזה שיעור חינוך שעוסק... לא, לא היו שיעורי חינוך שעסקו ספציפית בנטייה מינית או במגדר אה...

אז איך מביאים את זה לידי ביטוי?

(פאזזה) כן, זו שאלה מצוינת. כאילו איכשהו בתחושה שלי, זה כל הזמן באוויר. מה?

תסביר לי, על מה התחושה מתבססת? אני לא מפקפק בתחושה.

אבל כנראה, שעל משהו היא בכל זאת מתבססת... זאת אומרת, אני מנסה לחשוב אם זה באמת משהו שהוא שלנו בתוך חדר המורים... אבל זה לא, לא טורחים לחשוב איך מעבירים את זה הלאה לתלמידים. זאת אומרת, יכול להיות שחדר המורים הוא מאוד פתוח, אבל עד הנקודה שצריך באמת עכשיו להתחיל ולעשות עם זה משהו בכיתות באופן מוצהר ושם זה נעצר. יכול להיות...

הייתה... אני יודע שכן הייתה הצגה, נראה לי ש... שסיפרתי, זה היה בשנה שעברה, עוד בתחילת... באמצע שנה שעברה. שלקחו את בית הספר להצגה... שלא זוכר איך היא נקראה, אבל היא עסקה כולה ב... במין וב... ב... נטייה מינית ובמגדר ובכל הדברים האלה.

אני לא יודע כמה היה לזה עיבוד משמעותי בכיתות. וההצגה הייתה באמת מאוד מאוד חתרנית. עזוב נטייה מינית... בנושא של מגדר דווקא היא הייתה מאוד חתרנית. זאת אומרת, שמה זה נשי ומה זה גברי? ומה זה... שם היא נגעה במושגים שאני בטוח שלא... זאת אומרת שלא עובדו אחר כך כמו שצריך בכיתות. אבל...

אתה בטוח, כי אתה לא עיבדת את זה כמו שצריך בכיתה?

אני לא עיבדתי את זה. זה בטוח. אני דיי בטוח מבחינת איך שאני מכיר, בכל זאת, את ההשקפות של המורים, ואני כן מכיר, הם לא מספיק, אני חושב, פרוגרסיביים ומתקדמים בתחום... בעניין הזה בשביל להביא את המושגים האלה לכיתות. הם כן עדיין איפשהו מאוד שמרנים בעניין של, אתה יודע, בעניין של ורוד מול כחול... ממש.

אתה יודע, אפילו כשהיה לי ויכוח עם איזו מורה, באמת, שהיא סיפרה שם על הבת שלה, שעכשיו נוסעת... שנורא חבל לה ש... שהיא נוסעת עכשיו לחמש שנים לארה"ב, כי בעלה קיבל שם איזה קידום. ועוד מישהי סיפרה גם על אותו מצב ואני אמרתי: "רגע, זה לא... איפשהו מקומם. רגע תחשבו רגע על מצב הפוך. האם היא הייתה נוסעת... האם הבעל היה נוסע עם האישה הייתה מקבלת...?" כאילו, וזה עורר התנגדות. זאת אומרת, זה לא התקבל בהבנה, האמירה הזאת שלי. מה ש... גם... אני זכרתי את הרגע הזה, כי אמרתי: "וואו, המצב שם עוד דיי... לא כל כך מתקדם, כמו ש... כמו שחשבתי".

בנוגע למגדר, ההצגה הזאת הייתה מאוד נוסחת ב... בעניין הזה. בגלל זה אני לא באמת חושב ש... לא יודע, אולי אני טועה... אולי כן עיבדו את זה בכיתות... אבל למיטב ידיעתי לא. (פאזזה) אני אפילו דיי בטוח שלא, כי אני יודע שבשכבה שלנו יש... הצוות הניהולי של השכבה הוא מאוד מאוד ריכוזי. זה נגיד אחת המחלוקות שיש לי איתם... לא משנה, לא ניכנס לזה כרגע. למה אני מציין את זה עכשיו? כי

הם מאוד מקפידים כן לחלק לני מערכי שיעור חינוך והכל... כלומר אם היה חשוב להם להעביר את הנושא הזה, אני הייתי יודע מזה. אז הייתי מקבל איזשהו מערך.

אוקיי. אני מבחינתי סיימתי

אני יכול להגיד לך... אם אתה רוצה, לספר לך בקשר למצעד הגאווה. שזה כן היה...

מה היה?

זו הייתה נקודה מעניינת. אה... זה הרי עכשיו ממש בסוף השנה, שבוע לפני סוף שנת הלימודים בחטיבה. ו... אז גם עם התלמידים היה... כל שכבת ט'... כולם כבר היו... השמועה כבר נפוצה לכולם באותו שלב. וביום של מצעד הגאווה, אני לא יכולתי להגיע. זה היה לי נורא חבל, כי הייתי צריך ללמד. אבל הם (התלמידים)... חלק כבר כן תכננו, איך הם נוסעים. וכולם באותו יום... הכל געש סביבי: "נו מה? איך אתה פה? למה אתה לא הולך?"... ממש התפתחו שיחות איתי ושלהם אם ללכת? לא ללכת? איך? מה? מה הערך של האירוע הזה? במה הוא תורם? במה הוא לא תורם? זאת אומרת, זה היה... זה... כן התפתחו שם שיחות שהיו מאוד מאוד מעניינות ואני חושב שהיכולת שלהם לפתח איתי שיחה על זה התבססה על זה שהם, אתה יודע, שהם כבר היו פתוחים איתי בעניין הזה. אז למשל בעניין הזה, זה... זה... זו תרומה חשובה של השיחה ההיא שעשיתי אז.

אבל עם המורים אה... כן רציתי... בסוף יום הלימודים 12, עוד יכולתי איכשהו כן להספיק להגיע... וזה מבאס. בסוף לא היה לי עם מי ללכת. ואני התבאסתי ללכת לבד. כל חברים לא יכלו וממש ניסיתי לגייס מורה, מורה... אפילו לא בקטע... תעמולתי, אלא "בואו איתי", כאילו "בואו". ובאמת לכל אחד היה תירוץ למה לא. ו... זהו קצת מוזר, כאילו... איפשהו הייתי בטוח... חלק מהמורים באמת אמרו שהם אולי הם יבואו. בסוף זה לא הסתדר... כאילו... בסוף אף אחד לא... כאילו, לא זרם על העניין הזה. כשבאמת שמעתי שהשנה זה היה מטורף. ושנהרו המונים, כולל מהרצליה. ברכבת שאני נסעתי, באו המוניי, המוניי טינאייג'רים (Teenagers, א.מ.) כאלה, פחות או יותר, מחטיבות אחרות ש...נהרו לאירוע. ומהמורים אף אחד לא בא איתי.

ומורה אחת כן הלכה לזה, אבל אני לא ידעתי. זה היה כל כך עצוב, כי היא לא עבדה באותו יום והיא כן הייתה שם. והיא כל כך נהנתה והיא מורה... אחת המורות... היא רכזת הספרות, דרך אגב, שאני הכי מתקשר איתה. והיא אומרת שהיא שלחה הודעה בווטס-אפ של המורים... יש שתי קבוצות ווטס-אפ. בזאת אני לא הייתי אז לא ראיתי את ההודעה. כאילו, אתה מבין? כל ה... והיא אומרת: "תמיד כששולחים הודעות, תמיד יש כל כך הרבה תגובות. ותמיד זה..." והיא אומרת: "הנה תראה, פה אני שלחתי כמה תמונות... הנה..." והיא כתבה להם: "בזמן שלימדתם". והיא הצטלמה לה שם עם ציונה (ציונה פטריוט, מלכת דראג, א.מ.) או אני לא יודע עם מי. והיא אומרת: "ומה כאב לי? ולזה אף אחד כמעט לא הגיב. איך זה יכול להיות?"... היא אומרת: "כאילו מה? על מה זה מצביע אצלנו? כל הודעה תמיד כולם שולחים אלף תגובות ופה אני שולחת ואף אחד לא..." ולא היו תגובות.

מה התכנון שלך בשנה הבאה בביה"ס בהקשר הזה? מה אתה רוצה שיהיה?

אני רוצה לחשוב, איך אני פותח את זה בפני שכבת ט', שזאת שכבת ח' בעצם שלי. השכבה שבה אני בעצם מחנך. ... האמת, שלא חשבתי עד עכשיו... כשאתה שואל את זה, אז למה רק שם? מה עם... למה לא לחשוב על איך אני מתנהל עם זה באופן קבוע? ושזה לא יהיה אישיו מול כל כיתה שאני נכנס אליה. אבל...

יש לי כמה המלצות, אבל זה אחרי הריאיון.

אוקיי... אז לגבי הכיתה שלי, זה משהו שאני כן שמת לי למטרה לחשוב: מה אני עושה שמה? איך אני פותח את זה בכיתה שלי?

אוקיי, אלק, תודה רבה לך.

19.7.15

ראיון עם אורן טיר

אתה יכול לתאר לי את עצמך? שם, גיל, מקום מגורים...

שם - אורן טיר, בן 48, גר בראשון לציון, עובד בתור מורה למתמטיקה, אה... זהו. ו...הומו.

מחוץ לארון? בתוך הארון? איך אתה מגדיר את עצמך?

מחוץ לארון.

מה זה אומר?

אה... זה אומר שאני לא מתאמץ להסתיר את זה אף פעם. אם שואלים אותי אני לא נכנס ללחץ, מנסה לחשוב: כן להגיד? לא להגיד? אני פשוט לא... לא צריך כל הזמן אה... לשים פילטרים. אז זה מבחינתי להיות מחוץ לארון. כמובן שגם ההורים יודעים שזה גם סוג של קריטריון. אה...

ומצד שני אני גם לא כל הזמן טורח לדבר על זה. כמו שיש כאלה שאומרים: "לנפנף בדגלים". אז... זה שאני מחוץ לארון זה יותר עניין של State of mind ולא דווקא משהו שבא לידי ביטוי בהתנהגות.

ואתה עובד באיזה בית ספר?

מקיף י', בראשון לציון.

תאר לי אותו קצת.

זה בית ספר תיכון ציבורי, רגיל. אה... יש שם כיתות י' עד י"ב. בכל שכבה יש שבע כיתות. ומכיוון שאני מלמד מתמטיקה אז אני יותר מתמצא ב... איך ש... אתה יודע, הרמות השונות בתחום הזה. אז בכל שכבה יש בערך חצי מהתלמידים שעושים שלוש יחידות, והשאר מתחלקים בערך חצי- חצי בין ארבע לחמש יחידות. כך שזה די תיכון סטנדרטי. אה... נגיד זה לא תיכון חלש, מהבחינה הזאת שיש תלמידים גם בארבע וחמש יחידות. אה... זה גם לא תיכון למחוננים, או משהו כזה. סתם תיכון רגיל, אה... ציבורי. לא דמוקרטי או משהו כזה. ולכן יש שם היררכיה ברורה בין תלמידים למורים ו... הרבה תלמידים לא אוהבים את זה. אני לימדתי בעבר בבית ספר דמוקרטי ששם קצת יותר נעים, זה... יותר התייחסו בגובה העיניים לתלמידים. זה... בית ספר ציבורי זה לא ככה. יש היררכיה...

תן לי דוגמה להיררכיה, לאירוע שקשור בהיררכיה.

זה אומר נגיד שלתלמידים אסור להיכנס לחדר המורים. וזה אומר שהם צריכים להכין שיעורי בית ואם הם לא מכינים אז... אז בסופו של דבר אה... מערבים את ההורים. כל דבר נכנס לתכנת "משוב", זה נקרא. ששם אם תלמיד לא מגיע, או שהוא מאחר, או שהוא לא מכין שיעורי בית, או משהו יותר חמור כמו... התחצפות או דברים מהסוג הזה, אז יש מעכב אחרי כל הדברים האלה.

תאר לי את האוכלוסייה של בית הספר.

זה בית ספר ש... הוא מקיף. הוא שייך לרמת אליהו ו... אה... נאות ים...

נווה ים.

נווה ים, כן. שתי השכונות שמהן מגיעים התלמידים לבית הספר. רמת אליהו היא שכונה יותר חלשה ונווה ים יותר מבוססת, אבל שתיהן שכונות במערב ראשון... ליד 'קניון הזהב', ה'סינמה סיטי'.

ומבחינת צוות המורים, מה היחס בתוך הצוות? אמרת שיש היררכיה בין התלמידים. האם היא מתבטאת גם בצוות?

בצוות... יש כמובן היררכיה בין המורים למנהל. יש גם הנהלה, שהיא איזשהו דרג ביניים. אה... חוץ מזה יש הרבה יותר מורות ממורים, בערך 90% לעומת 10%. המנהל הוא כבר שנתיים בבית"ס. לפניו הייתה מנהלת במשך עשר שנים ש... היא זאת שבעיקר, אני חושב, הביאה לבית"ס את המורות. ו... היא הייתה מאוד פמיניסטית ודיי התחברה יותר למורות ממורים, אז בהתאם לזה, אני חושב, נוצר היחס בין הזה בין מורות למורים, של 90 – 10. אני יודע שיש בתי ספר שבהם היחס הוא שונה. למשל מקיף ח' שהוא לא רחוק מאתנו, הוא בערך 50 – 50.

וכמה זמן אתה מלמד בבית"ס הזה?

ארבע שנים.

ובתוך הצוות, יש אנשים שאתה מחובר אליהם יותר? איך זה עובד שם, מבחינה חברתית?

אה... כן, יש, באופן טבעי, כאלה שאני יותר מחובר אליהם. כמובן שצוות המתמטיקה, שהוא אחד הצוותים הגדולים, אז אליהם אני במיוחד מחובר. כי אני חלק מהצוות הזה. אבל גם בצוות הזה יש אנשים שאני יותר מחובר אליהם ופחות... יש מורות מחוץ לצוות שאני יותר מחובר אליהן.

תן לי דוגמה למישהי שאתה מחובר אליה?

(פאוזזה) אהמ... (פאוזזה) תראה אין אף מורה שאני... נגיד עכשיו בחופש הגדול אין מישהי שאני בקשר רצוף איתה, שאני נפגש איתה בחופש או משהו כזה.

ובמהלך שנת הלימודים?

במהלך שנת הלימודים... גם זה בעיקר אינטראקציה בתוך בית הספר. אני לא כל כך אה... אני לא כל כך חבר ממש של מורות מתוך בית הספר... בצורה כל כך קרובה שזה אחר כך גם ממשיך מחוץ לבית"ס. לא יודע למה, אבל... אבל אני חושב שכן יש לי קשרים טובים למורות שזה לא משהו שנמשך מחוץ לבית"ס. כי מחוץ לבית"ס יש לי את החברים שלי שהם ממעגלים אחרים. מעגלים פוליטיים, מעגלים להט"בים. כל מיני דברים כאלה, שהם גם מעסיקים אותי חוץ מה... אתה יודע.

ובצוות יודעים שאתה הומו?

כן. בבית הספר כולם יודעים שאני הומו. אני גם יצאתי... אה... מחוץ לארון אה... אה... למשל בצורה הכי פומבית, בתחילת השנה. כתבתי ב"משוב" שאני יצאתי מהארון מול אחת הכיתות שלי ותיארת את זה ו... את זה ו...

מה זאת אומרת כתבת ב"משוב"?

כתבתי ב"משוב" לכל בית הס... לכל צוות בית הספר. כל המורים מהתיכון וגם המורים מחטיבת הביניים, שזה מבנה נפרד, שאיתם אנחנו לגמרי לא בקשר. אבל גם אותם כיתבתי, כי גם שם לימדתי לפני שלוש שנים וחלק מהם מכירים אותי. אה... אז סיפרתי שאחת מהכיתות שלי... היה לי איזה אירוע של יציאה מהארון בתחילת השנה. ו... אז אפשר להגיד ש... דאגתי שזה יהיה לגמרי פומבי.

למה הודעת לכל המורים, גם מהחטיבת ביניים, שיצאת מהארון באחת הכתות? למה זה חשוב?

אה... ב"משוב" יש הרבה מורים שמדי פעם כותבים דברים שהם לא חשבים. לא מוגדרים כחשובים... אבל, אתה יודע, חוויות מהטיול השנתי. דברים כאלה שלא נדרשים במסגרת העבודה הפורמאלית, אבל הם כן תורמים להווי הבית ספרי או ההווי של חדר המורים.

דומה לקבוצת ווטצ-אפ של המורים?

כן...

(פאזה)

וכן היה חשוב לי שהיציאה שלי מהארון תהיה לגמרי פומבית. זאת אומרת, אה... אם הייתי... אם ב"משוב" היו גם משתתפים אה... ועד ההורים או משהו כזה, אז גם להם הייתי כותב. זאת אומרת כמה שיותר אנשים שאני יכול באופן ישיר לתאר דברים מהסוג שנראים לי חשובים אז אני כן רוצה שזה יהיה לגמרי פומבי, שאף אחד לא יוכל לטעון: "אה, לא ידעתי שארון הוא הומו בכלל" (צוחק) או משהו כזה. כי אה... כי אני חושב שדברים מהסוג הזה... בסופו של דבר אה... יכולים... אם זה לא לגמרי פומבי, אחר כך זה יכול להגיע לכל מיני פינות לא טובות, לפעמים.

יש לך דוגמה לפינה כזאת, שקרתה לך או ששמעת עליה?

באחד מבתי הספר הקודמים שלי... הייתה לי איזו שיחה עם אחד מאנשי הצוות הבכירים בקשר לאיזה התנהלות אה... באיזושהי כיתה. הייתה שם איזושהי בעיה. ואמרתי שאולי יש שם איזה, איזושהו עניין של הומופוביה שהוא חלק מהבעיה. ואז אותו איש צוות אמר: "אה, אני בכלל לא ידעתי שאתה הומו". (צוחק) זאת אומרת, והוא כן, אני חושב שהוא כן ידע. אבל עצם זה שהוא בעצם יכול להעלות טיעון כזה, שזה קצת הרגיז אותי... שאמרתי (לעצמי, א.מ.): "איך הוא בכלל טוען שהוא לא יודע דבר כזה?"... אז אני רוצה שהדברים יהיו לגמרי פומביים, כדי שאי אפשר יהיה לטעון טענות כאלה. זאת אומרת, ש...

אני צריך שתסביר לי קצת יותר את העניין ההומופובי. זה היה תלמידים כלפי תלמידים? תלמידים כלפי מורים? מורים כלפי מורים?

התלמידים טענו שאני לא מורה מספיק טוב או שאני לא... משהו איתי לא בסדר. אולי צריך להחליף אותי. ואז אמרתי שאולי יש פה עניין של הומופוביה.

הבנתי... ואז הוא טען: "בכלל לא ידעתי", ואתה אומר שהוא ידע, לדעתך. למה הוא ידע, לדעתך?

כי דיברתי על זה עם הרבה מורים. ו... נראה לי שהוא ידע. אני לא בטוח, אבל נראה לי שהוא ידע.

אז מה שאתה אומר זה שאתה סיפרת באופן ברור לכל שאר הצוות, אחרי שיצאת מהארון בפני התלמידים שלך. זה קרה בתחילת השנה?

כן

וזו השנה הרביעית שאתה מלמד שם?

כן.

אוקיי, ולפני זה מה היה?

בקטע של היציאה מהארון?

כן.

תראה, כבר בשנה הראשונה, עוד כשהייתי עם המנהלת הקודמת... אז שוב, בהתאם לגישה הבסיסית שלי שאומרת שיציאה מהארון צריכה להיות כמה שיותר פומבית מצד אחד. אבל לא לנופף בדגלים ולעשות מזה עניין כשזה לא רלוונטי... אז נורא התלבטתי איך אני, נגיד, מדבר על זה עם המנהלת. כן? אני כן חושב שהיא צריכה לדעת. היא החליטה לקבל אותי לעבודה. לא דיברתי איתה על זה בראיון עבודה, לא יודע אם מישו דיבר איתה על זה או לא. אבל אני לא דיברתי איתה על זה והתלבטתי איך אני... צריך לצאת מולה מהארון. האם אני צריך להיכנס אליה לחדר ולהגיד לה: "תשמעי, אני רוצה לדבר איתך על משהו..." אה... אז לא, לא ניגשתי אליה לחדר, אבל אני כן אה... הצעתי איזשהו שאלון שהיא שלחה למורים לגבי אה... שיטות הוראה ו... יש שם איזה מאה שאלות. אז באחת השאלות שנגעה לאיזה דברים אתה כמורה יכול באופן אישי להביא לביה"ס... אז כתבתי, שעצם זה שאני הומו יכול לעזור למקרים שבהם איזה תלמיד ייצא מהארון וצריך עזרה... צריך הכוונה. או שיועצות ביה"ס רוצות להתייעץ איתי בנושא הזה, אז אני אשמח לעזור. אז אה... שילבתי את זה ככה בתוך אחת מהשאלות וככה יצאתי מולה מהארון.

ויש עוד אנשים בצוות שהם הומואים או לסביות?

אהמ... יש מורה אחד ש... סיפרו לי שהוא הומו. הוא לא... אני לא דיברתי איתו על זה.

מי סיפר לך?

אה... אחת המורות ש... גם היא לא סיפרה שהיא יודעת שהוא הומו. היא סיפרה שהיא... שהיא שמעה שהוא הומו (צוחק).

זה קרה כבר אחרי שיצאת מהארון בפומבי?

כן. אה... ו... אני גם ראיתי בפייסבוק שהוא הומו. זה לא... גם אם היא לא הייתה מספרת, אני ידעתי קודם. ראיתי את זה בפייסבוק ואחרי כמה זמן פתאום לא ראיתי את זה יותר בפייסבוק. פתאום אולי הוא החליט לחזור לארון. אני לא יודע. אבל לא יצא לי לדבר איתו על זה ישירות. וזה גם לא מורה שאני... מחובר אליו מאוד או מעריך מאוד. לא מרגיש צורך לדבר איתו על זה. חוץ מהמורה הזו, לא ידוע לי על עוד אה... מורים או מורות.

כמה אנשים אתם בצוות?

אנחנו בסביבות שבעים. שבעים זה, נדמה לי, כולל החטיבת ביניים. זאת אומרת, משהו כמו שלושים וחמישה בתיכון, שלושים וחמישה בחטיבת הביניים.

אחרי שיצאת מהארון מול הכיתה שלך, היו שינויים בדברים מסוימים? הן בצוות או בתלמידים, עוד לא דיברנו עליהם...

אה... תראה, מנהל ביה הספר, שהוא לא בן אדם עם תודעה להט"בית מפותחת, נגיד, היו לו חששות כתוצאה מהיציאה שלי מהארון. אה... וכשכתבתי על זה ב"משוב" מול כל הצוות, אז הוא הגיב לכל הצוות. הוא כתב שהוא חושב שנטייה מינית זה עניין פרטי אה... לא זוכר איך הוא בדיוק ניסח את זה, אבל הוא הביע איזושהי הסתייגות מזה שהחלטתי לדבר על זה. אחר כך אני גם אה... בעקבות היציאה שלי מהארון מול הכיתה, אז גם הזמינו אותי להתראיין במקומון בראשון (לציון, א.מ) בשלב מסוים, אחר כך גם בערוץ 10. שוב פעם, ההסתייגות שלו ככה... המשיכה קצת. זאת אומרת, הוא... הוא הזמין אותי לשיחה. הוא אמר: "טוב, זה בטח סבבה בשבילך להתראיין. ואני כמנהל לא יכול להגיד למורה לא לעשות את זה. אם אני אגיד דבר כזה, אז אה... עלולים לעשות מזה עניין- מה פתאום המנהל (צוחק) מתערב?... " וזה. אבל אה... בסופו של דבר הוא אישר את זה והוא גם ראה את הריאיון בערוץ 10. ואני חושב שזה גרם לו להבין ש... שהייתי בסדר ולא... לא עשיתי שום נזק, משהו כזה... מבחינתו, איך שהוא רואה את הדברים.

שאר הצוות?

שאר הצוות, חלק מהם מאוד פרגנו ו...

תן דוגמה.

אהמ... למשל אחת המורות אמרה: "כל הכבוד על האומץ ו...". אתה יודע, יש אה... יש מורות שמבינות את ה... החשיבות של הנושא הזה כחלק מהתפיסה של אה... קבלת האחר והתייחסות למיעוטים. זאת אומרת, חלק מאיזושהי תפיסת עולם. מעבר לעניין של... כמו שקוראים לזה- מה שקורה בחדר המיטות, בין ארבע קירות ו... שאנשים מסוימים רואים את זה כאיזושהי עניין פרטי... שלא צריך לדבר עליו. אז יש אחרים שכן, יש להם תפיסה אידיאולוגית שכן רואה ביציאה מהארון משהו חשוב. אז כן קיבלתי פידבקים חיוביים. היו... הרבה מורים שלא הגיבו בכלל. לא לטובה ולא לרעה. ולא קיבלתי שום פידבקים שליליים.

פרט למנהל שהיו לו קצת...

כן

אני קורא לזה התפתלויות, אבל תקן אותי אם...

כן, בדיוק.

בוא נעבור לתלמידים. אה... סיפרת להם שאתה הומו ואז מה?

אה... אז... לא הייתה שיחה בעניין הזה. זאת אומרת, זה היה השיעור הראשון בשנה. ובשיעור הראשון אני לא ישר מתחיל ללמד. אני עושה איזושהי פעילות מסוימת. אז אה... זאת כיתה שכבר הייתי איתה שנתיים ב(כיתות, א.מ.) י' ו"א. ובשיעור הראשון של (כיתה, א.מ.) י"ב, החלטתי לשחק איתם את משחק ה... אה... אמת והשקר. שכל אחד אומר משפט אמת ומשפט שקר או סיפור אמת וסיפור שקר. ואז אה... סיפורי סיפור אחד על זה שאני הומו ועם כל מיני דברים... ככה לעשות את זה קצת יותר מעניין, אבל לא באמת איזושהי שיחה אישית. ואיזושהו סיפור שקר שהיה לא כל כך רלוונטי. ואז כל אחד אמר, מה נראה לו אמת ומה נראה לו שקר. ובזה זה נגמר. זאת אומרת, לא הייתה אחר כך שיחה מעבר לזה.

הם כבר הכירו אותי ב(כיתה, א.מ.) י' ו"א... האמת שהם ידעו שאני הומו, למרות שלא דיברנו על זה. הם ידעו כבר ב... ב(כיתה, א.מ.) י' ו"א, כי הם נכנסו לי לפייסבוק. ושם גם לא הסתרתי את זה. אז אה... לא היה כאן איזושהו Big Deal. זאת אומרת, הם סך הכל... מבחינתי זה היה לשם את זה על השולחן, מתוך העיקרון של פומביות. זאת אומרת, שדברים לא יהיו מתחת לשולחן. אה... וזהו. בזה מבחינתי זה נגמר. לא... הם לא שאלו אותי שום דבר. ובגלל שזה כיתה ש... מאוד אהבה אותי, אז אה... קיבלו את זה בסבבה, כזה.

וגם בשאר הכיתות יצאת מהארון או שכיתה אחת וזהו?

אה... השנה לימדתי רק שתי כיתות, שזה ה... כי, כי במתמטיקה מה שקורה הוא שיש הרבה מאוד שעות בכל כיתה. אז בכיתה הזאת היו לי 8 שעות והייתה לי עוד כיתה עם 6 שעות. שבסך הכל זה כבר 14 שעות, עם גמולים זה כבר יצא... 18 שעות. אז בעצם היו לי רק שתי כיתות.

ומה עם הכיתה השנייה?

בכיתה השנייה אני התחלתי ללמד השנה. זאת הייתה כיתה אתגר, כיתה מאוד קשה... הכיתה הכי קשה בביה"ס. אה... ובגלל שעדיין לא הייתי מחובר אליהם, לא הרגשתי נוח לדבר איתם על הנושא הזה. למרות ש... גם הם, בעצם, שמעו על זה שאני הומו ו... אם הם היו מדברים איתי על הנושא הזה, הייתי מדבר איתם. אבל... איכשהו זה לא עלה על פני השטח. לא... לא ממש דיברנו על זה.

והיו עוד שיחות עם התלמידים אחר כך?

אה... לא... ממש, כאילו, שיחות איתי... שיחות ספציפיות לא היו לי בנושא הזה. אה... היה קצת, בנגיעות, על פמיניזם... ככה בכמה מילים. שמבחינתי זה נושא שמאוד קשור. אתה יודע, אה... למשל... איזה פעם אה... הייתה לנו איזה שיחה על... זאת כיתה של סך הכל 12 תלמידים- 11 בנים ובת אחת... אז הבת היא כזה בעמדת מיעוט, מצד אחד. מצד שני, בגלל שאני הומו, אני חושב שהיא לא כל כך מרגישה אה... במיעוט, אולי, אני לא יודע... אה... ו... הייתה לנו פעם איזו שיחה על האימא שלה, של התלמידה הזאת: אם היא כן פמיניסטית או לא פמיניסטית? אחד התלמידים אמר שלא כל הנשים הן פמיניסטיות. ואז אמרתי: "אני חושב שאתה צודק". וכזה קצת דיברנו על זה.

(פאזזה)

זהו, לא מעבר לזה.

המתנת שנתיים עד שסיפרת להם, לתלמידים שלך, כי אמרת שהרגשת אז יותר בנוח. האם סיפרת להם עוד דברים אישיים עליך, במהלך השנתיים האלה?

סיפרתי שעשיתי, חוץ מהתואר במתמטיקה ובמחשבים, גם תואר במשפטים. שאני עורך דין שאני לא עובד בעריכת דין, אבל שיש לי רישיון לעריכת דין. לא יודע אם אפשר לקרוא לזה עניין אישי. עניינים יותר אישיים?

משפחה, חברים...

לא... לא דיברתי איתם על... הם גם לא שאלו אותי, למשל, אם יש לי בן זוג ולא דיברתי איתם... אה... האמת שכרגע אין לי בן זוג, אבל אם היה לי בן זוג, יכול להיות שהייתי מדבר איתם על זה. ומכיוון שאין לי בן זוג, הרגשתי לא כל כך נוח לדבר על-למה אין לי בן זוג? אני יודע... סך הכל אני כבר דיי מבוגר ואצל סטרייטים מקובל, בגיל הזה, שיש בן זוג. אז אצל הומואים זה אחרת? כן? לא? אתה יודע... לא כל כך הרגשתי נוח לפתוח איתם את העניין הזה, כי סך הכל אני מורה למתמטיקה. אני חושב שההערכה שלהם כלפי היא בעיקר דרך המתמטיקה. ו... אם הם היו מדברים איתי על זה, כן הייתי מדבר איתם. אבל אני בדרך כלל מדבר איתם על מתמטיקה, לא כל כך...

על פוליטיקה דווקא כן יצא לי לדבר איתם. כי בפייסבוק, הרבה פעמים, אני כן שם כל מיני פוסטים (הודעות) פוליטיים. אני אה... מגדיר את עצמי דיי כזה שייך לשמאל או שמאל-מרכז ו... הרבה פעמים אני כותב סטטוסים נגד ביבי, אתה יודע. בדיוק השנה היו בחירות לכנסת ויצא לנו לדבר ב... מסביב לעניין של הבחירות-למה אני בעד מפלגת העבודה? ו... הייתה לנו שיחה של כמעט שיעור שלם על הנושא הזה. אבל אה...

למה זה תרם, לדעתך? זה שדיברת על הדעות הפוליטיות. אם זה תרם?

אה... תראה, זה תרם, אני חושב אה... לעובדה שהם הכירו צד אחר שלי. אה... וכשאנשים נמצאים בקשר ומכירים עוד צד ועוד צד, אז זה מעמיק את הקשר. ופוליטיקה זה דבר שהוא מאוד חשוב, זאת אומרת, בזהות שלי. אני בן אדם מאוד פוליטי, אני חבר מפלגה, אני מתעניין בפוליטיקה, אני מקשיב לחדשות, יש לי דעות בהרבה נושאים... אני משתדל לנמק את הדעות שלי. אז זה ששיעור שלם דיברנו רק על פוליטיקה... אה... זה גרם לזה שהם הכירו את הצד הזה שלי.

ולמה זה טוב, לדעתך?

טוב למי?

טוב להם... או לך...

תראה, אם הם מרגישים כלפי רגשות חיוביים כמורה שהם מעריכים ותומכים, מבחינת... ה... מבחינת, נגיד, הכישורים המתמטיים שלי, או קיי? והם כיתה של 5 יחידות ולכן מתמטיקה נתפס אצלם כמשהו חשוב, כי זה גם חלק מהזהות שלהם כתלמידים ששייכים, כביכול, לקבוצה יותר אקסקלוסיבית... 5 יחידות, זאת אומרת שזה כן משהו שבזהות שלהם נתפס כחשוב. לכן גם הקשר שלי איתם נתפס

בעיניהם כחשוב. ואז הם רואים גם צד אחר שלי, אז... אה... למה זה חשוב? ... זה מוסיף משהו ל... לתפיסה שלהם את הקשר שלי איתם. אבל אולי זה לא כזה חשוב... אני לא יודע.

לדעתי, זה חשוב. אני שואל, כי אני מוצא שהרבה מאוד עושים את זה. אז אני חוקר מה היתרונות של זה. יש אנשים שאומרים להיפך.

תראה, אני חושב שאנחנו חיים במדינה מאוד פוליטית ו... אה... אנחנו כמורים אה... במיוחד אם אנחנו רוצים לדבר על פוליטיקה. אנחנו רוצים אה... נגיד... לאו דווקא להשפיע, במובן השלילי של להיות דוגמטי, אבל כן לדבר על ערכים ולחנך לערכים... לחשיבה ערכית. אז חשוב שנעשה את זה. זה לא התפקיד הרשמי שלנו... אה... אז למשל, באותה שיחה שהייתה לי איתם, אז סיפרתי על זה שמדינת ישראל ו... היחס שלה לפלסטינים זה משהו שלא יכול להיות מנותק משאר העולם. לשאר העולם יש ציפיות מסוימות ו... לאיך שאנחנו צריכים להתנהג ומה אנחנו צריכים לעשות בנוגע לתהליך השלום. ואם אנחנו נחליט שאנחנו לא רוצים שלום, שאנחנו לא רוצים אה... שתהיה מדינה פלסטינית, בסופו של דבר העולם יהיה נגדנו. ויהיו סנקציות ואנחנו נסבול מזה. אז הצגתי את ה... מה אני חושב בנושא הזה והם אמ... חלק מהם שמסכימים או לא מסכימים, חלק מסכימים איתי, חלק לא מסכימים איתי... מהתלמידים אמרו מה הם חושבים. ו... אני חושב שכחלק מהאזרחים במדינה, שהיא מדינה מאוד פוליטית, צריך לדבר על הדברים האלה.

אני עושה עכשיו הקבלה לדעתך על הפוליטי. האם אתה חושב שאם מורה הוא הומו, הוא צריך להגיד שהוא הומו, באופן כללי?

אה... תראה... אה... ההקבלה הזאת, מצד אחד היא במקום, כי אה... במיוחד בגיל הזה של התיכון, נטייה מינית זה דבר שמאוד מעסיק את התלמידים... אפילו יותר מפוליטיקה. אז אם אני חושב שזה נכון לדבר איתם על פוליטיקה, על אחת כמה וכמה זה נכון לדבר איתם על דברים שקשורים למיניות. אה... ומורה שמרגיש נוח לדבר על ה... מיניות שלו, אני חושב שהוא צריך לדבר איתם על זה. אין שום סיבה שהוא לא ידבר איתם על זה. אה... אני לא הייתי אומר, שחייבים לדבר על זה. זאת אומרת, זה כן תלוי ב... עד כמה המורה רוצה לדבר על זה. זאת אומרת, אני גם לא הייתי אומר שכל מורה צריך לדבר על פוליטיקה. יש מורים, כמו כל אדם אחר, לא מתעניינים בפוליטיקה. לא מעניין אותם ומעדיפים ללכת לראות קומדיה מאשר לדעת מי ראש הממשלה שלנו. וממורים כאלה, אני לא... לא מצפה מהם שידברו עם התלמידים שלהם על פוליטיקה.

לכן, ההקבלה הזאת היא לא מאה אחוז. לא כל מורה הומו חייב לדבר על זה עם התלמידים. אבל מורה שרוצה לדבר על זה עם התלמידים, אין שום סיבה שהוא לא ידבר על זה.

מעבר לרצון שלו, יש עוד דברים שהוא צריך לקחת בחשבון?

אה... צריך לקחת בחשבון את זה שיכול להיות שחלק מהתלמידים שלו הם הומואים, שהם בארון או שהם לא בארון. אצלי בכיתה, למשל, בכיתה שאני יצאתי בה מהארון, יש לי תלמיד אחד שהוא... מחוץ לארון. הוא הולך לקבוצה של 'איגי' (ארגון הנוער הגאה, א.מ.). אה... תלמידים אחרים בקבוצה הזאת אה... שאולי הם מתלבטים לגבי הזהות המינית שלהם, יכול להיות שיש. אני לא יכול להגיד במאה אחוז אם יש או אין. אולי עוד 10 שנים אני אדע, אם אני אשמור איתם על קשר. אבל... אני לא יודע. ו... צריך

לקחת בחשבון אפשרות, נגיד, שתלמיד... פתאום, יעלה את העניין האישי שלו. ו... ואז למורה יש אחריות כלפי התלמיד הזה. תלמיד שמחליט לצאת מהארון ורוצה לקבל איזושהי עזרה... אז מורה שעשה את הדרך הזאת ויצא מהארון ודיבר על עצמו, גם צריך להיות מוכן לעזור לתלמיד כזה, אם הוא מבקש עזרה. מצד שני... ומצד שני, הוא צריך גם לדעת לשים גבולות. ו... ולא להיות בשום סיטואציה ש... שיכולה בסופו של דבר אה... להוביל ל... עניין של יותר מידי אינטימיות. יותר מידי... נגיד, שמורה ותלמיד חלילה יכנסו למיטה, או משהו כזה. שזה משהו ש... שהוא גם נגד החוק, אתה יודע. (צוחק)

אז צריך גם לדעת לשים גבולות. גם גבולות מבחינת החוק, גם גבולות מבחינת האתיקה, אה... גם אה... בכל מה שנוגע להורים של התלמידים. זאת אומרת, אתה יודע, אם אני חושב על תלמידים שלי שכבר סיימו את י"ב, ואין יותר מגבלות חוקיות ואולי גם אין יותר מגבלות אתיות, עדיין אה... אני חושב ש... להורים יש ציפיות מסוימות ש... מורה יידע לשים גבולות גם אחרי שתלמיד כבר סיים את כיתה י"ב ועבר את גיל 18.

אז אה... כן, יש דברים מסוימים שצריך להיות מודעים אליהם.

16.7.15

ראיון עם תומר ליבנה

תאר לי את עצמך. שם, גיל, מקום מגורים... מה שאתה רוצה מעבר לזה.

אז קוראים לי תומר, אה... בן 29 בעוד חודש. גדלתי בקיבוץ געתון. בתל אביב מזה 4 שנים, בעם לפני תחילת הלימודים. מסיים עכשיו תואר ראשון ותעודת הוראה בסמינר הקיבוצים, בהוראת ספרות והיסטוריה. מורה לספרות ולשון ב'תיכונט' על שם אלתרמן בתל אביב. מחנך, חניכתי השנה כיתה ח', ממשיך איתם לכיתה ט'... ומורה לספרות ולשון אה... בבית הספר. איזה עוד פרטים אתה רוצה?

מה שאתה רוצה להגיד. זה חלק מהעניין. אני שואל שאלות כלליות ואתה לוקח אותם לאן שאתה רוצה ואחר כך אני מסיק מסקנות.

אוקיי... זה חלק מהעניין... אז על מה נדבר? על היציאה שלי מהארון או שעל זה יהיו שאלות אחר כך?

אם עם זה אתה רוצה להתחיל, אז סבבה.

אה... וואו. הבנתי שאני הומו (כיתה, א.מ.) י"א, בגיל 17 פחות או יותר. אז באמת נפל האסימון אה... והדחקתי את זה. לא התכחשתי אבל הדחקתי, לא התעסקתי עם זה בעצם עד גיל 23, עד שהשתחררתי מהצבא... עשיתי שנת שירות וכל זה, אז יצא שהשתחררתי רק בגיל 23. ואז התחלתי לצאת לאט, לאט. כן סיפרתי בשנת שירות לאיזו עובדת סוציאלית שהיה לנו קשר טוב. בצבא (סיפורי, א.מ.) לעוד איזה חבר, אבל לא... לא התעסקתי עם זה.

אה... ו... בעצם אחרי השחרור, כשהייתי בקיבוץ בתור מדריך נעורים, התחלתי יותר... כן הייתה החלטה שצריך... להתחיל לחשוב מה עושים, מה אני עושה עם זה שאני הומו? הראשונים שסיפרתי, במעגל הקרוב, היו ההורים: קודם אמא אחר כך אבא. אבל זה היה ממש באותו שבוע. אה... שקיבלו את זה בסדר. וידעתי שהם יקבלו את זה בסדר. יותר פחדתי מהתגובות של האחים שלי. יש לי אחות גדולה בארבע שנים, אח קטן ממני בשלוש שנים. אה... את התגובות שלהם ידעתי לצפות פחות, על אף שאנחנו ביחסים טובים. ולכן להם סיפרתי הרבה, הרבה יותר מאוחר.

אה... סיפרתי להורים, סיפרתי לקצת חברים, טסתי חצי שנה לחו"ל. שם כבר הייתי כן, עם אנשים חדשים שפגשתי, מחוץ לארון. גם עם החבר שטסתי איתו, שלא ידע לפני הטיול, דיי מהר הוא כן גילה... ממש בתחילתו.

אה... כשחזרתי והתחלתי ללמוד, אז כן זה היה כבר בחוץ. ואז כן במהלך השנה הראשונה ללימודים, סיפרתי לאחים. גם התקבל בסדר. לא היה שום דבר... דרמטי.

והיום, אתה מגדיר את עצמך מחוץ לארון? בתוך הארון?

היום אני מגדיר את עצמי מחוץ לארון לגמרי.

מה זה אומר להיות מחוץ לארון לגמרי?

מה זה אומר מחוץ לארון? שאין לי שום בעיה לדבר על זה. הדבר הראשון ש... כשאני צריך להציג את עצמי, הדבר הראשון שאני אגיד זה לא שאני הומו. יש דברים קודמים לזה. אה... אבל אני כן אומר את זה מהר. אם שואלים אותי על בת הזוג, או למה אין לי ככה או למה ככה, אז אני אגיד: "גם את תהיה, זה יהיה בן זוג ולא בת זוג" או כל מיני כאלה.

אה... אני מגדיר את עצמי בזה שאני מתעסק בזה גם מול התלמידים. אני מתעניין בזה הרבה יותר. בכל הנושא של מגדר, קוויריות, של תיאוריה קווירית, של אה... מה זה אומר מבחינת זהות? האם זו רק זהות מינית שמתבטאת ב... ב... אקטים מיניים ובמשיכה? או אם יש לזה עניין של זהות רגשית ו... ואופי. ואלה כן שאלות שאני שואל את עצמי וככה קצת אה... מנסה גם ללמוד מהסביבה, מחברים, מכל מיני כאלה.

אני לא מגדיר את עצמי כחלק מאיזושהי קהילה או חלק מאיזושהי סצנה. רוב החברים הקרובים שלי הם לא הומואים. כן יש חלק, אבל אני לא מרגיש... אני לא חלק מסצנה מסוימת או מקהילה מסוימת של הומואים. יש קהילות אחרות בחיי, אבל הן לא... על רקע (צוחק) הומואיותן.

אני עובר לבית הספר. תאר לי את בית הספר.

'תיכונט' הוא בית ספר חדש. זאת... סיימנו עכשיו את השנה השלישית. אני הגעתי לשם עכשיו, שנה ראשונה שלי.

שזאת גם השנה הראשונה שלך בהוראה?

זאת גם השנה הראשונה שלי בהוראה. בית ספר ששם לו למטרה להיות חדשני בהכל. אם זה בשימוש בטכנולוגיה שמאוד חשוב לו. התלמידים מגיעים עם לפטופים ו... ו... השאיפה היא שההוראה תהיה אחרת- הרבה יותר חקר, הרבה יותר אה... אקטיבי, הרבה יותר אה... מהנה ושואל שאלות, הרבה פחות פרונטלי. הלמידה היא מחוץ לכיתה. גם בזמן שיעור, אז אם אני עושה... יש מרחבי למידה בבית הספר והתלמידים אמורים לצאת מהכיתה וללמוד שם.

מבחינה חברתית, בית הספר שם דגש מאוד גדול על ערכים חברתיים, על פעילות חברתית ואומר על עצמו שהוא מחנך להומניזם ולאקטיביזם.

אתה מסכים עם זה?

אני מסכים עם זה. מה שקורה כרגע בחדר מורים בדיונים, דרך אגב גם אני עם כיתת החינוך שלי, כי זה עולה שה... הערכים ההומניסטים האקטיביסטים הם הרבה יותר ב... אה... גוון השמאל הפוליטי בישראל. לחלק מהתלמידים קשה עם זה.

התלמידים ב'תיכונט', הם כולם אה... ברמה, כ-95% מאוכלוסייה מאוד מבוססת. מצפון תל אביב, מכמה שכונות. אבל השכונות העיקריות שבהן נמצא בית הספר, שזה בית הספר המזין שלו, הם... אה... הם לא דווקא שמאלנים. שכונות אחרות כן, בשכונה פחות. אה... ולחלק מהילדים מאוד קשה שהם מרגישים שבית הספר מביא הרצאות והעשרות ותכנים מאוד יפים, אבל שהם שומעים כל פעם

רק כיוון אחד. זה יכול להיות בנושא של פליטים, של זכויות אדם, של אה... אה... נו... אה... כלל החברה, כל מיני של הדיור הציבורי, שהשנה התעסקנו בו.

אה... גם הרבה מאוד בנושא הערבי – ישראלי. יש בבית הספר 4 מורות בבית הספר... כולן, כל התלמידים יהודיים, 4 מורות מוסלמיות, אחת דתייה עם כיסוי ראש, מחנכת בשכבה שלי השנה. בשנה הבאה היא הולכת לרכז את שכבת ז', היא הולכת לרכז... גם לחנך. אה... אישה מדהימה אה... אבל יש... כל אחת, שתיים מהן בעצם היו מחנכות השנה, שתיהן מוסלמיות. רק אחת ממש דתייה עם כיסוי ראש. אבל הנוכחות והשפה הערבית והחשיבות שיש ועצם זה שיש 4 מורות ערביות בבית הספר אה... מתייחס אליהן, כמובן, כשוות. הן גם נשים מאוד מאוד מרשימות ומאוד אינטליגנטיות, זה... זה משפיע.

באופן כללי בצוות, מה היחסים?

הצוות ברובו צעיר. מתוך גישה של המנהל ש... לא להביא אנשים שחוקים ולהביא אנשים ש... שהוא יוכל לעצב אותם. שהם לא באים כבר עם ה... תבניות. לכן רוב הצוות מאוד צעיר, מאוד מאוד מרשים. אנשים מקסימים מלאי מוטיבציה. יחסים מאוד טובים. הם מאוד יצירתיים.

יש גם השקעה בצוות. כל מיני פעילויות של הצוות.

תן לי דוגמה קצת, ליצירתיות, להשקעה, ל...

(פאזזה)

מורים לתנ"ך ותרבות ישראל, שמלמדים את פרקי אבות. כל מיני... כחלק מתכנית הלימודים, ואז ביקשו מהתלמידים, כעבודת סיכום להביא איזה פתגם אה... איזה משפט כזה שהוא נורא נדוש, או משפט משפחתי, שהמשפחה אומרת. הוציאו להם את זה על מגנטים והילדים קיבלו בסוף השנה מגנט עם המשפט המשפחתי- פרקי אבות משפחתיים. או בימוי תמונה שהם צריכות, צריכים לעשות בעקבות איזה... זה גם כן במחשבת ישראל.

ב... מדעים יש לנו אה... מעין אה... שמורה קטנה כזאת עם שלולית חורף, שעושים בה שיעורי מדעים. יוצאים מבית הספר, הולכים לשלולית. בית הספר קנה מגפיים... חלק מהתלמידים נועלים מגפיים, נכנסים לשלולית, מוציאים את המים, בודקים איזה חיות, בעלי חיים יש שם, זכוכית מגדלת, עניינים... מה קורה שמה בתוך המים?

אה... בגיאוגרפיה, כשהם לומדים, אז הם כל הזמן יוצאים מהכיתה וסופרים ומודדים ו... ב(כיתה, א.מ.) ט' יש שיעורי בחירה של יזמות, לפי נושאים שונים, שהתלמידים בוחרים. נושאים של מנהיגות, נושא של אה... אורבניות, אה... היינו צריכים למצוא פתרונות, אז מישו מהם הציע לפתח אפליקציה שאומרת לך מתי האוטובוס בא, אבל אתה כבר מראש משלם על הכרטיס ואז נחסך הזמן אה... של העמידה בתור. והנהג לא צריך בעצם להתעסק עם הכסף.

אה... רעיון אחר היה שם של אה... פתרון בעיות תחבורה של בית הספר, כי יש יציאה אחת לבית הספר, ולכל האזור הזה של מכללת לוינסקי שם, ובעצם יש שם פקקים מאוד גדולים. אז מצאו פתרון לזה והיו בקשר עם מהנדס העיר תל אביב.

אה... תלמידות אחרות שעשו פעילויות עם אה... בגני ה... מחסני הילדים של הפליטים. שעשו פעילות עם בית ספר 'הצורי'. מורה לספורט... זה היה מדהים.

מה?

לקחה 10 בנות משכבת ח', מאותה כיתה, לא הכיתה שלי, ובמשך 4 חודשים עשו פעילויות, ובעצם בנו ריקוד עם בית ספר של אה... חינוך מיוחד שנמצא לידינו, ממש צמוד אלינו, מגילאי 6 עד 21. הם תלמידים עם תפקוד מאוד נמוך. ועשר בנות שלנו... בסוף שם יצא... מה שאני מבין, ממה שאני ראיתי, 4 תלמידים של 'הצורי', כולם ברמת פיגור או אוטיזם כזה או אחר, אבל תפקוד נמוך. והיה ריקוד מרגש ו... ממש על סף בכי. ו... זה כל כך לא היה ציני. שתלמידות ח' מובילות ככה... היא... או נוגעת או היא עושה תנועה והוא עושה אחריה, והיא עושה אחריה... כל מיני דברים. וזה היה מיוחד במינו. ואת זה הם עשו עם המורה לספורט. 4 חודשים.

ומה שהבנות שלנו יכלו לקבל מזה, כמובן גם התלמידים של 'הצורי', אבל... איזשהו חמלה ורגישות ו... תובנות על... גם על התהליך הזה וגם על... התופעה הזאת... זה היה פשוט מדהים.

אני שוב שואל, מה מערכת היחסים בתוך הצוות?

יחסים מעולים.

מה זה אומר?

זה אומר שאין לי בעיה להיות מחוץ לארון... שאין בעיה להביע עמדה... גם אם היא שונה. שיש המון פרגון, המון שיתוף פעולה. אה... המורה לאנגלית העבירה איתי השנה סדנאות אה... מיניות, בכיתה שלי. המורה לספורט העביר... עשינו שיתוף פעולה, לצערי זה רק בסוף השנה, זה לא... אה... היה מפגש אחד, אנחנו בונים על שנה הבאה. כל הנושא של המרחב האישי. כל פעם לקח קבוצה לחדר הכושר ועבד איתם באופן אישי, קבוצות שונות בכיתה. עבד איתם על המרחב האישי. אם זה על הקללות ועל 'שפת הירידות' שמאוד נהוגה. עם זה יש לי ילדים אחרים ש... יש ביניהם יותר מידי נגיעות. בנים דווקא, שממש בגיל הזה לא מפסיקים לגעת אחד בשני, אז על זה.

אז אלה, אתה יודע, רק שני שיתופי פעולה עם מורים ש... ש... למורה לאנגלית אני פניתי, כי ידעתי שהיא בעניין. למורה לספורט... הוא פנה אלי, שהוא רוצה לעשות איתי את זה, כי הוא רואה שיש בעיה עם הכיתה. אה... ועפתי על זה וזה היה מאוד מוצלח.

היועצת היא האינפוזיה שלי והיא מהממת. רכז השכבה הוא מופרע, אבל אנחנו ביחסים טובים. הוא יצירתי ו... ונורא כיף לעבוד איתו. וגם עושה דברים מאוד מאוד יפים. אה...

מה עוד?

נראה לי שיש תמיכה. שאנשים באים לקראתי, ותורמים, ועוזרים ומציעים רעיונות.

אוקיי, ובכיתה, אתה מחוץ לארון?

כן.

מה זה אומר?

מה זה אומר, שאני מחוץ לארון בכיתה... אה... זה אומר... ש... קודם כל, שהם יודעים שאני הומו. ואז אה...

איך הם יודעים?

כי אני סיפרתי, בתחילת השנה. ב... בערך בשבוע השלישי, לקראת סוף ספטמבר. הם... אני מחנך חדש בכיתה ח', ובאמצע שיעור ספרות הם התחילו לשאול אותי כל מיני שאלות. שאלו: "מאיפה אתה?" ... ובעצם הבינו ששלושה שבועות אני מולם והם עוד לא ממש מכירים אותי. כי ביום הראשון ללימודים, ובכלל בהתחלה, הם היו עסוקים אחד בשני, אחרי שהם חזרו משבועיים חופש.

חודשיים

חודשיים, נכון. ו...

הייתה מלחמה (צוק איתן, א.מ) זה נראה כמו שבועיים.

הייתה מלחמה, בדיוק. ועשינו המון שיעורים על, על המלחמה ועל החזרה מהמלחמה... ו... ובאמת עסקנו בזה כל השבועות הראשונים. כמו שאתה רואה, אני כבר, כבר שכחתי. ו... וכנראה שלקח להם זמן לעכל ש"אוי יש לנו פה מחנך חדש. מי הוא? מה הוא?", הם לא מכירים אותי. ובאמצע השיעור התחילו השאלות.

איזה שאלות?

מי אני? מאיפה אני? והשאלה, שאני אהבתי, ושהיה לי ברור שהם מכוונים לשם זה אם יש לי חברים? (פאזזה) הוא ניסח את זה ככה: "האם יש לי חברים?". (צוחק) וזה נורא הצחיק אותי, אבל ידעתי לאן הוא חותר. אז אני אמרתי להם: "בואו נמשיך בשיעור, ואני אתן לכם 10 דקות אחרונות אה... לשאול מה שאתם רוצים, אתם יכולים להתכונן".

מה ענית לו על "אם יש לי חברים"?

זהו. ואחר כך כשנתתי את העשר דקות בסוף השיעור, אז הוא שאל אם יש לי חברים. ואמרתי אה...: "כן יש לי חברים, כמו שלכם יש". ואז, אבל מישהו שאל אה..., לא ואז הוא שאל: "כן, לא התכוונתי אם יש לך חברים, ברור. אלא התכוונתי אם יש לך חבר או חברה?", ומישהו אחר שאל: "מהן הנטיות המיניות שלך?". התפרץ ככה בכיתה. ואז אני עניתי שאין לי חבר וגם לא חברה, אבל אם יהיה, זה באמת יהיה חבר. וכן, אני הומו.

אה... ואז התחילו השאלות. עזבו את מאיפה אני, זה כבר לא היה מעניין. זה עלה אחרי שבועיים שוב אבל. אבל היה זה... מתי יצאתי מהארון? ומה פה? ומה שם? ואיך ידעתי? (פאזזה) ועניתי שידעתי ב(כיתה, א.מ) י"א, ומה שסיפרתי לך פחות או יותר בהתחלה. בלי להיכנס יותר מידי לפרטים. לא סיפרתי למי סיפרתי קודם. אבל... כן סיפרתי. אה... ואז השאלה האחרונה שהייתה לפני שהם יצאו להפסקה הייתה: "מה זה בכלל היציאה מהארון הזאת? מה זה ארון?". אמרתי: "זאת שאלה נהדרת, צאו להפסקה ואנחנו נתחיל איתה את השיעור הבא". היה לי איתם במקרה שעתיים. זה יצא לי טוב.

אה... איך שהדלת נפתחה ואני בא לצאת מהכיתה, אני רואה שתי תלמידות שלי יוצאות בריצה במסדרון... אצלנו לא רצים במסדרונות. וזה היה ברור שהן נכנסות ככה לכיתה אחרת. היה לי ברור שהשמועה כבר רצה. עכשיו, לא התרגשתי, כי היה לי ברור שזה, אבל ממש היה מדהים לראות את זה. ואז חשבתי: "מה אני עושה עם זה?". (פאזזה)

אה... אז לכיתה שלי באותו... היה לי איתם אחר כך שיעור רצוף, אז אה... נכנסנו... הראיתי להם את אה... 'אחד העם 101'. את הקטע במעלית שמירי ויוסי, שהוא... שהיא שואלת אותו מה זה הארון הזה... ואיזה מחזה מרהיב זה בטח... או איפה הטואלט, אני חושב שזה הטואלט. (צוחק) אז הראיתי להם את זה. אני לא יודע מה הם הבינו מזה. לא בטוח שהם הבינו משהו, אז אמרתי להם שאין לי... אין טואלט ואין ארון. זו באמת מטאפורה לאיזשהו סוד, שאנשים... שומרים איתם ו... ו... באיזשהו שלב יוצאים איתו החוצה וכן מספרים. אה... והסוד הוא מכל מיני סיבות ו... ובעצם הסיום שלי של זה, ואחר זה המשכנו בשיעור רגיל, זה ש"זה מחשבות שעוברות לרבים מכם עכשיו בגיל הזה וזה לא אומר שאתם הומואים, זה לא אומר שאתם לסביות. וזה לא... זה לא בהכרח שם אתכם באיזשהו מקום, אלא זה... זה משהו טבעי, שהוא חלק מההתבגרות שלנו. ואם מישהו רוצה לדבר איתי, אה... הוא מוזמן. זה גם לא שם אותו באיזושהי תווית או מסגרת".

וככה התחלתי אחר כך כל שיעור, בכל אחת משלוש הכיתות הנוספות בשכבה, שאני מלמד, כי היה לי ברור שהשמועה עוברת והחלטתי שאני לא רוצה שזה יהיה בגדר שמועה. אז התחלתי שיעור: "שלום, אני יודע שהשמועה עברה. אה... הכיתה שלי סיפרו לכם שאני הומו. אז כן, אני הומו". בכיתה אחת קיבלו את זה במחיאות כפיים סוערות. כמובן שזה היה מאוד מביך, ביקשתי שיפסיקו. אבל אה... הכיתות האחרות לא היה מחיאות כפיים, אבל היה ב... עבר, כמובן, בסדר. שתיים – שלוש שאלות והמשכתי את השיעור כרגיל.

בהמשך השנה, זה מידי פעם עלה. אם ילד אומר לילד, למיש... "אתה הומו", אז אני אה... אז אני... מעיר כזה בחצי צחוק, חצי ברצינות: "אתה זוכר מי עומד פה מולך בכיתה?" אה... זה היה משפט קבוע שלי כשנשמעה ה"הומו" כקללה. אה...

הנושא הזה של מגדר היה לאורך כל השנה, כחלק מתוכנית הלימודים.

מה זה אומר?

מה זה אומר? ש... שלמדנו אה... בלשון טקסט שנקרא אה... טקסט שאני לא זוכר איך הוא נקרא, אבל הוא עוסק ב... עוסק ב... (צוחק) כן, פרוידיאני לגמרי...

אני רוצה להגיד שאני אמחק את זה, אבל אני לא יכול.

(צוחק) עוסק ב... איזה קורס שנפתח ל... גברים. על מה זה הגבר ה... מודרני. כמובן שזה פתח דיון מאוד ער בכיתה. סיפור קצר שנקרא 'שמונה עיניים'. אתה מכיר? של סופי עבדאללה. סיפור נהדר בעיני על מה היא גבריות? והאם הוא עומד בדרישות או לא? והאמא שם שהיא הדמות שבעצם החזקה. אבל מראה את זה רק לבן ולא לחברה המסורתית.

איפה אחר כך זה עלה? ... זה עלה בעוד המון דברים. החלק האחרון ומאוד משמעותי שעלה זה... היה לנו בסוף השנה טורניר שכבתי- כדורגל ומחניים. ונסענו לאיזשהו מקום, יום לפני. ושאלתי... דיברנו על חלצה כיתתית לטורניר. וכמובן שזרקו את כל הצבעים האפשריים. וזה היה שבוע אחרי מצעד הגאווה בתל אביב. והתלמידים... אחד התלמידים, יש מצב שזה היה בן, שאל אהמ... הציע שבואו נעשה חולצה בצבעי דגל הגאווה. בואו נעשה את כל הצבעים.

ואז אני אמרתי שלעשות חולצה של כל הצבעים, זה קצת מסובך. בטח כשיש לנו יום אחד להתארגן. אבל אם הם רוצים, אנחנו יכולים לעשות מדבקות. שיבואו עם חולצות לבנות ונוכל לעשות מדבקות של דגל הגאווה ולהדביק עליהם מדבקות. ואז סיפרתי לתלמידה, שלקחה את זה על עצמה, איך עושים את זה. והיא באמת... היא עשתה את זה והדפיסה בחנות מדבקות לכל הכיתה.

באותו ערב, היה דיון בווטצ-אפ הכיתתי. תלמיד אחד הביע התנגדות מאוד עזה. זה שאני מכריח אותם לעשות אה... להיות כמוני ושזה לא בסדר. ושהוא מאוד מכבד אותי והוא לא הומופוב, אבל הוא לא היה רוצה ללכת עם זה ו... ו... לשים עליו הגדרות שהוא לא עומד מאחוריהם וכל מיני דברים כאלה. היה דיון מהמם. כמובן שמראש אני אמרתי שאין חובה. בגלל זה הם באים עם חולצות לבנות: "הצבע שלנו הוא לבן. מי שירצה לשים גם את המדבקה יכול, מי שלא- לא. אבל שנמשיך גם את הדיון בכיתה ושלא נשאר אותו ברמת הווטצ-אפ, כי... ובואו נפסיק עכשיו, כי חבל- אנחנו לא רואים, לא... זה". אה... דיברנו על זה עוד קצת בכיתה. לצערי, הוא לא היה בבוקר הזה. אה... אבל כן דיברנו על זה עוד קצת בכיתה. ובסוף, בערך 14 תלמידים מתוך 37 כן שמו את המדבקות, גם בנים וגם בנות. עשיתי איתם תמונה, כי הייתי חייב. ולא סתם שמנו מדבקות של דגל הגאווה, אלא גם כתוב שם: "ח'2 הכיתה הגאה". (צוחק) אה...

מה זה עשה לך?

מה זה עשה לי? גאווה נורא גדולה, שהם מבינים ש... שזה כבר לא אישיו.

מה זאת אומרת?

ש... שזה... רובם הגדול של מי ששמו את המדבקות, הוא לא הומו ולסבית... או להט"בים. נקרא לזה איך שאנחנו רוצים: להטבא"קים וכו'. (פאזזה)

ואז הם אומרים כאילו: "אני פה מצהיר על זה שאני מכבד, שאני גאה ב... באנשים שאני מכיר. ש... שאני מכבד את החברה הזאת, אבל אני לא מצהיר פה משהו על עצמי". זו איזושהי סובלנות, נקרא לזה.

הרגשת בזה גם איזשהו כבוד אליך?

כן, יש לי יחסים מאוד טובים איתם. היציאה שלי מהארון בתחילת השנה, נכון... על זה לא דיברנו, יצרה לי קשר מאוד מאוד טוב עם התלמידים. הם ראו אותי כדמות שאפשר לבוא ולדבר איתה. אני ידעתי מה קורה כמעט אצל כל הילדים. כי אם אני שמת את עצמי בפניהם, הם יכולים לבוא ולשים את עצמם

לפני. ואני בטוח שזה עשה את זה. שזה קשור לעצם זה, שכבר בתחילת השנה סיפרתי להם שאני הומו.

אתה סיפרת עוד דברים עליך?

לפעמים כן, קצת על המשפחה, הם שמעו על הקיבוץ כמוכן. אה... גם זה, אבל אחר כך... הרי הם שאלו אז הם נזכרו רק אחרי שלושה שבועות, שהם לא יודעים בעצם עלי עוד... עוד דברים חסרים להם ב... אז הם שאלו. כן, אני יחסית שם את עצמי.

אתה חושב שזה עוזר?

כן

למה?

כי בגישה שלי, יש לי איזה ויכוח עם מורים אחרים בביה"ס, ויכוח, אתה יודע, לא...

ויכוח מקצועי.

ויכוח מקצועי, מאוד ענייני, מאוד נעים. הם גם החברים שלי. על ה... האם אני... איזו משהי אמרה לי: "אתה עובד סוציאלי, אתה לא... או מדריך בתנועה, אתה לא מורה... או לא רק מורה". ואני הבנתי שבגישה שלי אני עובד סוציאלי... גם. זה חלק מהעניין. אני רוצה לדעת על הבעיות. אני רוצה לדעת מה קורה בבית. אני רוצה לדעת על... אם יש התלבטות מינית, אם יש בעיות בהקשר הזה. וגם לנסות לעזור. כן, אני בגישה, שאני גם עובד סוציאלי. אה... ולכן אני נחשב, למי שמכיר את העבודה שלי, לסמן ימני בחינוך – כמישהו שמאוד מאוד מעורב.

אני שאלתי על זה שאתה משתף אותם בחיים שלך באופן כללי. למה זה טוב, לדעתך?

למה זה טוב? כי... כי גם הם משתפים אותי. וגם כי אני לא יכול לשים מסיכות. אני כן ממדר, אבל... אבל, על חלק מהדברים, אבל אני לא יכול לשים מסיכות. אני לא יכול לשקף משהו שאני לא. זיוף הם מגלים.

יש מורים שאומרים לך שהם לא מספרים שום דבר על החיים שלהם?

כן, חבר שלי, מורה לספרות, צעיר גם, לא הסכים לענות להם בן כמה הוא.

למה, לדעתך?

שאלתי גם אותו. כי בעיניו זה לא עניינם והוא שומר על המרחק הזה. דרך אגב, הוא נחשב למחנך טוב, הוא מחנך ב(שכבה, א.מ) ז'. אה... לא נראה לי לגיטי... כאילו, לא נראה לי... אני לא רואה סיבה. אני כזה, אני... אני מביא את עצמי, אני מביא את כולי לכל מקום. לא... לא יודע, לא רואה סיבה להסתיר מהם. אני יודע בני כמה אתם, אני לא מתבייש בזה. אני לא... לא רואה את זה לא לרעתי וגם לא לטובתי.

אתה חושב שזה משהו שמורים צריכים לעשות, לספר על עצמם?

באיזושהי מקום, כן. כן, כי זו איזושהי מערכת יחסים ש... אם לא יודעים עליך כלום, אז או שממציאים... והם המציאו עליו רומנים עם כל מיני מורות, או ש... שאתה נראה נורא רחוק. ואני לא רוצה להיות המורה הרחוק הזה. אני רוצה להיות המורה הנגיש.

ובצוות, יש לך עוד מורים הומואים, אמרת לי קודם.

יש עוד שני מורים הומואים ששנה הבאה יהיו עוד גם שניים אחרים.

ומה איתם?

אה... איתם זה סיפור אחר. אחד היה שנה לפנינו בבית הספר, יש לו יותר ניסיון, הוא לא סיפר לכיתה שלו. כמובן שאני התייעצתי איתו. בנושא הזה אני מתייעץ איתו לא מעט. עם זה שיש לו יותר ניסיון, הוא מורה לתנ"ך ומחנך ט'. והוא סיפר לחלק מהכיתה שלו, שבאו לשאול אותו, כי ראו אותו במצעד הגאווה, בסוף... לקראת סוף השנה, (המצעד, א.מ.) קורה ביוני, הרי. תלמידות שלו, מכיתת החינוך, ראו אותו במצעד הגאווה. ואז הן באו לשאול אותו והוא ענה להן שכן. והוא לא פתח את זה ברמת הכיתה.

ואחרי שאני סיפרתי, מה שקרה איתי ומה שאני עשיתי, שזה נושא שהוא חם אצלי, אז באמצע השנה הזאת, הוא נכנס לכיתה והוא אמר להם ש... הוא בעצם עשה על זה שיעור חינוך, כשהוא יודע שהם כולם יודעים, אבל זה כאילו היה איזה פיל כזה שאף פעם לא דיברו עליו, אז בואו נדבר. ו... הוא יצא מהשיעור הזה מאוד מאוד נרגש. הוא אמר שזה היה מדהים.

והמורה השלישי, חינוך ז'. הוא גם לא סיפר אה... לכיתה שלו שום דבר.

לא סיפר שום דבר, באופן כללי על החיים שלו, או לא סיפר שהוא הומו?

שאלה מעניינת, אתה צריך לשאול אותו. אני לא יודע עד כדי כך. אני כן יודע, משתי כיתות ח' שהוא מלמד השנה, שבמצעד הגאווה השנה, הם שאלו אותו אם הוא הולך למצעד, והוא אמר שכן.

איתו היה... גם... הוא נורא חתיך. הוא ממש חתיך. מהאלה שבחדר כושר והכל. וזה עושה משהו לילדים. הם עקבו אחריו באינסטגרם. (פאזזה) בתחילת השנה, תלמידים שלי, שהם לא בכיתת החינוך... הוא לא מלמד אותם, הוא לא המורה שלהם להיסטוריה, הם לא הכירו אותו, כי הוא שנה ראשונה בביה"ס, המציאו אה... איזו דמות באינסטגרם, פרופיל באינסטגרם, שמו תמונות, לקחו מגוגל כמובן וכל מיני שטויות. המציאו דמות אמריקאית, ביקשו ממנו לעקוב אחריו, עקבו אחריו באינסטגרם, ראו שמה תמונות אישיות שלו. יש לו שם איזו תמונה של קונדומים בכל הצבעים, יש שם תמונה שלו עם ספידו וכל מיני חברים חתיכים אחרים בים.

אין תמונות יותר גרועות מזה! חלק מההורים, גם זה גרם להם להרים גבה. לא עשו עם זה שום דבר.

אה... ואת זה אני יודע שהם עשו, כי הם סיפרו לי בטיול השנתי, בנובמבר. איך הם עקבו אחריו ואיך קוראים לדמות. ואז אני הלכתי אליו ואמרתי לו... אמרתי גם להם: "שתדעו לכם, שאנחנו חוזרים מהטיול ואני מדבר איתו... (צוחק) הוא ימחק אתכם. אני אשמח אם תעשו את זה לפני", והם עשו את זה לפני. ביום חמישי בערב, כשחזרנו, הם כבר מחקו את הפרופיל.

איך זה היה לו? דיברת איתו על זה?

כן, לגמרי. כמה פעמים. (פאזזה)

מצד אחד הוא לא מתבייש במי שהוא. והוא לא התבייש גם בתמונות האלה ולא נראה שזה מפריע לו או מבין אותו. אה... הוא יצר אובססיה אצל שני תלמידים שלי. זה היה מאוד מאוד מוזר. אני ממש הרגשתי כאילו הם נמשכים אליו או משהו. והוא מספר שהוא מקבל כל מיני מבטים מתלמידים שלו. על השרירים, על הזה... זה... זה... הוא אומר שזה יכול להיות גם אה... גם בבלבול הזה של הנטייה וזה יכול להיות גם, אתה יודע, הערצה כי הוא כאילו חתיך ושרירי. זה לא חייב להיות דווקא על המקום ה... המטרוסקסואלי, כי אנחנו חברה גם ש... שיש אצלנו לא מעט...

תלמיד אחד שלי כן סיפר לי שיש לו מחשבות על גברים, כמו שהוא מגדיר את זה.

ומה עושים עם זה?

אה... זאת הייתה שאלה מרתקת. ואחר כך, גם הלכתי להתייעץ עם המורה השני, שמחנך ט', ש... בא אלי תלמיד, מה אני עושה עם זה עכשיו?

המחנך ההומו השני...

המחנך ההומו השני. כן.

ומה הוא אמר לך?

המחנך ההומו השני? אה... לקבל ולהגיד שזה בסדר ו... כי מה שאני אמרתי, כי באתי אליו אחרי השיחה, ולתלמיד הזה הייתי צריך לתת תשובה באותו זמן... אמרתי לו שזה יכול להיות הרבה דברים. אמרתי לו שזה יכול להיות שבסוף הוא יהיה הומו, יכול להיות שהוא גם לא יהיה. זה גיל כזה, זה שלב.

אה... דיברנו קצת על מה יהיו התגובות בבית. הוא חושב ומפחד שבבית לא יקבלו. אה... הוא מפחד שלא יקבלו. הוא, דרך אגב, טועה. יהיה להם קשה, אבל הם יקבלו. אני יודע, כי גם רואים שהאמא תקבל וגם המנהל שאל אותה בשיחת הורים האחרונה. שיש לה ילד כל כך עדין ומה יקרה אם בעצם יסתבר שהוא הומו? אני חשבתי שאני נשתל באותו רגע בשולחן. (צוחק)

וואו

הילד לא היה שם, כמובן, בחדר.

אז מה. זה לבשר לאמא שיכול להיות שהילד הומו.

משהו כזה הוא עשה. אני לא יודע למה הוא עשה את זה. הוא לא יודע על השיחה שלי עם התלמיד, היועצת כן. אני לא חושב שהיועצת העבירה לו את המידע. אה... הוא אמר לה: "אנחנו לא יודעים". ואני לא תיקנתי אותו. אה... אבל אה... (צוחק) האמת שבאותו רגע, אני חשבתי ש... אני הייתי בהלם, כשהוא שאל את זה.

האימא אמרה שהיא אה... שיהיה קשה, אבל הם יקבלו אותו. אוהבים אותו ויקבלו אותו ויהיה לו מקום בבית.

מה באמת מערכת היחסים שלך עם המנהל, בהקשר הזה? הוא יודע שאתה הומו?

הוא כבר יודע שאני הומו. זה עלה בשיחת... בראיון. משום מה בראיונות עם רן אה... הראיונות אה... הראיונות הם נורא חושפניים. הוא שואל כל מיני שאלות שהן דיי אישיות. כל מיני אנשים. יש אנשים שיותר ויש אנשים שפחות, אבל לפי מה ששמעתי אני לא היחיד. ... הוא שאל למה עברתי לתל אביב ואז אחד הדברים שסיפרתי זה שבגלל שרציתי קצת את ה... Gay City. אה... ואז מה שהוא שאל אותי בראיון זה שהוא שמע ממישהו, שהוא אמר את השם שלו, ואמר את זה לאחת ה... נשות הצוות הנוספות שהיו בראיון ואז אני לא הבנתי על מי מדובר, עכשיו בדיעבד אני יודע שהוא דיבר על הבן שלה, אה... שהבן שלה אמר לה שבתל אביב לא נעים ללכת יד ביד, שני גברים. אז הוא שאל מה אני חושב על זה... (צוחק)

שזה לא קשור בשום צורה לראיון העבודה. אבל זה מה ש... אבל זו הקונטציה וזה הבן אדם. אה... לא הפריע לי. אמרתי לו שאני לא יודע, עוד לא התנסיתי. אני כן רואה זוגות שהולכים יד ביד בעיר. אה... עם זה אין לו בעיה. ממש ... באופן מוצהר, ברור ואם אי פעם איזשהו הורה... הוא בכלל מנהל שמאוד מגבה את המורים שלו על כל מיני דברים אחרים. אם איזשהו הורה יעז להגיד משהו בסגנון, אתה יודע, שיהיה חצי, רבע הומופובי, ... הוא ייכנס בו בכל הכוח. זה אין לי ספק. אין לי ספק וזה... אבל לכולם אין ספק. מזה אני... יש לי גיבוי מלא. אני באמת משוכנע בזה.

אוקיי, יש לי עוד שתי שאלות אחרונות. באופן כללי, אתה חושב שמורים הומואים צריכים לצאת מהארון, מול התלמידים?

יש לי... את הדילמה הזאת מכיוון של אה... אני כן בעד החשיפה. מצד שני, אני כן גם חושב שזה בעצם לא עניינם. אבל מה שאני אומר, שכמו שמורה אומרת: "אני אה... אמא לשלושה ילדים, נשואה וזה...". ושלי חשוב להראות: אחד, שזה נורמטיבי. שתיים, הם בשלב תיכון ו... חטיבה, שזה השלב של הלבטים. אני חייב להיות שם בשבילם כדמות, שגם מראה שזה בסדר וגם שיכולה להיות בר סמכא בשבילם או יעוץ בשבילם. ולכן התשובה שלי היא- כן.

בגלל שני הגורמים האלה, אני מקווה שבעוד 10 שנים הגורם הראשון כבר לא יהיה רלוונטי. זה כבר יהיה כל כך נורמטיבי שכבר אה... זה פשוט יהיה: "שלום, אני תומר. נשוי או בזוגיות עם גבר אחר, בן כך וכך, גר כך וכך". במסגרת ההצגה בשיעור הראשון בספטמבר ולא אישיו שצריך להתעסק בו.

לא יודע... אולי 10 שנים, אולי אני חי בסרט וזה עוד 40... אבל זה ה... זה הכיוון שאני שואף אליו.

ולמה לדעתך יש מורים שלא מספרים?

אני חושב שזה תלוי בגיל של התלמידים. הייתי אה... בפרויקט ש... בעמותה שנקראת 'חינוך לפסגות' לילדים ביסודי. וילד בכיתה ה'...

נפגשנו אז באוטובוס, כשהיית שם.

אה... אולי, כן. אבל... ילד בכיתה ה', במעגל בשיעור ראשון, הוא כבר הכיר אותי- זה היה שיעור ראשון בתחילת השנה, אבל הוא הכיר אותי משנה קודם, זה לא היה שיעור היכרות ממש. הוא שאל אם אני נותן או מקבל. ילד בכיתה ה' בדרום תל אביב.

מתנות?

(צוחק) יפה, אז זה מה שאתה חושב. אני באותו רגע... ישבנו במעגל היכרות... דממה. לא קרוב לשום מילה, משפט או משהו שהיה חלק מהשיעור הזה. זה ממש לא היה... לא דומה. ואני התחלתי לצחוק. ממש, כאילו... הייתי בהלם משאלה של ילד בכיתה ה'. ואז שאלתי אותו, איפה הוא שמע את המשפט... את הביטוי הזה. והוא אמר, מחברים שלו. אה... ואמרתי לו: "ודיברת על זה עם אבא שלך? שאלת את אבא שלך?" וכאלה. אז הוא אמר לי ש... שלא: "אבא שלי אמר לי שנדבר על זה בגיל 14". אז אני אמרתי לו: "טוב, אנחנו נדבר הרבה קודם. ובגיל 14 אתה תוכל כבר ללמד את אבא שלך.

המשכתי בשיעור, הלכתי ליועצת של ביה"ס, ואיתה ועם המנהלת שלי בנינו מערך של מיניות והתבגרות שהעברנו לקראת סוף השנה. ונורא התלבטתי, גם עם היועצת וגם עם זה, כי כבר באמת היה לנו קשר טוב, בלי קשר לאמירה שלו או לא. והחלטנו שעל אף הקשר הטוב, אני פוגש אותם יומיים בשבוע, אני לא דמות כזאת משמעותית... אני לא יוצא בפניהם מהארון.

אלכס, נגיד, המורה הנוסף ההומו בביה"ס, עם כיתה ז' החליט שהם קטנים מידי והוא לא יוצא מהארון. אם לא לצאת מהארון מול כיתה ז' אני לא בטוח. אני חושב שאולי כן. אה... אז הגיל פה הוא משנה. מה הייתה השאלה? נראה לי איבדתי כיוון.

למה לא לצאת?

אה, למה לא לצאת. אז הגיל הוא פקטור חשוב בעיני. ואולי גם החברה. מצד שני, בית ספר גם צריך אה... כן, באיזשהו מקום, לחנך את הקהילה שלו. אה... ולכן, אה... אולי צריך לעשות את זה בשיתוף המנהל, אם יודעים שזו קהילה יותר בעייתית. פה, שוב ידעתי שיהיה לי גיבוי מהמנהל. לא... לכן לא הייתה לי בעיה. אבל אם יודעים שהסביבה יותר בעייתית, אז... אז לראות איך עושים איזשהו תהליך וכן... כי אם הילדים שומעים טענות הומופוביות בבית, אז בית ספר צריך להיות הקונטרה. לגמרי.

שאלה אחרונה. מה אתה צופה שיהיה, מהבחינה הזאת?

זאת שאלה מרתקת. שנה הבאה, אני ממשיך עם שתי כיתות שמכירות אותי ומקבל שתי כיתות חדשות. אז מה, אני פותח את השנה ב"שלום אני הומו"? (צוחק) לא יודע. עכשיו, השמועה עברה. בזה, כאילו, אין לי ספק. אבל אה... אבל אני לא יודע מה אני אעשה עם זה. אני חושב שאני אעשה כמו הפעם. אני לא אציג את עצמי ככזה ונראה מה יקרה במהלך השנה. גם פה, זו אותה תכנית של ח', אז יש את כל נושא המגדר. ב(שכבה, א.מ) ט', בשנה הבאה אנחנו מביאים את 'חושן', אז הנושא יהיה במובן הזה. נורא רציתי לעשות קורס מגדר ב(שכבה, א.מ) י' במסגרת ה... קורסים האלה של הלמידה החופשית שיש במשרד החינוך. לא הצלחתי לארגן את זה, קיבלתי משרת ריכוז חברתי, אז אין לי זמן. אבל אה... אני כן רוצה לעשות איזשהו שיעור על התיאוריה הקווירית, יותר מסודר. ולהתעסק עם התלמידים שלי.

השמועה אומרת שאחד המורים החדשים, שקיבלו לביה"ס הוא... כמו שאמרתי זה בית ספר צומח... הוא קרוס-דרסר. מורה לאנגלית קרוס-דרסר. שאם זה נכון, אז אין לי ספק ישאלו בלי סוף שאלות... ואני אצטרך לתת תשובות על מה זה. אה...

אוריאל יקותיאל, שהיה עכשיו ב'מירוץ למיליון', זה משהו שהוא מאוד... הם, הם גם סיפרו לי: "ראית המרוץ למיליון? ראית המרוץ למיליון?"... לא, אבל כן... הם שלחו אותי לזה. הם הרגישו שיש פה משהו קרוב אלי והם דיי אהבו אותו אפילו... אבל נראה. זה שזה נוכח בבית הספר, זה לדעתי ישפיע על זה מאוד.

מה שסיפרתי לך השנה והיה לי מאוד קשה עם זה... זה שהם כל הזמן שאלו אותי על מורים אחרים. בהתחלה לא הסכמתי ל... לא הסכמתי להגיד... באיזשהו שלב, במקרה נפלט לי על אחד המורים, זה שידעתי שהתלמידות שלו יודעות. שידעתי שזה לא סוד, כן אמרתי. לא ברמת כל הכיתה, זה היה לתלמידה באופן אישי, אבל... אבל כן אמרתי ונורא הצטערתי. באתי אליו אחר כך והתנצלתי. ו... והוא כעס עלי. הוא סיפר לי שבאותו יום באה אליו מורה אחרת וסיפרה לו שהיא הוציאה אותו מהארון. לא יודע באיזו...

שהתלמידה הוציאה אותו?

שהמורה. באותו יום, גם אני וגם מורה אחרת, במקרה סיפרנו לתלמידים שהוא הומו. אני סיפרתי לתלמידה אחת... לא יודע למי היא סיפרה ולמה, מה היה ההקשר... אה... וזה משהו ש... שאני צריך לשמור על עצמי, שאני לא... איך אני סותם ת'פה ולא... לא... ולא אומר ולא מתעסק.

כאילו, זו גם שאלה. אני אומר: "תשאלו אותו", אבל למה בעצם שהם יבואו למורה וישאלו? זו גם שאלה שהיא לא בהכרח לגיטימית. אז זו גם דילמה שלי, כי אם אני אומר... כאילו, אבל... אתה לא בא לבן אדם ברחוב ושואל: "אתה הומו?". גם לא לבן אדם שאתה מכיר בהכרח. אז למה שתבוא למורה ותשאלו אותו? מצד שני, שוב, יש פה את המקום שאנחנו מורים. אז זו גם דילמה שהייתה לי. כרגע התשובה שלי להם היא: "תשאלו אותו".

זו דילמה טובה.

זו דילמה. והיא ליוותה אותי כמה השנים ובטעות... אה... בטעות יצא ש... ש... גם זה לא היה בתחילת שנה, יותר אמצע שנה לקראת הסוף. זה לא היה משהו שהוא... הצלחתי לשמור על הפה והייתה לי פליטה אחת... סוף. יכול להיות שבעקבות זה, זה גם שכנע אותו לבוא מול הכיתה שלו. שכן, כי מה שהסתבר ש... למה הוא נורא כעס? כי בעצם הוא לא עשה כלום בכיתה. הבנות ידעו, הוא ידע שהשמועה רצה... הוא לא חי בסרט. היה ברור שהשמועה רצה, שהבנות העבירו אותה... אבל עוד לא היה משהו כיתתי. ורק אחרי זה הוא עשה את השיחה הכיתתית.

אז גם יש פה את העניין הזה שאתה הומו, אז מי עוד הומו בבית הספר? מי לסבית? או מי זה? ו... צריך גם לשמור על כבודם. על אף שאני יוצר כבר שיח.

על אף שלדעתך הם צריכים לצאת מהארון.

לדעתי הם צריכים. וזה שאני יצאתי זה מעורר שיח. זה מעורר את המקום הזה אצל התלמידים, מאוד. זה עורר גם לפני. האובססיה לאלכס לא קשורה אלי. ניסו לשדך בינינו ומה לא... שמה כל מיני שטויות. אבל אה... זה היה מדהים, כי הוא גם לא מלמד אותם, אין להם שום קשר איתו. ראו אותו בבית הספר, במסדרון. אבל א... אבל איך אני שומר על זה, שגם אם אני יוצר שיח ואני רוצה ליצור שיח, אני שומר על המורים האחרים?

28.7.15

ראיון עם גיל עוגן

תאר לי את עצמך באופן כללי. מי אתה? מה אתה?

אני גיל עוגן. אני בן 34, עוד מעט 35, בפברואר. אני מורה 3 שנים במערכת החינוך הפורמלית. מחנך כיתות א' וב' כעיקרון, בהכשרתי אני גם גנן. אה... בבית ספר 'היובל', במרכז תל אביב. אה... מה עוד חשוב? אה, אה... עד גיל 8-27 עבדתי דווקא בחינוך הבלתי פורמלי, אה... תנועות נוער, תכני הדרכה, בעיקר בלתי פורמלי. ובגיל 27 עשיתי הסבה... הסבה ו... עברתי לחינוך פורמלי ולמדתי פה בסמינר הקיבוצים, במסלול לחינוך יצירתי.

(פאזזה)

זהו ברמה המקצועית. אני בזוגיות כבר שנתיים ומשהו עם אה... בן זוגי האהוב. אנחנו עוד שבועיים עוברים לניו יורק. ל... (צוחק) זמן בלתי מוגבל. אה... שם אני אהיה מורה לעברית בבית ספר יהודי Upper East Side. זהו, זה... בגדול.

בוא תאר לי את בית הספר.

בית ספר היובל הוא בית ספר במרכז תל אביב. ו... ו... אופיו כדין האזור הגיאוגרפי שלו. כלומר שהוא אהמ... מגיעים אליו ילדים שגרים באזור ה... באזור כיכר רבין והסביבה. הורים שהם רובם עצמאיים, שמרוויחים יפה מאוד. חלקם מנהלים גדולים, דמויות מרכזיות בשוק... בשוק העבודה ובשוק הכלכלה הישראלי. מה שהופך אותם למאוד מאוד דומיננטיים, ומאוד משכילים וגם מאוד מאוד מעורבים.

הילדים מאוד מקסימים, וחמודים, ואינטליגנטיים... שבעים. אה... שבעים במובן... אלף הם לא מגיעים רעבים לבית הספר. כך שזה לא משהו שצריך להתעסק בו. ושבעים כי הם מגיעים עם הרבה ידע, והרבה תרבות והרבה... מחשבות וזה משהו שהוא מאוד... לי היה מאוד מאוד מהנה, כי היה פה... היה הרבה מה לעשות עם זה.

הם מאוד ליברלים, ביחס לעניינינו. אה... בית ספר שיש בו אה... לא ספרתי, אבל אני מניח שיש למעלה מעשר משפחות חד מיניות, שהילדים שלהם לומדים בבית הספר. כלומר, זה משהו שהוא קיים במרחב הבית ספרי. הבית ספר...

ועם זאת הבית ספר עבר כמה משברים מאוד מאוד גדולים ב... שנים האחרונות שבו אני נמצא בהן. חילופים של מנהלת, שתי מנהלות למעשה. צוות מורים מאוד חלש, אה... שממש, שככה... רובו עזב. (פאזזה) לא כל כך ברור מה יהיה שם עכשיו. זו שאלה טובה... אה...

האווירה בבית הספר, מצד אחד מאוד נעימה, כי הילדים מאוד נעימים. ומצד שני מאוד מאוד קשה, ההורים מאוד מאוד מעורבים, מאוד מאוד מתערבים. יש תחושה של לחץ ו... אין מוגנות מאוד גדולה למורים.

איך מתבטא הלחץ הזה?

אה... הורים עובדים בשני אה... אפיקים. אפיק אחד הוא, הוא אה... הישיר. שבו באים ואומרים ויש להם מה להגיד. האפיק השני, שהוא יותר בעייתי, הוא מאחורי הקלעים. גם מול העירייה, גם... כלומר הורה שלא מרוצה, יכול להגיד אה... להגיש תלונה למשרד החינוך. הם עושים את זה. וזה מייצר סביבה שהיא מאוד מורכבת למורה, לעבוד בה.

יש לך דוגמה?

אה... לא עליי, אז נראה לי שלא. אה... בכללי, כן... זוג הורים לא היה מרוצה מהתנהלות של מורה בתוך השיעור, הם פנו למפקחת. המפקחת באה לעשות בירור. כלומר, זאת מן דינמיקה כזאת ש... עכשיו המנהלת שעזבה היא אה... כי פשוט קבוצה של הורים עבדה מאוד מאוד קשה, כדי להעיק אותה. כלומר, התחושה היא שבית הספר היא לא סביבה אוטונומית שלנו, המורים וההנהלה. אהמ... להורים אין אמון במערכת, בצדק או שלא בצדק.

אה... דווקא אני, בחוויה שלי בשלוש השנים האחרונות, דווקא זה היה מן אי של שפיות בתוך... אי שפיות מאוד מאוד גדול. כי... כי הקשר שלי עם ההורים היה מאוד מאוד טוב, וההורים היו מאוד מאוד מרוצים ממני. אה... חלק מזה היה שאני שרטתי גבולות מאוד מאוד ברורים, אמרתי: "כל מה שקורה משמונה בבוקר עד אחת וחצי בצהריים הוא באחריות שלי, בתוך הכיתה. הוא באחריות שלי. אתם לא מתערבים לי. אני מדווח לכם, אני מספר לכם, אבל זה לא משהו... לא עושים אותו ביחד. אני עושה את העבודה שלי פה, אתם עושים את העבודה שלכם בבית וזהו. כי אני איש המקצוע, אתם צריכים לתת בי את האמון". ונראה לי שכשהעברתי את המסר הזה, אז האמון התקבל. כי... כי גם הוכחתי שאני איש מקצוע. כלומר בפועל, הילדים חזרו מרוצים, הילדים נהינו, הילדים למדו. גם כשהיו דברים קשים ומאתגרים, אני הוכחתי שאני דמות שמסוגלת לטפל בבעיות.

זהו, זה ככה על בית הספר.

תאר לי את הצוות. אמרת קודם שהוא חלש...

צוות המורים... הוא חלש, כי הוא מורכב מכל מיני דמויות. חלק... כשאני הגעתי לבית הספר, בתחילת השנה, בשנה הראשונה, אז הוא הורכב מקבוצה מאוד מגובשת, מאוד חזקה. אה... שהיה לה מאוד מאוד קשה לקבל כל אדם חדש, שמאיים על הדינמיקה. והם מאוד מחוברים למנהלת הקודמת, והם כאילו היו במן פוסט טראומה כזה של עזיבה. חרדת נטישה כזאת. היה מאוד מאוד קשה להיכנס, חברתית, לתוך בית ספר, בצוות המורים.

זה הלך והתפרק לאט, לאט במהלך השלוש שנים. חלק, פשוט, מהדמויות עזבו ואז הדינמיקה התפרקה. חלק... אהמ... גם עבר זמן. וחלק מזה היה קשור לזה שפשוט שהתחלנו להתחבר ו... נכנסתי יותר לעומק, לתוך בית ספר.

זו חולשה אחת שלו, כלומר כל מי שהוא לא חלק מהמרכז, לא היה חלק מ...ממה שמתרחש ואפילו היה מוכה...

מוכה? מוקצה.

לא מוכה... מוקע התכוונתי, כאילו הוקיעו אותו החוצה.

אה... דבר שני, יש שם... במהלך השנים, כשהתחלפה המנהלת, אז גם הובאו מורים מאוד מאוד חלשים לבית הספר, שהם לא דמויות חזקות ש... אה... שמסוגלות להחזיק כיתה, או להחזיק דינמיקה, או להחזיק שיחה מול הורה.

והחלק השלישי הוא שלא נעשה שום עבודה... לא נעשתה כמעט שום עבודה עם צוות המורים, לחזק אותו ו... להפוך אותו ל... חסין. גם ההנהלה לא הייתה יציבה, אז זה מאוד הקרין על צוות המורים.

היום... אני לא אזכה לחוות את זה... אבל היום בערך מחצית מצוות המורים עזב. חלקו לשנת שבתון, חלקו זז... עבר דירה, כאילו המון, המון נסיבות... אבל, אבל הדמויות המרכזיות כבר לא בבית הספר, שזה מאוד משמעותי ומעניין מה ייצא. בעצם זה בית ספר, שצריך לבנות אותו מחדש. אה... ממש לגמרי. המנהלת עזבה, אין סגן, אין סגנית... ממש מפורק, כלומר יש שם כמה עמודי תווך, אבל הם מאוד מאוד שוליים ביחס למה, שלדעתי, נדרש מ... מבית ספר.

... זהו. וזה מאוד מצער, כי זה חבל, כי הפוטנציאל מאוד מאוד גדול, כי יש משאב אנושי שהוא, שאשר לעשות איתו דברים מדהימים. ועם זאת...

יש לך אנשים שהם חברים שלך?

כן, כן. כמה מורות שיצרנו קשר מאוד מאוד חזק במהלך הזה... בעיקר מורות ש... לימדו אצלי בכיתה ואז היה חיבור אה... חזק.

ויש שמה עוד מורים שהם הומואים או לסביות?

לא. אה... כן, בטח, אוי... יש עוד מורה לסבית. היא התחתנה במהלך השנה עם זוגתה. כל המורים הלכו לחתונה... האמת שלא הלכתי, לא יודע למה... כי לא היינו אז קרובים. אה... זה עול כלכלי... אה... אז כן, יש עוד אחת. לקח זמן עד ש... היא, כאילו, הצהירה את זה בפני. כאילו אני... אני פשוט, לא יודע, אני פשוט הבנתי את זה באיזשהו שלב... נראה לי שנהיינו חברים בפייסבוק ואז ראיתי שהיא עבדה ב'איגי', כאילו היה כתוב לה שם. אמרתי: "אה, או.קיי". ואז איזה מישהו דיבר על זה ואז הבנתי. גם לא צריך להיות אה... גאון גדול. אבל לא היינו, לא היה לנו, נגיד... מה שהייתי מצפה שיהיה אולי, שיהיה לנו איזה יחד אה... להט"בי כזה. אה... שנוכל להיות אנחנו נגד העולם.

לא... היא פחות מוחצנת ממני, זה פחות היה משהו שהוא מדובר בבית ספר. ועם זאת כשהיא התחתנה אז, נגיד, שבוע היא לא הייתה וכולם ידעו שהיא בחתונה ו... וכולם באו לחתונה... כלומר... והיה מקסים...!

זה ללא ספק העלה את זה לדיון יותר נרחב, ב... בשולחן המורים.

ובצוות יודעים שאתה הומו?

בטח, כולם.

איך?

צוות המורות הקטן, זה שנגיד חינוך איתי יחד את אותה שכבה היינו... הם מכירים, הם הכירו את הבן זוג שלי, הם הכירו את כל הדייטים שהיו לפניו. כלומר, זה היה משהו שהוא... ככה הם עקבו אחרי זה... במתח... נראה לי שזה הוסיף עניין לחייהן ה... אפורים.

בסיפורים שלך?

כן, סיפורים שלי. כאילו אני מספר: "היה לי דייט וזה... עשינו ככה, עשינו ככה...". הן היו ממש נרגשות. ליוו את כל תחילת מערכת היחסים עם בן זוגי הנוכחי. אז ככה היה מאוד... אה... זה.

שאר המורים... איך הם גילו? אני מניח ששמועות וכאילו מדברים וזה... אה... אני לא זוכר את עצמי אומר למישהו: "אני הומו". אני חושב שלמנהלת החדשה אמרתי, בשיחת ההיכרות, שאני חי עם בן זוגי. שזה נורא קל, כשיש לך בן זוג להגיד. כי אתה לא צריך להגיד: "אני הומו", אתה יכול להגיד: "אני חי עם בן זוג". זה כאילו נשמע יותר קל לעיכול. ול... וגם יותר קל להגיד את זה.

אה... לא נראה לי שממש עשיתי יציאה מהארון כלשהי. כאילו, זה דיי ברור.

אתה מגדיר את עצמך מחוץ לארון?

כן. כן... אבל זה לקח זמן. כאילו, בשנה... ב'היובל' הייתי שנתיים עם כיתה, כיתה החינוך הראשונה שלי. הייתי, חינוכתי אותם ב'וג'. ואז בשנה השלישית חינוכתי שוב ב'. עכשיו, עם הכיתה הראשונה, לא יצאתי מהארון... מעולם, כאילו. אהמ... אהמ... לא אמרתי להם את זה, לאף... לאף אחד מהתלמידים לא אמרתי.

אבל בכיתה החינוך הנוכחית שלי, אהמ... יש 3 משפחות חד מיניות, 3 ילדים ממשפחות חד מיניות. וזה כאילו... נורא מדובר בכיתה. כאילו, הם מעלים את זה, הם משתפים. זה משהו שהוא נורא חלק מהשיח של הילדים. אני לא מביא את עצמי לשיח, כלומר אני לא אומר: "אני ובן זוגי".

אבל, נגיד, סביב מצעד הגאווה בתל אביב המון התעסקנו בזה. ואני סיפרתי להם שאני מסיים באותו יום שישי מוקדם יותר, כי אני הולך למצעד הגאווה. אבל כאילו לא... אמרתי... לא השתמשתי בחלק מ... אחד מהביטויים האפשריים, כדי לצאת מהארון בפני התלמידים. אבל נראה לי שהם הבינו. כלומר, בטוח הילדה לאימהות החד מיניות, שפגשתי במצעד, וכאילו היא נורא התרגשה... היא הבינה בצורה כזאת או אחרת את העניין.

היא גם ילדה ש... כי ישבתי איתם פעם אחת, באחת ההפסקות, ודיברנו, אני והילדים, אז הם שאלו אותי עם מי אני גר, אז אמרתי- עם חבר שלי. אז היא אמרה... שזה יכול להישמע לכאן או לכאן... אז היא אמרה: "מה, אתה הומו?". ככה, ילדה בכיתה ב', בתחילת כיתה ב', אנחנו לא מכירים אפילו. וכאילו, לא הגבתי לזה.

מה זה- לא הגבתי?

לא הגבתי. לא עניתי- כן, לא עניתי- לא. כאילו, המשכתי כזה. היה כזה רגע "המ...", והמשכתי למשהו אחר. הופתעתי מאוד, אני מודה אה... אלף, מהמושג. בית, מהשליטה... מה... גם פתאום זה הרגיש לי נורא חודר, נורא אינטימי כזה. אה... לא יודע, קשה לי קצת להסביר את זה...

זו ילדה שגדלה בבית שהמילים "הומו" ו"לסביות" הן...

לסביות, טרנסים. כאילו, ילדה שעמדה ועשתה הסבר על כל האפשרויות, כאילו... ילדה עם ידע מאוד מרשים. אה... מאוד מגדלים אותם על הזהות הזאת. כלומר, הם ממש מבינים, אתה רואה את זה. לפחות הילדות של הלסביות, מאוד ברור להן שהן חלק מקהילה, אה... קהילת הלהט"ב. הן גאות בה, הן מאוד מאוד שייכות אליה. בסיפורים שהן מספרות - "מה עשינו בסוף השבוע? הלכנו לשם, היינו ככה. אני והאימהות... והחברות הלסביות של אמא שלי הלכנו...". כאילו כזה זה הסיפורים. כאילו, המילה "לסבית" ו"הומו"... "הומו" לא כל כך, אבל "לסבית" נשמעת המון, המון בכיתה, בגללן. בגלל שתי הבנות האלה.

אה... דווקא הילד, שהוא בן לזוג הורים... הומואים פחות מעלה את זה... לא רק בגלל... אני לא יודע, כל כך איך להסביר, כלומר זה גם קשור ל... קשיים אובייקטיביים שלו. כן, קשיים לימודיים, שפתיים, אבל אה... הוא אומר, כאילו הוא מדבר, הוא אף פעם לא אמר לי "האבות שלי". נגיד, הוא לא השתמש במושג "אבות", אלא הוא ישתמש תמיד ב"אבא". אז אני שואל: "איזה אבא?"

איך ההרגשה, שיש את הילדים האלה בכיתה?

היא מדהימה. זה הכי כיף בעולם. זה נורא כיף, כי נגיד בכיתה החינוך הקודמת שלי, זה לא היה פתוח. לא דיברנו על הנושאים האלה, ואפילו היה לי תקל עם איזו אמא אחת, קצת אפורה ו... לא מתקדמת. שלימדתי ש... 'מפתח הלב', זה היה נורא הזוי, לימדתי 'מפתח הלב' בכיתה כיתה של הבן הגדול שלה ב'. ובאחד השיעורים, אה... לימדתי את זה בשתי כיתות ה'.

ובכיתה ו' אחת, איזה ילד אחד אה... הרים את היד ו... ורצה... הוא אמר: "אפשר לשאול משהו?", אמרתי: "כן", הוא אמר לי: "אתה הומו?", מול כולם. ואז אמרתי לו, שזו שאלה פרטית ואישית ואם הוא רוצה, הוא מוזמן לבוא ולשאול אותי את זה בסוף בשיעור. והוא בא. הוא בא, שאל... לא, לפני זה אני אמרתי לו: "אתה מבין למה אנחנו עושים את זה אחד על אחד ולא מול כל הכיתה?", הוא היה מאוד נבוך, הוא אמר: "כן, אני מבין, זה משהו אישי, זה פרטי.", אמרתי לו: "נכון, זה משהו שהוא חיי הפרטיים. אין לי בעיה לענות לך עליהם, אבל אני לא חושב שזה משהו שהייתי רוצה לעשות מול כולם". ו... אמרתי לו: "אתה רוצה לשאול, עכשיו?", אמרתי... רציתי שאם הוא, אם הוא היה חכם גדול מול כולם, שיהיה חכם גדול אחד על אחד. אמרתי לי: "אתה רוצה לשאול?", אמר לי: "כן", אמרתי לו: "נו, תשאל". רציתי לשמוע אותו שואל את זה גם. הוא אמר לי: "אתה הומו?", אמרתי לו: "כן". זהו 5 דקות אחרי... זה היה הפסקה. 5 דקות אחרי זה, כל שכבה ו'... יודעים.

זה הסיפור. עכשיו, בכיתה השנייה המשכתי ללמד אה... את שיעורי 'מפתח הלב'. ואז איזו אמא אחת, שיש לה תלמידה אצלי בכיתה, באה אלי, יום אחד, במבוכה רבה כזה וזה ו"במטותא, וסליחה, ואני יודעת, וזה... נורא מצטערת שאני שואלת, אבל הילד שלי חזר הביתה וסיפר ש... כתבת לו... כתבת לכל הכיתה מכתב וסיפרת להם שאתה הומו" ... מה נסגר איתך? כאילו מה? עכשיו כאילו, ההכחשה הייתה... אלף, זה לא קרה. אבל הייתי, כאילו, עמדתי במצב שהייתי צריך גם להכחיש משהו שבאמת לא קרה וגם... כאילו... להרגיע אותה שה"סוטה", אני... בשביל הפרוטוקול עושה גרשיים כזה, לא סיפר לבן שלך על ה... "סטייה" שלו, גם לא מול הכיתה.

עכשיו אני יודע שהילדים מדברים על זה. ואני יודע שיש התרחשות סביב זה. ואני מניח שכאילו הם דיברו על זה, זה עלה ... אה... כאילו, חרושת השמועות. ואני עומד מולה וכאילו מתנצל על ... מי שאני, בתחושה הפנימית שלי, וגם מכחיש משהו שהוא... זה כאילו יצא שאני מכחיש משהו שלא קרה, אבל בטון... טון הדיבור שבו עשיתי את זה, היה גם טון מתנצל על מי שאני.

וזה... מה זה פגע בי. ו... אה... לא פגע בי, כמו שזה ביאס אותי נורא... הסיטואציה הזאת. אהמ... כי היא אמרה: "אבל הוא חזר הביתה, והוא שאל אותי כל מיני שאלות, ולא ידעתי איך לענות לו ו... ו... לא ידעתי איך... וזה נורא הבין אותי... ו... אני לא יודעת אם נכון לדבר איתם על הדברים...". עכשיו אני לא דיברתי איתם על הדברים האלה. ילד שאל, אני לא אשקר לו. גם זה לא הילד... גם לא תלמיד מהכיתה שלו, תלמיד מכיתה שנייה. זה כאילו מן... בלגאן-ששש... צריך לעשות סדר בבלגאן.

הדבר הראשון, מיד הבנתי-יש התרחשות, הדבר הראשון שעשיתי, הלכתי לדבר עם היועצת. סיפרתי לה בדיוק את העניין. סיפרתי למנהלת. כלומר, אמרתי שכל המערכת צריכה לגבות אותי איכשהו. עכשיו בנקודה הזאת, כאילו, לך תדע... ההורים האלה, מה הם יכולים לעשות עם זה? אה... והיועצת הייתה מדהימה. וככה אמרה לי: "קודם כל, גיל, כל מה שקורה בחיך הפרטיים הוא לא עניינם של הילדים. אני אפילו לא עונה על זה". עכשיו, זאת גישה. אני חושב, שיש פה אהמ... היא אומרת: "נגיד אם היית גרוש, והילדים היו שואלים אותך: 'אתה גרוש או נשוי?', היית עונה על זה? אתה לא היית עונה על זה, אתה לא חייב לענות על זה. זה משהו שהוא שלך, פרטי". (פאזזה)

ואני כאילו מסכים איתה ולא מסכים איתה. זה נכון שחיי הפרטיים הם פרטיים, אבל יש ממד פוליטי, חברתי לעצם העובדה שאני הומו מחוץ לארון. וכשילד שואל אותי את זה, זה כמו לשאול אותי... (פאזזה) זה מצחיק, כי הוא לא ישאל אותי: "האם אתה כהה עור או שחור?", כי הוא רואה את זה. והוא לא ישאל אותי, אם אני ערבי. הוא רואה את זה, או שומע... לפי המבטא. אבל לזהות שלי יש ממד פוליטי, שהוא לא נראה כלפי חוץ בהכרח... למרות ש... כאילו, תשמע איך אני מדבר וזה ד"י ברור. אבל בסדר, נגיד שלא קולטים. ואני חושב... בעיניי, חינוכית, זה מאוד מאוד נכון שהילדים ידעו שהאדם הוא, הוא הומו והוא מחוץ לארון. זה משהו שבעיני יש לו חשיבות חינוכית, לתפיסה החברתית שלהם, של החברה וממה חברה מורכבת. ובהמון מובנים גם, אתה יודע, עכשיו שאני חושב על זה, גם אם יש מורה גרושה... שכמובן שלמה עם זהותה כ... כאדם שנישואיו התפרקו... זה גם משהו שחשוב להגיד אותו. כי גם, כי באותה, כי כמו... זה לא אותו דבר, אבל, עם זאת, כמו שחברה מסתכלת בעין צרה על אה... הומואים ולסביות, היא גם מסתכלת בעין צרה על רווקות ועל גרושות ועל גרושים וגרושות וכל זה... כל מי שהוא לא עונה לטיפ קאסט המוכר של: נשוי הטרוסקסואל, זה לא... זה פחות לגיטימי וצריך שתהיה לזה נראות וצריך שתהיה סביב זה תחושה של גאווה ולא תחושה של בושה.

אבל זאת הייתה דעתה, והיא בעיקר רצתה להגן עלי. המנהלת, כמובן, גיבתה אותי ואמרה: "כמובן, וזה, וזה...". והמעניין הוא, שסיפרתי את זה למחנכת של הכיתה.

של כיתה ו'?

כן, של כיתה ו'. והיא התעצבנה... היא פלפלית כזאת, היא בחורה פלפלית והיא אה... אה... אמרה לי: "זה מעצבן אותי. אלף, אם היה לה משהו להגיד, שתבוא ותגיד לי. ו... זו הומופוביה מה שהיא, איך

שהיא דיברה אליך", והיא באה והיא נזפה בה. היא אמרה לה "זה לא לעניין, ואת גרמת לגיל תחושות לא נוחות, וזה, וזה, וזה..." והיא, כמובן, פולנייה כזאת, האימא פולנייה: "Oh my God, לא, לא, לא, אני לא התכוונתי, אני פשוט...", כאילו הייתה בבלבול שלה ולא היה לה מקום, לא היה לה, לא ידעה איך לעשות, לנתב אותו נכון. ואני, בדיעבד, לא עזרתי לעבד, לא עזרתי לה לעבד את הבלבול שלה. היום, אם היה קורה דבר כזה, הייתי יודע מה לעשות איתו.

מה היית עושה?

אלף, הייתי מסביר לה מה בדיוק קרה. בית, הייתי אומר לה: "תקשיבי, הבן שלך בגיל ההתבגרות. הוא מתחיל להיפגש עם המיניות שלו, ועם הזהות המינית שלו. ואת צריכה להיות שם בשבילו ולתת לו תשובות. אני יכול לעשות את זה. אני חושב שזה תפקיד שלך, לא פחות. אני אעשה את זה, אם את תתני לי את הגיבוי לדבר הזה...". אה... זה פחות גם מה הייתי אומר, זה יותר איך הייתי אומר. כי התגובה שלי הייתה: "לא, מה פתאום... וזה... כמובן שאני לא מדבר על זה עם ה...". היא אומרת: "מה אתה מדבר על זה עם הילדים?", אמרתי לה: "לא מה פתאום, אני לא מדבר על זה עם הילדים...". כאילו, הייתי צריך להגיד לה: "כן. אם הילדים ישאלו, אני עונה. זה חלק ממי שאני. אם יש לך בעיה... אני, נראה לי שאת צריכה להתמודד. כי זה כמו שאם היו שואלים אותי אם אני אשה, הייתי אומר להם כן או ... הייתי ערבי או ... כל זהות אחרת. לא חושב שיש עם זה בעיה. ואם יש לך בעיה עם זה, אז, את יודע, לכי... תפתרי את הבעיות שלך עם עצמך. כאילו, אין לי מה לעשות עם זה... אני לא יכול לשנות את זה. אני גם לא רוצה". כלומר, אני חושב שהייתי צריך לנקוט עמדה יותר... אה... חד משמעית, יציבה, בטוחה בעצמה ולא... ולמדתי מזה.

בכל מקרה, היא באה אלי בסוף, אותה האימא, אחרי שהמורה, המחנכת של הכיתה נזפה בה. נורא התנצלה, ואמרה: "אין לי שום בעיה עם זה", היא לא אמרה אף פעם, לא פעם אחת את המילה. אמרה: "אין לי בעיה שאתה זה, ואין לי בעיה עם זה, ואין לי שום... באמת ואנחנו משפחה מאוד... ליברלית ו...". כאילו ה... אה... כאילו עאלק ליברלים כאלה. בסדר.

אז זו הפעם היחידה שסיפרת לתלמידים?

שעניתי כן. ש... שכתובה לשאלה, שנשאלה לחלל האוויר, התשובה שלי הייתה- כן. המקרה השני היחיד, הוא שכשהחלטתי שאני מסיים את תפקידי בביה"ס ונוסע לשליחות, אז שלחתי מייל להורים, להורי הכיתה. וכתבתי, וכאילו סיפרתי: "אני לא ממשיך עם הכיתה בשנה הבאה. הסיבה לכך היא שבן זוגי קיבל מלגת לימודים ואנחנו עוברים ביחד ל... לניו יורק". וזהו. עכשיו כאילו, אף אחד שקרא את המייל לא קרא ואמר: "וואו, מה? לגיל יש בן זוג?", אף אחד לא הופתע. אבל אה... אבל זה היה... עדיין היה לכתוב את זה היה משהו שיש בו אקט של יציאה... עדיין. גם אם כולם, אני די משוכנע שכולם יודעים וכאילו כולם בסדר עם זה, עדיין היה לי חשוב לכתוב את זה ולא להסתיר.

כאילו, גם ההסתרה, יש בה אמירה. כאילו, אני מסיים את השנה מבלי להגיד מה? למה אני מסיים? הסיבה היא מאוד מאוד קשורה לזהות המינית שלי ול... ולפרטנר שלי לחיים.

לא היית חייב להגיד את זה. יכולת להגיד: "אני נוסע לארה"ב".

נכון, נכון... נכון, אני נוסע לארה"ב. נכון.

אז למה בכל זאת להגיד את זה?

כי היה לי חשוב, שהם ידעו למה אני עוזב. קצת כדי להגיד: "אני לא עוזב אתכם, כי אני לא אוהב אתכם". כלומר, אין לי מה לעשות, אני... בן זוגי עובר, אני חייב לעבור איתו... כזה. כאילו תירוץ. וגם היה לי חשוב להגיד להם. כאילו, אם זה לא נאמר עד כה... זה חשוב לי שזה ייאמר עכשיו.

ולמה... למה לא אמרת בצורה מסודרת?

נגיד מה? בתחילת השנה?

לא יודע, נלך על הכיתה הקודמת.

הכיתה הקודמת הייתי מאוד צעיר. זאת הייתה כיתה החינוך הראשונה שלי. הייתי בתחילת הלימודים. לא... בתחילת ההוראה שלי. לא הייתי במקום הזה. עם הכיתה השנייה...

למרות שהכרת אותם שנתיים, כלומר הכרת אותם יותר.

כן, ודווקא מה שמעניין אותם, שהם עכשיו כבר בד', הם היו השנה בד', הם סיימו ד' השנה, ונשארתי המורה שלהם לתנ"ך. (פאזזה) והמשכתי ללמד אותם (פאזזה) ולקראת סוף השנה, זה עלה הנושא הזה.

איך זה עלה?

אני לא זוכר. אני רק זוכר שאמרתי את זה. אמרתי: "נגיד אני ובן זוגי"... אה, כן, סיפרתי להם. סיפרתי להם, כי כאילו אנחנו מאוד מאוד מחוברים. אני מאוד מאוד אוהב אותם, מאוד מרגיש שהם שלי. מי שהם הפכו להיות מאוד בזכותי. ו... וסיפרתי להם לקראת סוף השנה שאני מסיים ללמד בבית ספר 'היובל', כי אני נוסע לשליחות של שנה ואולי יותר עם בן הזוג שלי. ואז היה כזה "חחחחח..." כזה צחקוקים וכזה, הם קצת זזו במבוכה בכיסאות, אבל זה היה... כאילו אמרתי: "הם יודעים". יש אימהות שבאו ואמרו לי שהילדים שלהם שאלו אותם אם גיל הומו והם ענו להם שכן. כאילו אני יודע את זה, הם יודעים את זה. זה לא שפעם ראשונה שהם שמעו עלי.

אתה סיפרת להורים או שהם הבינו לבד?

כן... הם הבינו, כי הם מבינים. להורים האלה לא סיפרתי רשמית.

ובכיתה האחרונה, למה השארת את זה עמום כזה? בטח כשילדה באה ושאלה אותך.

אני אה... מאוד... אני קצת בדילמה פדגוגית פה. אני אומר אה... לא, זה מחולק ל... ל... אולי שניים, אולי אפילו יותר. חלק ראשון הוא, שכל יציאה מהארון היא תמיד קשה. אני אומר את זה כזה חד וחלק, אבל זה באמת תהליך שהוא קשה. אין... עכשיו יצא לי, גם במיונים לשליחות וגם בכל הקורסים של השליחים, שזהו אוכלוסייה שגם דתית, דתית לאומית כזו, אבל עדיין דתיים. וזה היה עוד פעם לצאת מהארון. זה קשה נורא. אה... זאת חוויה לא נעימה. ו... אז זה דבר אחד, אתה תמיד תחשוב, מה יחשבו עליך ואתה תמיד אה... לפחות אני לפחות, מפחד שאולי לא יאהבו אותי בגלל זה. כי כל חיי,

רוב חיי לא אהבו אותי, לתחושותי, בגלל זה. לא בהכרח, אבל לתחושותי. אה... (צוחק) יכול להיות, בטח היו עוד סיבות אבל.. אבל זה לתחושותי, וזה מה שחשוב. אז זה היה דבר אחד.

הדבר השני הוא שיש איזשהו ספק לגבי היכולת שלהם להכיל את זה, להבין את זה... ואם... הנה, וזה מתחלק לשניים. אני חושב שהם מסוגלים להבין משהו. מה הם מסוגלים? מה המושגים? כי נגיד על משיכה מינית, אין מה לדבר, הם לא מבינים מין אפילו מה זה. אז... אולי הם מסוגלים להבין, שאני כאילו חי עם גבר, כמו שההורים שלהם חיים, אבא שלהם חי עם אישה או אמא שלהם חיה עם גבר. אז את זה הם מסוגלים להבין. ואז אני שואל... אני כאילו שואל מה החשיבות של זה? כאילו למה זה חשוב?

ואני עונה, שמצד אחד חשוב שהם יכירו את כל הסוגים. ואני אחד מהסוגים. אה... זהו זו באמת שאלה... מה? ... כי אותה ילדה, הבת של הזוג לסביות, עשתה לפני מצעד הגאווה עשתה אה... שיעור על מצעד הגאווה. אתה יודע, כיתה ב', באמת כאילו... והיא אה... לא... זה לא היה לפני מצעד הגאווה. זה היה... עשינו שבוע זכויות האדם בבית הספר, והבאנו מלא, מלא הורים שהרצו על כל מיני תחומים, שהם איכשהו קשורים לשמירה על זכויות האדם. ואמא שלה היא רופאה. והיא הקימה את המרפאה הגאה בגן מאיר, אולי אתה כבר מכיר. אה... ו... אה... והיא באה להסביר על רפואה גאה ולמה חשוב שתהיה רפואה גאה? ובכלל על הקהילה הלהט"בית. וממש עשתה הסבר: מה זה טרנס? מה זה הומו? מה זה לסבית? מה זה משפחה גאה? זה שלכולם יש זכויות והכל. ועומדת איתה שם ילדה, והילדה עשתה איתה את כל ההסברים. והיא אומרת: "טרנס זה מישוהו שרוצה להחליף..." כאילו הילדה הסבירה, בהסברים נורא, נורא לקונים, מאוד אה... לא גרפיים. אה... אבל מסבירה, השתמשה במילים.

בשפה של ילדים

כן, בשפה של ילדים, בשפה שהיא שמעה בבית... זו לא שפה של ילדים. זה לא נכון. זו שפה שהיא שמעה בבית. מונחים שההורים, שהאימהות שלה חשבו שנון להשתמש בהם... אם היא יודעת לעומק מה זה טרנסית? לא יודע. אני חושב שהיא יודע לעומק מה זה אומר שאימא שלך היא עם בת זוג, שהיא אוהבת אישה. היה בזה משהו, בתחושה שלי, מאוד מאוד נקי, באופן שבו הילדים מדברים על זה. נקי... מטובל בקצת גאווה. אה... גאווה כזאת לעומתית. כאילו היה להם, לאחת מהן מאוד מאוד חשוב לדחוף את זה שהיא... שיש לה שתי אימהות... כאילו קצת לוחמני כזה... עם אופי של ילד. אה... אין, אף ילד אחר לא אומר: "לי יש אבא ואמא, לי...", כאילו זה לא משהו שילדים אומרים. לכולם יש אבא ואמא.

אה... אבל אם אני, נגיד, משווה את זה לילדים אחרים, נגיד, יש לי ילדה אחת שהיא מאומצת והיא... לאם חד הורית. והיא כל הזמן אה... מחצינה את היותה גם מאומצת אה... וגם "יש לי רק אמא". כי אני מבין, אני מזהה שבבית מדברים על זה. בבית גאים בזה, בבית משוחחים את זה. לעומת זאת יש לי ילד אחר שאימא שלו, שהוא חד הורי... לאמא חד הורית והוא לא... מעלה את זה, לא מחצינה את זה. אז כנראה, שזה כאילו, מה המסר שעובר בבית? ואיך מציגים את זה בבית?

יש לי שאלה אחרת. אני נתקל בכל מיני מורים שמספרים על החיים האישיים שלהם בכיתה, במידות מסוימות. אז אלף, מעניין אותי האם אתה סיפרת דברים אישיים על עצמך כשלימדת? ומה דעתך על זה?

אה... אני מספר הרבה על המשפחה שלי, על ההורים שלי, על אמא שלי. יש שיר שאנחנו שומעים ביום שישי בקבלת שבת, שאימא שלי שרה ואנחנו... והילדים... מאוד אוהבים אותו. (אני מספר, א.מ.) על אח שלי שבזמנו היה בצבא ואני, כאילו, סיפרתי עליו. על אחיינים שלי, שהם הילדים של אחי הגדול. אני בגדול בעד.

למה?

כי זה הופך את זה לנגיש, כי זה הופך את זה... לאינטימי יותר.

את מה?

את השיחה ביני לבין הילדים. הרי, אני מביא את זה, כי זה משרת איזושהי מטרה חינוכית. מן הסתם אני לא מספר: "אתם לא מאמינים, הייתי בסוף השבוע הזה ואמא שלי חפרה לי בראש". לא, זה לא מעניין. אבל... זה כן מעניין אם אני רוצה להעביר איזושהי מסר, או ללמד משהו, או לספר משהו על הילדות שלי, שזה משהו ש... ש... שאני עושה בו שימוש. אפילו אני אולי עושה בו מניפולציה מסוימת שתשרת אותי, אבל זה לא בשם ה... לחשוף את עצמי, אלא כן בשם רעיון מסוים שאני רוצה להעביר.

אוקיי, מה הגבולות של זה?

קודם כל, המבוכה שלי ותחושת הנוחות שלי עם מי שאני ו... אה... רמת המסוגלות של הילדים להבין. כלומר, עד כמה הילדים מסוגלים להבין... (פאזזה)

שזה גם, זה נורא מצחיק, כי אולי הם מסוגלים להבין ואני לא בדקתי, אבל אני גם לא... לא אבדוק. אני לא אראה להם סרט, שבו מראים גופות מרוטשות מהשואה, כדי לראות אם הם מסוגלים להבין את זה. אני לא... אתה לא בודק את זה. ו... אני לא נתקלתי במחקרים, שבהם יש התייחסות אה... חינוכית, פסיכולוגית, למה ילד מסוגל להבין ביחס לתחום הזה. ו... גם לא יותר מידי חיפשתי.

אבל אם יש כאלה, זה יהיה מעניין לשמוע מה כתוב, לראות מה כתוב בהם ולראות מה ילד מסוגל להבין ואיך מדברים עם ילדים על מיניות בגילאים כאלה. כי הילד מבין שהוא... מגיל מאוד צעיר מספרים לו שהוא נולד מאבא ואמא, הם מאוד אוהבים אחד את השני, הם מתקרבים... הם מחברים את הגופות שלהם מאוד מאוד קרוב... כאילו, אין... אבל אם הילד לא הגיע ככה, אז איך מספרים לו? או בבית יש שני הורים ואז הילד בא ורואה שיש...

אני מניח שכשלי יהיו ילדים, אז אני אעסוק בזה יותר, כי אני אצטרך לתווך את זה לילדים שלי, בדרך כזאת או אחרת. ואני אצטרך לתת להם מילים כדי שיוכלו לתווך את הבית שלהם לשאר הילדים בגן, בכיתה ב...

אני גם חושב, שככל שאתה יותר מתברגן והופך את החיים ההומוסקסואלים שלך ליותר הטרונומרטיביים, יותר קל לך לתווך אותם. חד משמעית, אם הייתי רווק, הולל יותר, הולל פחות, היה

לי הרבה יותר קשה לתווך את החיים שלי במערכת החינוך, גם לילדים וגם למורים. ו... וכשהיו לי ילדים, יהיה לי עוד יותר קל. או.קיי? כלומר, אם מחר נגיד אני מתחתן, אני מספר את זה לתלמידים שלי. בוודאי והם, כאילו, הם יהיה חלק מהחגיגה, חד משמעית.

אם אתה, שנה הבאה לחו"ל, היית ממשיך בבית הספר?

כן... עד שלב מסוים במהלך השנה, התשובה הייתה- לא. כלומר, חלק מלכת לשליחות היה להגיד: "נמאס לי ואין סיכוי, וכאילו, דיי". אבל בשלב מסוים, המנהלת, שאני מאוד אוהב מצד אחד, עם זאת אני חושב שהיא ממש לא דמות ניהולית שראויה לנהל את בית הספר הזה, היא לא מתאימה פשוט... פדגוגית היא מדהימה... אה... הודיעה שהיא עוזבת. ואז אמרתי: "או.קיי, יכול להיות ששווה להישאר", משתי סיבות: אחת, יכול להיות שיגיע המנהל שבאמת יתחיל להרים את בית הספר. שתיים, אני מרגיש מאוד בשל, בשלב הזה בחיים המקצועיים שלי, ל... לדווקא ללכת לבית ספר צומח, ובהמון מובנים 'היובל' הוא בית ספר צומח עכשיו. כאילו, יש לו המון מסורות, המון, המון היסטוריה. בעיניי הדבר הנכון הוא למחוק את הכל ולהתחיל מחדש. ואני מאוד...

אני למדתי ב'היובל'

לא... אה... לא את הכל... אבל למחוק את כל המסורות הפחות טובות... כלומר להתחיל מחדש. דף חדש, כי זאת הזדמנות. המון מורים חדשים, כי הגיעו המון מורים חדשים ו... אה... מנהל – מנהלת חדשה... הזדמנות. זה דווקא מרגש אותי, מדליק אותי. הייתי אומר- וואי... הייתי נשאר בזה והייתי מוביל את זה, אפילו, בצורה כזאת או אחרת. הייתי אחת מהדמויות המובילות.

בשנה הבאה, אתה כבר יודע מה תעשה?

כן. אני הולך להיות שליח הוראה של ההסתדרות הציונית, העולמית. אני הולך ללמד עברית בבית ספר upper east side, בית ספר modern orthodox, בית ספר אורתודוקסי... אני הולך לחבוש כיפה, אה... להתפלל בבוקר עם הילדים. בית ספר דתי, דתי. דתי בניו יורק, דתי מודרני, אבל דתי. אה... יהיה מעניין.

האם תצא מהארון שם?

אה... בחלק מהמובנים כבר יצאתי. כלומר, קודם כל לפני ש... עשו לי ראיון, באה שליחה מטעמם, עשתה לי ראיון בארץ. ברור לה מאוד שאני מגיע לשם עם בן הזוג שלי ושאני אגור איתו. זה כבר, כאילו, ה... ההנהלה יודע. לפחות מי שאחראי עלי מההנהלה יודע.

עכשיו, החלק השני היה שהכרתי כמה בנות שהולכות גם להיות, יחד איתי, שליחות שם, באותו בית ספר, גם במיונים וגם בהכשרות השונות, וגם הייתי, הכרתי מורות שהן כבר מורות שם. ומולן... בשלב... בתהליכים... כלומר אחת מהן, מאוד התחברנו, נהיינו חברים מאוד טובים במהלך אחת ההכשרות. היא הציעה לי חברות בפייסבוק, ראיתי שהיא עוד... עוד לא הורידה את ה... תמונת הפרופיל הצבועה בצבעי דגל הגאווה, מ... מהחגיגות של אה... ארצות הברית, ואמרתי: טוב סבבה. אז היא שאלה אותי... אמרתי... טוב היא ליברלית, מהממת, על הכיפק... ואז אה... באיזשהו שלב, הלכנו באיזה יום אחד,

כזה לטייל. והיא אומרת לי: תגיד לי, החבר שאתה עובר איתו לגור, זה הבן זוג שלך?", אמרתי לה: "כן". וכאילו המשכנו הלאה עם זה. והיא ככה מאוד... הייתה מהממת עם זה.

ועם שאר האנשים... עם עוד כמה דמויות, בתהליך יותר איטי, אבל גם כן, דיי מהר יצאתי מהארון שמה, מול חלק מהשליחים, בעיקר החילונים. מול אחת מהן שהיא דתייה יצאתי, והיו לנו שיחות... לא, לא פשוטות, כי כאילו היא גם ילדונת קצת וגם... אבל היא, כאילו, הייתה סבבה עם זה לגמרי... אה... וגם עשיתי אי אילו בירורים לגבי המקום, של זה בבית הספר.

ומה גילית?

גיליתי, שזה... אין שום בעיה עם זה ממש. גם עשיתי בירור עם זאת שאחראית על כל השליחים בצפון אמריקה, שהיא דמות מאוד מאוד מרכזית ב... בהסתדרות הציונית וככה אמרתי לה: "תקשיבי, אני עובר עם בן הזוג שלי, מה דעתך?", היא אומרת לי: "אין שום בעיה עם זה. זה על הכיפק... לא חושבת שתהיה עם זה בעיה". אפילו התעקשה: "אם מזמינים אותך לארוחת חג או משהו כזה, תגיד- אין בעיה, בתנאי... אם נוח לך כמובן, רק בתנאי שבן הזוג שלי מצטרף. וזה גם הדרך שלך לצאת מהארון מול ההורים".

אה... מורה אחרת, שהיא, כאילו, הייתה שם שליחה והיום היא כבר בארץ, שאלתי אותה אם היא חושבת שתהיה עם זה בעיה, ככה אחד על אחד. אמרה לי שאין שום בעיה עם זה. עם זאת, עדיין אני לא... אלף, זאת סביבה אחרת, אלה לא ישראלים, זה אמריקאים. הם... לגמרי עובדים ל... לפי השיטה של Don't ask, Don't tell, חיי הפרטיים אינם ענייניו של בית הספר, בצורה חד משמעית. כלומר זו... מדיניות בית ספרית כזאת.

אה... זה גם נאמר לי באחד הראיונות, שחיי הפרטיים נשארים שלי פרטיים וחשוב שאני לא אדבר עליהם. גם... גם בגלל מי שהם וגם בגלל שזה הקוד בארה"ב. מתאים לי, יחסית. אה... אני מניח שיהיה עם זה... יקרה עם זה משהו בטוח, השאלה, מה?

זה לא משנה. אין לי מה לעשות עם זה. כאילו, בטוח לא במקום ש... ממרום גילי, אני לא במקום של להתנצל על זה, בשלב הזה. בטוח לא מול מבוגרים. זה גם לא אה... אני לא הולך... צריך לשרוד שם שנה, אולי שנתיים... זהו...

אבל אני צריך, תוך כדי, גם להגן על עצמי בתחום הזה. זהו.

שאלה אחרונה, כבר ענית על זה בצורות אחרות, אבל סתם כי אני אוהב לסכם איתה. זאתי גם השאלה של הסמינריון: האם, לדעתך מורים הומואים צריכים לצאת מהארון מול התלמידים שלהם?

בישראל.

בישראל.

חשוב... בנקודת הזמן שבה אנחנו נמצאים, הם חייבים. זה חובה. אה... כן, כל הגילאים וזה לא לצאת מהארון. אני חושב שאנחנו קצת עברנו את השלב הזה של לצאת מהארון. אני חושב שאנחנו בשלב,

שבו אנחנו מתייחסים לזהות המינית שלנו, כחלק ממי שאנחנו. יש משהו נורא אובר דרמטי בלצאת מהארון. אני גם קצת חושב שאנחנו עושים ממנו קצת יותר ממה שהוא בשלב זה או אחר של חיינו הבוגרים. אני לא מדבר על נערים בני 18, 20... סביבות עבודה חדשות...

אני חושב ש... ואני רואה את זה יותר והמציאות בעיקר מראה לי את זה. ש... אפשר להסתכל על זה שאני בא ואומר למנהלת: "אני חי עם בן הזוג שלי", כדרך ה... אה... פוליטיקלי קורקט שלי לצאת מהארון. ואפשר להסתכל על זה גם אחרת. אפשר להסתכל על זה בדרך שבה אני, כמו כל מורה אחרת, נגיד, בבית הספר, מספרת: "יש לי שלושה ילדים, אני נשואה ל... שלומפי ו... אנחנו גרים בצפון תל אביב"... אז "שלום, אני גיל. אני נשוי לבן זוגי, יש לי שלושה ילדים ואני גר ב... זה". השאלה היא האם מה שאני אומר עכשיו יושב על העובדה, שאני... אה... כבר בזוגיות... מסודרת, בתקווה לנצח... אה... כזה... או... ואם הייתי רווק, אז הייתי... מה הייתי... באיזה מושגים הייתי משתמש. אני חושב... כי אז כבר לא היה לי, כאילו נלקח ממני המושג. כאילו מה שנשאר לי הוא ה"אני הומו".

בתיכון, אני חושב שזה חובה, מההיבט החינוכי. ביסודי, זה חובה גם מההיבט החינוכי, אבל גם כדי לייצר קרקע נורמטיבית כדי... המון, המון בסיסים שאתה מניח ביסודי, זה גם התפיסה החינוכית, המון בסיסים שאתה מניח ביסודי אמורים לשבת ולגדל את הילד כשהיה מבוגר, כשהיה... בתיכון. וזה חלק מהעניין. זה צריך להיות נוכח. חייב להיות נוכח.